

Mare Kitsnik

**MÜÜJA
ERIALANE EESTI KEEL**

Õppematerjal

TALLINN 2010

Müüja erialase eesti keele õppematerjal on valminud Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ meetme „Keeleõppe arendamine“ programmi „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ tegevuse 5.3 „Kutseeksami ettevalmistus ebapiisava eesti keele oskusega täiskasvanutele“ raames. Õppematerjal on osa õppekomplektist, kuhu kuulub lisaks CD kuulamistekstidega ja sõnaloend. Tegevuse eesmärgiks oli toetada müüja, juuksuri, kosmeetiku, koka ja kelneri erialadel õppivate ning vastavatel erialadel töötavate ebapiisava eesti keele oskusega täiskasvanute erialase eesti keele õpet eestikeelse I taseme kutseeksami sooritamiseks ning eesti keele B1-taseme saavutamiseks. Tegevuse raames viidi läbi koolitused mahus 120 akadeemilist tundi, mille käigus katsetati koostatud õppematerjale ja sõnaloendeid ning viidi sisse vajalikud täiendused ja parandused.

Müüja erialase eesti keele õppematerjal on välja antud kordustrükina. Esmatiraaž ilmus 2009. aastal Kirjastuselt Argo.

Autor Mare Kitsnik
Retsensendid Annika Oja, Elna Juuse ja Kadri Sarap
Toimetajad Olavi Ennu, Mare Nurmoja
Keeletoimetajad Mare Nurmoja, Ene Sepp, Larissa Levina
Fotod Sandra Urvak, iStockphoto
Kunstnik Liina Ponetajev
Kujundaja/küljendaja Marge Pent

© Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed.

ISBN 978-9949-9066-8-0 (komplekt)
ISBN 978-9949-9066-9-7 (õppematerjal)
ISBN 978-9949-9083-1-8 (PDF)
ISBN 978-9949-438-73-0 (CD)

Trükk AS Kuma

Tasuta jaotatav tiraaž

Head müüja erialase eesti keele õppijad!

See õppematerjal on mõeldud teile, kui soovite:

- arendada oma erialase eesti keele oskust, et töösituatsioonides lodusalt hakkama saada;
- valmistuda müüja I taseme kutseeksami sooritamiseks.

Õppematerjal on koostatud õppijatele, kellel on olemas eesti keele algteadmised. Materjal on õpik-töövihik, st tõlked, ülesannete vastused, uued sõnad ja muu vajaliku saate sellesse sisse kirjutada. Komplekti kuulub ka CD kuulamistekstidega ning erialase eesti keele sõnaloend.

Õppematerjal on kaheksa suurt peatükki, mis sisaldavad hulgaliselt ülesandeid kõigi keele osaoskuste arendamiseks. Materjal sobib kõige paremini kasutamiseks kursustel õpetaja juhendamisel. Parema keeleoskuse korral võib selle järgi õppida ka iseseisvalt.

Iga kahe peatüki järel on test, mida täites saate hinnata oma arengut. Ülesannete vastused on õppematerjali lõpus.

Mõnusat ja edukat õppimist!

Mare Kitsnik

Autorist

Õppekomplekti autor Mare Kitsnik on lõpetanud Tallinna Ülikooli lingvistika magistriõppe ja Tartu Ülikooli psühholoogia erialal. Ta on tegutsenud eesti keele kui teise keele valdkonnas aastast 1990, töötanud õpetajana üldhariduskoolis, kõrgkoolis ja keelekursustel, keelefirma juhina ning õpetajate koolitajana. Viimasel ajal tegutseb ta vabakutselise koolitaja, eksperdi ja õppematerjalide koostajana, kelle peamiseks huviks on õppijatele sobiva keelekäsitluse loomine ning õppemetoodika arendamine. Varem on tema sulest ilmunud seitse eesti keele kui teise keele õppekomplekti, ta on avaldanud keeleõppeteemalisi artikleid ning osalenud erialaste käsiraamatute loomises.

Tänu

Lisaks tiitlipöördel nimetatutele on õppekomplekti valmimisel kaasa löönud veel mitmed inimesed ja asutused.

Suur tänu erialaekspert Olavi Ennule, kes aitas kavandada õppekomplekti sisu ja leida erialaseid alusmaterjale.

Täname ajakirjandusväljaandeid ja teisi ettevõtteid, kes lubasid õpikus kasutada oma tekste ja pildimaterjale.

Oleme tänulikud Prisma Peremarketi kommunikatsioonijuhile Kadri Lainasele ning Rocca al Mare Prisma töötajaile, kelle abil on loodud mitmed õppekomplekti ilmestavad fotod.

Õpikuga kaasas oleva CD on muutnud elavaks ja õppima innustavaks Tallinna Toomklubi Teatrikooli noored näitlejad Ester Kuntu, Kristel Kont, Ingmar Jõela, Artur Leete ja Karl Laumets oma toredate õpetaja Maret Oomeri juhendamisel, A. H. Tammsaare nimelise Teatri näitlejad Jana Volke ja Andres Kask ning Eesti Rahvusringhäälingu toimetajad Monika Tamla ja Meelis Kompus.

Aitäh kõigile meeldiva ja professionaalse koostöö eest!

SISUKORD

Õpetajajuhis	7
Esimene peatükk. Sooviksin töötada teie poes	11
Selles peatükis õpime:	
• mõistma oma eriala tööpakkumiskuulutusi;	
• rääkima oma elu tähtsamatest sündmustest;	
• vestlema tööintervjuul;	
• kirjutama CV-d;	
• kirjeldama müüja töös vajalikke omadusi;	
• nimetama põhilisi tegevusi, mida müüja töö teeb.	
Teine peatükk. Piimatoodete maailmas	28
Selles peatükis õpime:	
• piimatoodete nimetusi;	
• saama aru piimatoodete etiketidel olevast infost;	
• piimatooteid kirjeldama;	
• piimatooteid omavahel võrdlema;	
• vastama ostja küsimustele piimatoodete kohta;	
• ostjale piimatooteid soovitama;	
• kirjeldama müüja töövahendeid.	
Esimene test	45
Kolmas peatükk. Liha või kala?	51
Selles peatükis õpime:	
• lihasortide nimetusi;	
• kirjeldama liha rasvasust;	
• võrdlema erinevaid lihasorte;	
• soovitama, mis lihast mis toitu valmistada;	
• saama aru lihatoodete etiketil olevast infost;	
• vastama ostja küsimustele lihatoodete kohta;	
• ostjale lihatooteid soovitama;	
• kalade ja mereandide nimetusi;	
• kalatooteid kiitma ja laitma.	
Neljas peatükk. Maast ja puust	69
Selles peatükis õpime:	
• puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente nimetusi;	
• kirjeldama puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente häid ja halbu külgi;	
• vastama ostja küsimustele puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente kohta;	
• soovitama ostjale puuvilju, köögivilju, marju ja seeni.	

Teine test	90
Viies peatükk. Rukis, nisu, oder, kaer	96
Selles peatükis õpime:	
• teraviljade ja teraviljatoodete nimetusi;	
• kirjeldama pastat;	
• kirjeldama torte;	
• soovitava toitumispiiranguga ostjale sobivaid tooteid.	
Kuues peatükk. Naudi mõõdukalt	115
Selles peatükis õpime:	
• saama aru infost kauba pakendil;	
• kirjeldama ja ostjale soovitava alkohoolseid jooke;	
• saama aru alkoholiseaduse ja tubakaseaduse olulisemast infost;	
• kirjeldama ja ostjale soovitava mittealkohoolseid jooke;	
• kirjutama sularahaarvet.	
Kolmas test	134
Seitsmes peatükk. Puhas ja ilus	138
Selles peatükis õpime:	
• nimetama puhastusvahendeid;	
• nimetama juuksehooldusvahendeid;	
• nimetama pesuvahendeid;	
• saama aru puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendite etikettidel olevast infost;	
• vastama ostja küsimustele puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendite kohta;	
• soovitava ostjale puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendeid.	
Kaheksas peatükk. Tuhat vajalikku asja	155
Selles peatükis õpime:	
• nimetama marketites müügil olevaid tööstuskaupu;	
• neid tööstuskaupu kirjeldama;	
• vastama ostja küsimustele nende tööstuskaupade kohta;	
• lahendama ostja probleeme praakkaubaga;	
• andma nõu keskkonnasõbralikuks tarbimiseks;	
• saama aru olulisemast infost tarbijakaitseseaduses;	
• kirjeldama kaupade paiknemist poes.	
Neljas test	174
Ülesannete vastused	181
Kasutatud tekstide täpsed viited	191

ÕPETAJAJUHHIS

Hea müüja erialase eesti keele õpetaja!

Käesolev õppekomplekt koosneb õpikust, CD-st ja sõnaloendist ning on mõeldud müüja erialal töötavatele või seda eriala omandavatele inimestele erialase eesti keele õppimiseks.

Komplekt on loodud õppijatele, kellel on olemas eesti keele algteadmised, ja see sobib kõige paremini töötamiseks õpperühmades õpetaja juhendamisel. Materjali abil saab valmistuda müüja I taseme kutseeksami sooritamiseks ning arendada igapäevatoos vajalikku keeleoskust.

Õpik jaguneb kaheksaks mahukaks peatükiks: esimeses räägitakse müüja tööst üldiselt; teine, kolmas, neljas, viies ja kuues käsitlevad toidukaupade temaatikat, seitsmendas peatükis on vaatluse all puhastus- ja kehahooldusvahenditega seotu ning kaheksandas erisugused tööstuskaubad. Teemad on valitud vastavalt müüja I taseme kutseeksami nõuetele. Iga kahe peatüki järel on test, mida täites saavad õppijad kontrollida õpitu omandamist. Ülesannete vastused on ära toodud õpiku lõpus.

Kõik peatükid on sarnase ülesehitusega ja sisaldavad rohkesti ülesandeid kuulamis-, rääkimis- ja lugemisoskuse arendamiseks ning grammatika ja sõnavara omandamiseks. Iga peatüki alguses on kokkuvõtvalt esitatud peamised käsitletavat alateemad.

KUULAMINE

Õppekomplekti kuulamistekstid jagunevad kaheks:

- dialoogid müüja ja ostja vahel;
- müügiteemalised artiklid ja nõuanded.

Dialoogid on õppematerjali autori loodud ja neis on järgitud loomulikule kõnele iseloomulikke jooni. Dialooge esitavad näitlejad ja ülejäänud kuulamistekste diktorigid. Kõik tekstid on sisse loetud normaalse kõnetempoga. Enamiku tekstide ära kirjutused on esitatud õpiku vastavates harjutustes.

Soovitused kuulamisoskuse arendamiseks

Sisendage õppijaile, et kuulamisoskust saab arendada nagu iga teist oskust. Selgitage, et kuulamisoskus areneb kõige paremini, kui kuulata palju erisuguseid tekste.

Õppekomplekti kuulamisülesandeid tehke õpikus toodud järjekorras:

- Laske õppijail teksti kuulata vähemalt kaks korda ilma teksti ära kirjutust lugemata ja täita kuulamisülesanne.

- Õpetage õppijaile erinevaid kuulamisstrateegiaid, mis aitavad ülesandeid täita.

- Laske õppijail teksti ära kirjutust lugeda.

- Laske teksti veel kuulata, samal ajal soovi korral ära kirjutust jälgida ja kuulamisülesannete vastuseid kontrollida.

Nõrgemate õppijatega kuulake teksti rohkem kordi. Pikemaid tekste võite kuulata osade kaupa. Aidake ka õppijail teksti ära kirjutusest aru saada.

Soovitage kõigil õppijail tunnis läbitud tekste kodus korduvalt kuulata, kas või muude tegevuste taustaks.

RÄÄKIMINE

Õppematerjali rääkimisülesanded jagunevad kolme suurde rühma:

- dialoogid müüja ja ostja vahel;
- kaupade tutvustused/esitlused;
- oma arvamuse avaldamine ja arutlemine.

Dialoogide moodustamise ülesanded on tihedalt seotud kuulamisülesannetega. Pärast dialoogi kuulamist ja kuulamisülesannete täitmist arendatakse sama teemat edasi: taastatakse kuulatud dialoogi osad ning tegeldakse vajaliku grammatika ja sõnavaraga. Lõpuks mängitakse rollimängu, milles saab kasutada kõiki antud teemaga seotud teadmisi.

Kaupade tutvustused/esitlused nõuavad vajaliku info otsimist keelekeskkonnast ja oma varasemate teadmiste rakendamist.

Oma arvamuse avaldamise ja arutlemisvõimalusi pakkuvad ülesanded on seotud nii kuulamis- kui lugemistekstidega.

Soovitused rääkimisülesannete läbiviimiseks

Julgustage õppijaid võimalikult palju rääkima, kasutage selleks kõiki õppekomplektis pakutud võimalusi ja looge neid ise juurde.

Õppijaile uudsete ülesandetüüpide puhul demonstreerige alguses ise mõne tugevama õppijaga paaris, kuidas ülesannet läbi viia. Seejärel laske õppijail endil proovida ülesannet täita ja abistage raskuste korral. Suhtuge ülesande täitmisse loovalt, jälgige õppijaid ja vajaduse korral muutke või täiendage ülesannet.

Laske õppijail võimalikult palju vestelda paarides ja väikestes rühmades. See pikendab oluliselt igatüüpi rääkimisaega ja arendab seega rääkimisoskust tõhusamalt. Harjutage õppijaid ka iseseisvalt töötama ja ise üksteist õpetama.

Paaris- ja rühmatöö ajal liikuge klassis ringi. Kuulake õppijaid ja abistage neid vajaduse korral, öeldes ette vajalikke sõnu ja fraase või täiendades nende öeldut. Soovitage õppijail olulised fraasid üles kirjutada ja neid hiljem korrata.

Teiste ees esinemised (nt kauba tutvustused) laske õppijail varem ette valmistada ja toimetada, abistage neid seejuures vajaduse korral. Esinemise ajal võib õppija paberil kirjutatud osaliselt kasutada, kuid vähemalt osa ettekandest peaks ta püüdma pidada peast. Pärast esinemist laske kaaslastel esinejale kindlasti küsimusi esitada.

Rääkimisülesannete ajal ärge muretsege liialt keelevigade pärast ega katkestage edukat suhtlust ainult vea parandamiseks. Võite küll sagedasemaid B1-tasemel parandamist vajavaid vigu üles märkida ning nende teemadega hiljem eraldi tegeleda.

Ärge kiirustage rääkimisülesannete läbiviimisega. Kuigi paljud neist on üsna ajamahukad, on ka nende kasutegur kulunud ajaga vastavuses.

Looge tunnis mõnus ja vaba õhkkond, et kõik julgeksid rääkida. Tunnustage oma mõtete avaldamist, loovust ja heatahtlikkust üksteise suhtes.

GRAMMATIKA JA SÕNAVARA

Grammatikaülesannetes käsitletakse müüja eriala jaoks funktsionaalselt olulisi ja samal ajal eesti keele kui teise keele õppijale veaohtrikke teemasid. Grammatikateemad on seotud antud peatüki rääkimisülesannetega (nt nõuannete andmine ja käskiv kõneviis).

Grammatikat ei seletata üldjuhul teoreetiliselt, vaid esitatakse näidete kujul, mille põhjal õppijad saavad ise reegli tuletada. Õppematerjal on suhteliselt vähe ka traditsioonilisi kirjalikke grammatikaharjutusi (ava sulud, täida lüngad jmt). Nende asemel pakutakse kommunikatiivseid grammatikaülesandeid, mille käigus õppijad suhtlevad paarides ja kasutavad seejuures harjutatavaid vorme. Selliste harjutuste eesmärk on õppida tunnetama vormide loomulikke kasutuskontekste ning muuta nende kasutamine võimalikult automaatseks. Oluline on ka, et nii omandatakse vajalik sõnavara ja keelestruktuur koos, mis on inimese aju jaoks loomulik õppeviis. Võimaluse korral esitatakse grammatikaharjutused mängulaadses vormis, mis muudab õppimise lõbusamaks ja hasartsemaks.

Sõnavaraülesanded jagunevad laias laastus kolmeks:

- dialoogides esinevate fraaside omandamine,
- erialaterminite õppimine,
- oma sõnastiku koostamine.

Dialoogides esinevaid fraase omandatakse nii kuulamis- kui rääkimisülesannete kaudu. Nii õpitakse ka väljendama eri suhtlusfunktsioone (nt soovimine, täpsustamine, juhendamine).

Üsna palju harjutusi on loodud erialaterminite õpetamiseks. Terminid on üldjuhul esitatud tabelites, milles on antud ka näitesõnade põhivormid, mille eeskujul õppijad moodustavad ise teiste samamoodi muutuvate sõnade vormid. Sellistele mehaanilistele vormimoodustus-harjutustele järgneb suuline harjutamine (kommunikatiivne drill).

Iga peatüki viimane ülesanne on „Minu sõnastik”, kuhu iga õppija saab kirja panna just endale olulised sõnad ja fraasid käesolevast peatükist.

Õppekomplekti kuulub ka erialane sõnaloend, mis koosneb kolmest osast (eesti-vene sõnaloend, vene-eesti sõnaloend ja temaatiline sõnaloend koos näitelausetega).

Soovitused grammatikaülesannete läbiviimiseks

Doseerige grammatikaõpet parajalt, ärge sellega üle pingutage. Ärge kulutage ülearu palju aega grammatikast rääkimisele, vaid tehke rohkem praktilisi harjutusi.

Tehke kindlasti kõik suulised grammatikaharjutused läbi. Alguses demonstreerige ülesande läbiviimist koos mõne tugevama õppijaga või laske paaril tugevamal õppijal ülesande läbiviimist ette näidata. Seejärel laske kõigil korraga paarides töötada. Ise käige klassis ringi, jälgige ja abistage vajaduse korral. Paarilisi võib ka vahetada, nii saab ülesannet veel korrata ilma tüdimust tundmata. Vajaduse korral võite mõne harjutuse juurde ka hiljem tagasi pöörduda.

Ärge laske õppijail tekkida tunnet, et eesti keele grammatika on üliiraske ja selle omandamine üle jõu käiv. Selgitage neile, et vigade hulk näitab keeleoskuse taset, näiteks B1-tasemel on lubatav rohkem vigu kui B2-tasemel.

Ärge suhtuge kõigisse vigadesse ühtemoodi. Arvestage

- kas teete hetkel grammatikaülesannet või rääkimisülesannet, esimeses tuleks viga kindlasti parandada, teises mitte alati;
- kas tegemist on suhtlusprobleemi tekitava kõrvalekaldega või nn iluveaga, mis vastastikust mõistmist otseselt ei takista;
- kas tegemist on teemaga, mida B1-tasemel peaks enam-vähem valdama (nt lihtminevik), või teemaga, mida sel tasemel veel korralikult ei omandata (nt sihitise käänded).

Grammatikat ei ole võimalik korraga ära õppida ja kõiki keelestruktuure kohe ladusalt kasutama hakata. See nõuab rohkem aega ja pidevat praktilist harjutamist.

Soovitused sõnavaraülesannete läbiviimiseks

Selgitage õppijaile, et uue sõnavaraga on vaja palju tegeleda, sest ilma sõnadeta ei ole keeleoskus mingil juhul võimalik.

Selgitage õppijaile, et inimese ajule on loomulikum omandada mitmesõnalisi fraase kui üksiksõnu.

Juhtige juba esimese peatüki alguses õppijate tähelepanu iga peatüki viimasele ülesandele „Minu sõnastik” ja soovitage neil kogu peatüki läbimise ajal sinna sõnu ja fraase üles märkida. Ka järgmiste peatükkide läbimisel tuletage seda ülesannet õppijaile aeg-ajalt meelde.

Rõhutage pidevalt just tervikfraaside ülesmärkimise tähtsust.

Arutlege aeg-ajalt koos õpperühmaga, missuguseid sõnu ja fraase keegi on üles märkinud ning milliseid võtteid saaks kasutada nende äraõppimiseks.

LUGEMINE

Lugemistekstideks on katkendid müüja eriala õppematerjalidest ja ajakirjanduses ilmunud vastavateemalistest artiklitest. Valik on tehtud teema sobivuse ja sõnavara vajalikkuse põhjal. Ajakirjandustekstide puhul on tähtsaks peetud ka huvitavust ja intrigeerivust, et tekitada õppijais lugemishuvi ja ärgitada neid oma arvamust avaldama.

Soovitused lugemisülesannete läbiviimiseks

Tugevamate rühmade puhul laske õppijail võimalikult iseseisvalt teksti lugeda ja lugemisülesandeid täita. Nõrgema rühma korral võite õppijaile teksti mõistmisel ja ülesannete tegemisel rohkem abiks olla. Ärge laske lugemistekste kõva häälega ette lugeda ega tekste sõna-sõnalt tõlkida.

Suunake õppijaid eri lugemisülesannete puhul kasutama erinevaid lugemisstrateegiaid.

Loodan, et see õppekomplekt aitab teil läbi viia põnevaid, tõhusaid ja rõõmsaid eesti keele tunde!

Mare Kitsnik

1

SOOVIKSIN TÖÖTADA TEIE POES

Selles peatükis õpime:

- mõistma oma eriala tööpakkumiskuulutusi;
- rääkima oma elu tähtsamatest sündmustest;
- vestlema tööintervjuul;
- kirjutama CV-d;
- kirjeldama müüja töös vajalikke omadusi;
- nimetama põhilisi tegevusi, mida müüja töö teeb.

LUGEMINE

1. Tutvuge kuulutusega. Vastake küsimustele.

Päikese Kaubahalli AS

Pakume tööd viiele müüjale.

Töö kirjeldus:

- klientide kõrgetasemeline ja kiire teenindamine,
- kaupade väljapanek müügisaalis,
- müügisaali korrashoid.

Nõudmised kandidaadile:

- erialane haridus,
- hea suhtlemisoskus,
- sõbralikkus,
- rõõmsameelsus,
- hea koostööoskus,
- eesti ja vene keele oskus,
- kasuks tuleb varasem töökogemus.

Ettevõtte pakub:

- stabiilset tööd juhtivas jaekaubandusettevõttes,
- sõbralikku meeskonda,
- professionaalseid erialaseid koolitusi,
- võimalusi tööalaseks arenguks,
- tööd graafiku alusel,
- tänapäevast töökeskkonda,
- konkurentsivõimelist palka,
- motiveerivat tulemustasu,
- mitmesuguseid personalisoodustusi.

Küsimused

1. Mitu müüjat võib selles poes töö saada?
2. Missugune iseloom peaks uutel töötajatel olema?
3. Mis keeli ja mis tasemel peaksid uued töötajad oskama?
4. Mida uutelt töötajatelt veel oodatakse?
5. Kas teie vastate esitatud tingimustele?

SÕNAVARA**2. Mida tähendavad teie arvates järgmised mõisted? Seletage või tooge näiteid.**

stabiilne töö _____

juhtiv jaekaubandusettevõtte _____

professionaalsed erialased koolitused _____

võimalused töölaseks arenguks _____

tänapäevane töökeskkond _____

konkurentsivõimeline palk _____

motiveeriv tulemustasu _____

personalisoodustused _____

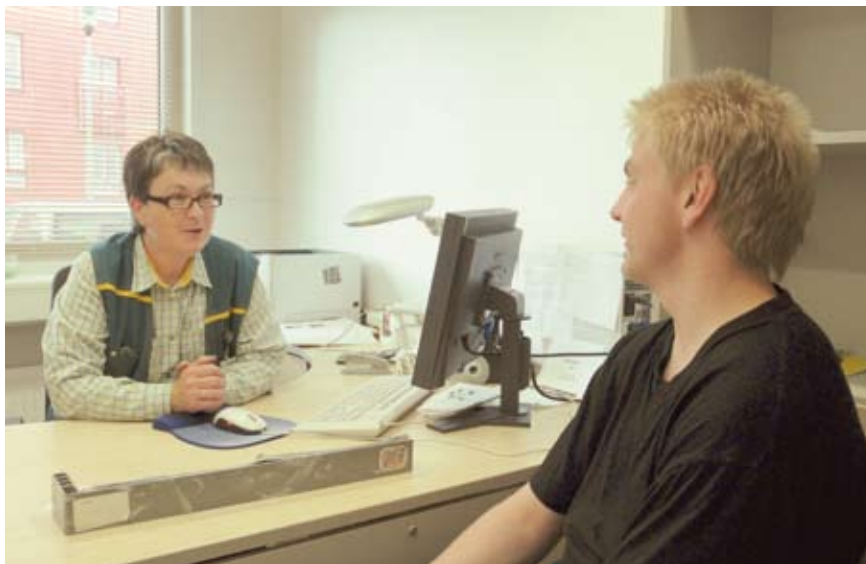
KUULAMINE**3. Kuulake teksti 1 ja valige õige lauselõpp.**

1. Sirli Salumaa on Päikese kaubahalli a) müüja. b) osakonnajuhataja. c) juhataja.
2. Siim Susi on a) tööotsija. b) kaubahalli töötaja. c) müüjate õpetaja.
3. Kauplus otsib uusi a) toidukaupade müüjaid. b) tööstuskaupade müüjaid. c) toidukaupade ja tööstuskaupade müüjaid.
4. Tööotsija a) on lõpetanud kaubanduskooli. b) õpib kaubanduskoolis. c) kavatseb astuda kaubanduskooli.
5. Tööotsija a) on varem töötanud lillepoes müüjana. b) töötab lillepoes müüjana. c) ei ole töötanud lillepoes müüjana.
6. Tööotsija tahaks hakata müüma a) lilli. b) tööriistu. c) toiduaineid.
7. Tööotsija a) oskab vene keelt natuke. b) ei oska vene keelt üldse. c) oskab vene keelt vabalt.

8. Tööotsija a) küsib, kas ta võib homme tööle tulla. b) küsib, millal ta võib tööle tulla. c) küsib, kas ta võib alustada tööd nädala pärast.
9. Otsuse töölevõtu kohta saab tööotsija teada a) kohe. b) järgmisel päeval. c) veidi aja pärast.
10. Intervjuerija a) lubab ise tööotsijale helistada. b) palub tööotsijal endale helistada. c) palub tööotsijal veel kord enda juurest läbi astuda.

KUULAMINE. LUGEMINE

4. Kuulake teksti 1 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 3 vastuseid.

Tööotsija: Tere! Kas tohib tulla?

Intervjuerija: Tere! Astuge palun edasi. Jope võite sinna panna. Istuge palun.

...

Intervjuerija: Nii. Saame siis tuttavaks. Minu nimi on Sirlu Salumaa ja mina olen Päikese kaubahalli juhataja.

Tööotsija: Väga meeldib. Mina olen Siim Susi. Olen õppinud müüjaks ja sooviksin teie poodi tööle tulla.

Intervjuerija: Jah. Väga kena. Me otsime tõesti oma kollektiivi juurde nii toidu- kui tööstuskaupade müüjaid. Kas teil on mõlemad eriharidused olemas?

Tööotsija: Jah. Või no tegelikult ma hetkel veel õpin, aga lõpetamiseni on jäänud tõesti äärmiselt vähe aega. Paari kuu pärast teen eksami ja siis olen diplomeeritud müüja.

Intervjuerija: Või nii. Ja mis koolis te siis õpite?

Tööotsija: Kaubanduskoolis. Seal on tõesti väga hea tase. Kõik, kes seal õpivad, on väga rahul.

Intervjuerija: Nii. Saan siis aru, et müüjadiplomit teil tegelikult veel ei ole. Aga kuidas on lood töökogemusega? Kas olete kusagil müüja tööd proovinud?

Tööotsija: Jah, õppimise ajal meil oli ikka praktika ka. Ja möödunud suvel töötasin lillepoes müüjana.

Intervjuerija: Ja kuidas teile seal töötamine meeldis?

Tööotsija: No muidu oli tore, aga vahepeal ei olnud üldse kliente ja siis hakkas igav.

Intervjuerija: Saan aru, et teile meeldib siis inimestega suhelda.

Tööotsija: Jaa. Mõnikord jäin mõne kliendiga isegi nii pikalt lobisema, et kaupluse juhataja tegi mulle märkuse.

- Intervjueerija: Või nii. Aga mis osakonnas te eelistaksite töötada? Kas sooviksite jälle lilli müüa?
- Tööotsija: Nojah, lilli oli tegelikult ju tore müüa. Ja sain seal ka mitme kena neiuga tuttavaks. Aga nüüd prooviksin siiski hea meelega midagi muud, näiteks tööriistaosakond sobib mulle.
- Intervjueerija: Selge. Küsiksin veel teie keeleoskuse kohta. Vaadake, meil käib siin ka palju välismaalasi ja sellepärast ei piisa ainult eesti keele oskusest.
- Tööotsija: Pole probleemi. Ma oskan inglise ja soome keelt mõlemat nii palju, et saan klientidega vabalt suhelda. Ja vene keelt pursin ka.
- Intervjueerija: See on tore. Nii. Kas teil on ka mulle mingeid küsimusi?
- Tööotsija: Jah. Te lubate siin konkurentsivõimelist palka. Kui suur see siis on? Ja mida tähendab motiveeriv tulemustasu?
- Intervjueerija: No meie palgad on tegelikult üsna erinevad. Kui ise tubli olete, siis ka teenite korralikult.
- Tööotsija: Tore. Kas ma võin siis homme tööle tulla?
- Intervjueerija: Kahjuks ei saa ma teile kohe veel vastust öelda. Nende kohtade vastu on huvi tundnud ka teisi kandidaate. Nii et vestlen kõigiga ja siis teen oma valiku. Võtan siis teiega ise ühendust ja teatan konkursi tulemuse.
- Tööotsija: Selge, aga kui kaua see umbes võiks aega võtta?
- Intervjueerija: Selle nädala lõpuks on kindlasti kõik selge ja siis helistan teile või saadan meili.
- Tööotsija: Suur aitäh teile. Jään ootama.
- Intervjueerija: Oli meeldiv tutvuda. Nägemist.
- Tööotsija: Nägemist.

KIRJUTAMINE. RÄÄKIMINE

5. a. Pange kuulnud dialoogi põhjal kirja töötaja tugevused ja nõrkused.

Tugevused	Nõrkused

b. Arutage omavahel ja otsustage, kas te võtaksite selle töötaja tööle. Põhjendage.

RÄÄKIMINE

6. Rääkige oma kogemustest seoses töötamisega. Vastake järgmistele küsimustele.

1. Mitu korda olete tööd otsinud? Kuidas olete tööd otsinud?
2. Milline tööintervjuu on teile kõige paremini meelde jäänud? Miks?
3. Kuidas olete töö leidnud?

GRAMMATIKA

7. Täitke tabel näite järgi.

<i>Mitmes?</i>	<i>Mitmendal?</i>	<i>Mitmes?</i>	<i>Mitmendal?</i>
1. esimene	esimesel	11. üheteistkümnes	üheteistkümnendal
2. teine		12. kaheistkümnes	
3. kolmas	kolmandal	13.	kolmeteistkümnendal
4. neljas		14. neljateistkümnes	neljateistkümnendal
5.	viiendal	15.	viieteistkümnendal
6.		20. kahekümnes	
7. seitsmes		21. kahekümne esimene	kahekümne esimesel
8. kaheksas		22.	kahekümne teisel
9.	üheksandal	23.	
10.	kümnendal	30.	

<i>Mitmes?</i>	<i>Mitmendal?</i>
1989. tuhande üheksasaja kaheksakümne üheksas	
2000.	kahetuhandendal
2008. kahe tuhande kaheksas	

GRAMMATIKA

8. Arvake ära, millal on paarilise sünnipäev. Selleks vestelge näidise eeskujul.

Näidis

A: Kas sinu sünnipäev on viiendal oktoobril?

B: Ei, varem.

A: Kas sinu sünnipäev on siis kahekümnendal augustil?

B: Hiljem.

Jne.

GRAMMATIKA. KUULAMINE

9. a. Tutvuge tähtsate sündmustega ühe noore inimese elus. Leidke iga aastaarvu juurde sobiv sündmus oma arvamuse järgi. Võrrelge vastuseid paarilisega.

Tähtsad sündmused elus

1981. aastal	a) võitis kutsevõistlused
1988. aastal	b) tuli tagasi tööle
1996. aastal	c) läks esimesse klassi
1998. aastal	d) tal sündis laps ja ta jäi koju
1999. aastal	e) sai kutseõppeasutuse tunnistuse ja läks tööle kaubanduskeskusesse
2000. aastal	f) abiellus
2002. aastal	g) sündis
2005. aastal	h) kaubanduskeskus suleti ja ta pidi töökohta vahetama
2006. aastal	i) käis praktilikal välismaal
2009. aastal	j) ta edutati osakonnajuhatajaks
2010. aastal	k) lõpetas põhikooli ja astus kutseõppeasutusse müüja erialale

b. Kuulake teksti 2. Võrrelge oma vastustega.

GRAMMATIKA

10. Täitke tabeli tühjad kohad.

		Lihtminevik			
		<i>si</i> -minevik		<i>i</i> -minevik	
Ma	<i>õppisin</i>	kutseõppeasutuses.	Ma	<i>sain</i>	tunnistuse.
Sa		kutseõppeasutuses.	Sa		tunnistuse.
Ta		kutseõppeasutuses.	Ta		tunnistuse.
Me		kutseõppeasutuses.	Me		tunnistuse.
Te		kutseõppeasutuses.	Te		tunnistuse.
Nad		kutseõppeasutuses.	Nad		tunnistuse.
Ei		kutseõppeasutuses.	Ei		tunnistust.

GRAMMATIKA

11. a. Kirjutage sõna õigesse rühma vormis *mina tegin*. NB! Üks sõna tuleb kirjutada mõlemasse rühma.

Sõnad

abielluma / alustama / hakkama / jooma / jääma / kirjutama / käima / lugema / lõpetama / minema / müüma / nägema / olema / ostma / panema / pesema / pidama / saama / sõitma / sööma / sündima / tegema / tooma / tulema / töötama / võitma / õppima

si-minevik

abiellusin

i-minevik

jõin

b. Töötage paaris. Paariline A, pakkuge, mida paariline B teie arvates eile tegi. Paariline B, parandage öeldut vajaduse korral.

A: *Ma arvan, et te alustasite eile tööd kell kaheksa.*

B: *Ei alustanud kell kaheksa. Ma alustasin eile tööd kell üheksa.*

(alustama) tööd <i>mis kell?</i>	(käima) <i>kus? mida tegemas?</i>	(müüma) eile palju <i>mida?</i>
(hakkama) lõunat sööma <i>mis kell?</i>	(lõpetama) töö <i>mis kell?</i>	(nägema) eile <i>keda?</i>
(jooma) <i>mitu? tassi kohvi</i>	(tulema) eile tööle <i>millega? kellega koos?</i>	(olema) eile õhtul <i>missuguses? tujus</i>
(ostma) eile endale <i>mida?</i>	(panema) eile hommikul selga <i>mis riided?</i>	(pidama) eile kodus <i>mida tegema?</i>
(saama) eile <i>kellelt? elektronkirja</i>	(sööma) eile õhtul <i>mida?</i>	(tooma) eile koju <i>mida?</i>
(minema) koju <i>millega? kellega koos?</i>	(kirjutama) eile <i>mida?</i>	(lugema) eile <i>mida?</i>

GRAMMATIKA. SÕNAVARA

12. Pange kirja viis olulist aastaarvu oma elus. Laske paarilisel ära arvata, mis igal aastal juhtus.

2005

A: *Arvan, et 2005. aastal sa abiellusid.*

B: *Ei.*

A: *Siis ma arvan, et sa astusid kutseõppeasutusse.*

B: *Jah.*

GRAMMATIKA

13. a. Vörrelge A ja B tulba lauseid. Vastake küsimustele.

Täisminevik

Lihtminevik

Ma olen lõpetanud kutseõppeasutuse.	Ma lõpetasin kutseõppeasutuse 1999. aastal.
Ma olen töötanud müüjana.	Ma töötasin müüjana 2000. aastast 2007. aastani.
Mul on olnud puhkus alati suvel.	Mul oli viimane puhkus möödunud suvel.
Ma olen võitnud kutsevõistluse kaks korda.	Kui ma võitsin kutsevõistluse esimest korda, siis olin üliõnnelik.

Küsimused

1. Millist minevikuvormi kasutate, kui teeme varem toimunud sündmustest kokkuvõtte?
2. Millist minevikuvormi kasutate, kui räägime, millal sündmus täpselt toimus?

b. Kirjutage lünka sõna töötama õiges vormis.

Täisminevik

Ma _____ olen töötanud _____ suures selvehallis.
 Sa _____ mänguasjapoes.
 Ta _____ juveelipoes.
 Me _____ spordipoes.
 Te _____ mööblipoes.
 Nad _____ lillepoes.
 Ei _____ turul.

GRAMMATIKA

14. Pange enda kohta kirja kolm huvitavat asja, mis teie elus on juhtunud (kaks õiget ja üks vale). Kasutage täisminevikku.

Kaaslased esitavad küsimusi ja püüavad ära arvata, milline lause on vale. Küsimustes tuleb kasutada nii lihtminevikku kui täisminevikku.

A: Ma olen töötanud välismaal.

B: Millal sa seal töötasid? Mis riigis sa töötasid? Jne.

SÕNAVARA

15. Töötage paaris. Vestelge omavahel ja leidke tabeli igasse ruutu vähemalt kaks tegevust. Kasutage seejuures ka fraase tabeli alt.

A: *Kas sulle meeldib kaupa vastu võtta?*

B: *Mitte eriti. Aga sulle?*

A: *Mulle meeldib väga.*

Mõlemale meeldib	Talle meeldib, aga mulle ei meeldi
Mulle meeldib, aga talle ei meeldi	Meile kummalegi ei meeldi

Foto: ajaleht Sakala

Foto: Priit Reinberg (Järva Teataja)

Fraasid

kaupa vastu võtta / kaupa müügiks ette valmistada /
 kaupa müügisaali välja panna / ostjatele kaupa pakkuda /
 ostjate küsimustele vastata / ostjatele nõu anda / lihatooteid müüa /
 piimatooteid müüa / puu- ja juurvilja müüa /
 kondiitritooteid ja maiustusi müüa / jooke müüa /
 puhastusvahendeid müüa / paberitooteid müüa / kaupa pakkida /
 müügisaali korrastada / ostusummat arvutada / arveid kirjutada /
 ostjate probleeme lahendada

SÕNAVARA

16. a. Kujutage pantomiimis mõnda tegevust, mida oma töös teete. Teised arvavad ära, mis tegevus see on.

b. Kujutage pantomiimis tegevusi, mida eile tööl tegite. Teised arvavad ära, mis tegevust kujutate.

GRAMMATIKA. SÕNAVARA

17. Moodustage omadussõnad. Tõlkige.

<i>Mis?</i>	<i>Missugune?</i>	<i>Mis?</i>	<i>Missugune?</i>
ausus	aus, -a	aktiivsus	aktiiv/ ne , -se
edevus		korrektsus	
kavalus		täpsus	
noorus		loomingulisus	
tarkus		rahulikkus	rahulik, -u
tugevus		sõbralikkus	
viisakus	viisaka/s, -	tagasihoidlikkus	
maitsekus		kokkuhoidlikkus	
töökus		tähelepanelikkus	

SÕNAVARA

18. a. Tõlkige sõnad. Kirjutage mitmuse vorm.

andeka/s, -

elu/rõõmus, -rõõmsa

ettevaatlik, -u

häbelik, -u

ilus, -a

ise/seisev, -seisva

julge, -

jutuka/s, -

kannatlik, -u

kiire, -

kohanemisvõimeli/**ne**, -se

kohusetundlik, -u

koostöövalmis

kriitili/**ne**, -se

lahke, -

laisk, laisa

lõbus, -a

murelik, -u

osav, -a

otsustusvõimeli/**ne**, -se

paindlik, -u

positiiv/**ne**, -se

range, -

suhtlemisvalmis

tolerant/**ne**, -se

uudishimulik, -u

vaik/**ne**, -se

vastupidav, -a

viisaka/s, -

b. Hinnake ennast. Kirjutage ülesande 17 ja ülesande 18 a-osa iga omaduse juurde

++, kui olete täpselt selline,

+, kui olete selline,

?, kui te ei te, kas olete selline,

√, kui te ei ole selline.

c. Laske kaaslasel ennast hinnata. Vestelge ja võrrelge.

A: Ma arvan, et sa oled väga andekas.

B: Ma ei tea, kas ma olen andekas.

SÕNAVARA

19. a. Tõmmake ülesannete 17 ja 18 joon alla omadustele, mis on müüjale vajalikud. Lisage veel kolm müüjale vajalikku omadust.

b. Iseloomustage oma kollektiivi. Kasutage omadussõnade mitmuse vormi.

Me oleme sõbralikud ja kiired.

GRAMMATIKA

20. Jätkake näidise järgi.

<i>Missugune?</i>	<i>Kuidas?</i>	<i>Missugune?</i>	<i>Kuidas?</i>
kiire, -	kiiresti	lahke, -	lahkelt
kõva, -		range, -	
ilus, -a		osav, -a	
halb, halva		lõbus, -a	
NB! hea, -	hästi	vaik/ne, -se	
		positiiv/ne, -se	
		ettevaatlik, -u	
		kannatlik, -u	
		jutuka/s, -	
		viisaka/s, -	

SÕNAVARA. GRAMMATIKA

21. a. Kirjutage, missugune on hea müüja. Jätkake näidise järgi.

Hea müüja on kiire. Ta teenindab kliente kiiresti.

b. Vestelge paaris. Paariline A, esitage küsimus näidise järgi. Paariline B, vastake.

A: *Kas te teenindate alati kliente kiiresti?*

B: *Ma püüan alati kliente kiiresti teenindada, aga mõnikord teenindan ka aeglaselt.*

KIRJUTAMINE. RÄÄKIMINE**22. Kirjutage CV müüja töökohale kandideerimiseks.***CURRICULUM VITAE*

Nimi: _____

Sünniaeg: _____

Sünnikoht: _____

Aadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Haridus: _____

Täiendusõpe: _____

Töökogemus: _____

Lisainfo: _____

Keeleoskus: _____

Arvutioskus: _____

Autojuhiluba: _____

Harrastused: _____

Soovitaja: _____

Kinnitan, et kõik esitatud andmed on õiged.

RÄÄKIMINE

23. Jagunege kaheks rühmaks – tööpakkujad ja tööotsijad. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Tutvuge oma rollikaardiga ja valmistuge tööintervjuuks.

Tööpakkujad

Teil on pood, kuhu vajate uusi töötajaid. Teie juurde tulevad tööotsijad, kellega vestlete. Mõelge välja, milline on teie pood ning millised peaksid teie uued töötajad olema. Pange märksõnad kirja.

Tööotsijad

Olete müüja ja otsite erialast tööd. Te käite mitmel tööintervjuul erinevates poodides. Enne intervjuule minekut mõelge välja, mida tahate enda kohta kindlasti öelda. Pange märksõnad kirja. Võtke kaasa ka oma CV.

- Viige intervjuud läbi. Tööpakkujad, tutvuge ka kandidaadi CV-ga ja esitage selle kohta täpsustavaid küsimusi.
- Töötage oma rollikaardi järgi.

Tööpakkujad

Pange iga kandidaadi kohta kirja tema tugevused ja nõrkused. Tehke valik.

Tööotsijad

Pange iga poe kohta kirja, mis teile seal meeldis ja mis mitte.

- Vahetage rollid ja tehke sama mäng veel kord läbi.

RÄÄKIMINE

24. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi.

1. Miks on müüja kaubanduse kõige tähtsam isik?
2. Miks peab müüja naeratama igale inimesele, kes kauplusse siseneb?
3. Mitu protsenti kaupluse küllastajatest midagi ostab?
4. Kui pikalt peaks müüja kliendiga vestlema, enne kui hakkab talle kaupa soovitama?
5. Mida peaks müüja kliendilt küsima?
6. Mida peaks müüja tegema, kui ostja soovitud kaupa poes ei ole?
7. Kas müüja peaks püüdma igal juhul kliendile midagi müüa?
8. Kas müüja tohiks saata ostja konkurendi juurde?
9. Kas müüja palk peaks sõltuma läbimüügist?

KUULAMINE

25. Kuulake eksperdi vastuseid ülesande 24 küsimustele (tekst 3). Võrrelge oma arvamusega.

KUULAMINE. LUGEMINE

26. Kuulake teksti 3 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 25 vastuseid.

Iga sent käib müüja käest läbi

Paljud omanikud on aru saanud, et müüja on jaekaubanduse kõige tähtsam isik. Iga sent, mis kauplusse tuleb, käib müüja käest läbi. Ja mida targem on müüja, seda rohkem raha kauplusse tuleb.

Rumal müüja hindab vaid seda klienti, kes realselt oma raha kassasse annab. Tark aga teab, et igale inimesele, kes kauplusse siseneb, on vaja naeratada ja temaga kenasti suhelda. Kui juhuslik külastaja näeb, et temasse suhtutakse hästi, siis tuleb ta mõni teine kordki siia tagasi ja ka ostab midagi. Keskmiselt tuleb ühe ostja kohta üheksa niisama läbijalutajat.

Veel tähtsam kui kliendile naeratada, on mõista tema soove. Tihti kuulavad müüjad ainult kliendi esimesi sõnu ja hakkavad talle kohe kaupa soovutama. Näiteks kui klient soovib kingi, saadetakse ta kohe kingariiu juurde, kus on aga väga suur valik. Tegelikult tuleks kliendiga veidi pikemalt vestelda. Küsida võiks, mis otstarbeks klient jalatseid vajab ja mida ta seni kandnud on. Samuti oleks kasulik uurida,

kas klient on oma eelmiste jalatsitega rahul või mitte. Kui klient ei ole rahul, siis on vaja teada saada, mis teda konkreetselt häiris.

Müüja peab tundma kogu toodete sortimenti. Müüja ei tohi anda ei-vastuseid. Kui soovitud jalatsinumber puudub, siis peab müüja midagi sobivat asemele soovutama.

Kui õiget toodet siiski pole, siis ei soovita hea müüja kliendile ebasobivat kaupa, vaid vabandab ja ütleb, missugusest poest soovitud kaupa saab. Tark kauplusejuht ei pahanda, kui müüjad ostja konkurendi juurde saadavad. Klient saab ju probleemile lahenduse ikkagi nende juurest ja tuleb seetõttu siia teinegi kord tagasi.

Müüjad peavad oma hea müügitöö eest kindlasti ka tasu saama. Õige on, kui müüja saab vähemalt poole sissetulekust tulemuspalgana.

Eha Laanepere järgi, Äripäev

SÕNAVARA

27. Valige sama tähendusega fraas a või b.

- 1) ühe ostja kohta tuleb üheksa niisama läbijalutajat
 - a) kui kaupluses käib kümme ostjat, siis üks ostab midagi b) kui kaupluses käib kümme ostjat, siis üheksa ostavad midagi
- 2) küsige, mis otstarbeks klient jalatseid vajab
 - a) küsige, kui kalleid jalatseid klient soovib b) küsige, kus klient jalatseid kanda soovib
- 3) küsige kliendilt, mis teda ostetud kauba juures konkreetselt häiris
 - a) küsige kliendilt, kas ta jäi ostetud kaubaga rahule b) küsige kliendilt, miks ta ostetud kaubaga rahule ei jäänud
- 4) müüja peaks saama vähemalt poole sissetulekust tulemuspalgana
 - a) pool või rohkem müüja palgast peaks sõltuma sellest, kui palju kaupa ta müüs b) pool või rohkem müüja palgast peaks sõltuma sellest, kui korralikult ta oma tööülesandeid täitis

RÄÄKIMINE

28. Jagunege kaheks rühmaks: müüjad ja ajakirjanikud. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Tutvuge oma rollikaardiga.

Müüja

Kujutage ette, et on möödunud kümme aastat. Te olete edukas müüja, kellega ajakirjanik soovib intervjuu teha.

- Mõelge välja, kus te töötate, milline on teie igapäevatöö, mis teile teie töös eriti rõõmu teeb jm.
- Vastake ajakirjaniku küsimustele.

Ajakirjanik

Teie ülesanne on intervjuu-rida edukat müüjat.

- Mõelge välja küsimused, mida tahate talle esitada.
- Viige intervjuu läbi. Märkige vastused lühidalt üles.

- Vahetage rollid ja tehke intervjuu veel kord.

KIRJUTAMINE

29. Kirjutage intervjuu põhjal lühike jutt edukast müüjast.

SÕNAVARA

30. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

2

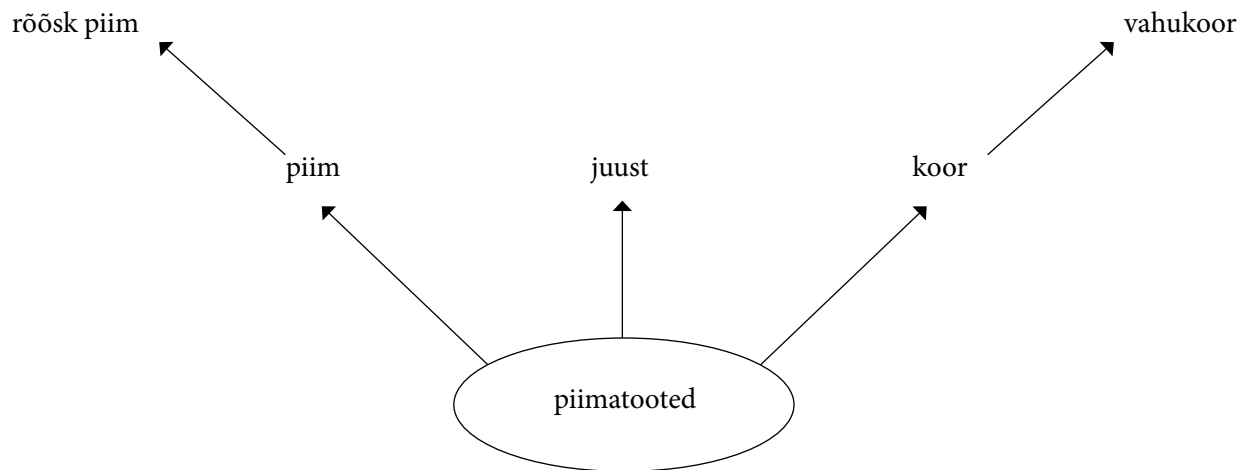
PIIMATOODETE MAAILMAS

Selles peatükis õpime:

- piimatoodete nimetusi;
- saada aru piimatoodete etikettidel olevast infost;
- piimatooteid kirjeldama;
- piimatooteid omavahel võrdlema;
- vastama ostja küsimustele piimatoodete kohta;
- ostjale piimatooteid soovitama;
- kirjeldama müüja töövahendeid.

SÕNAVARA

1. Lisage skeemile piimatooteid.

GRAMMATIKA

2. Tutvuge sõnade põhivormidega. Täitke tabel näidise järgi.

I vorm <i>Mis?</i>	II vorm <i>Mille?</i>	III vorm <i>Mida?</i>
1.		
piim	piima	piima
juust	juustu	
pett	peti	petti
2.		
koor	koore	koort
suur		
jäätis		
jogurt	jogurti	
keefir	keefiri	
lahja	lahja	lahjat
odav	odava	
magus		
maitsev	maitsva	
mage	mageda	magedat
võie	võide	võiet
kohuke	kohukese	kohukest
väike	väikese / väikse	väikest
soolane	soolase	
rasvane		
toode	toote	toodet
kallis	kalli	kallist
3.		
või	või	võid
hea		
muu		

GRAMMATIKA

3. Mis vormi saame, kui liidame sõna II vormile -d?

suur, -e suure + d = suured
 jogurt, -i jogurti + d = jogurtid

Jätkake näidise järgi.

See on väga hea piim / kallis juust / maitsev jäätis / lahja pett / soolane võie.

Need on väga head piimad / _____

GRAMMATIKA

4. Tutvuge sõna III vormi kasutamisega. Lisage näitelauseid, kasutage ülesande 2 sõnu.

III vormi kasutame

1. Arvsõnadega ja muude kogust näitavate sõnadega
Palun kolm lahjat jogurtit. Palun liiter lahjat jogurtit.

2. Ebamäärase kogusega
Kas teil on lahjat jogurtit? Jah, meil on lahjat jogurtit.

3. Eitusega
Meil ei ole lahjat jogurtit.

4. Tegevusprotsessi kirjeldamisel
Näidake palun seda lahjat jogurtit.

GRAMMATIKA

5. Töötage paaris. Küsige ja vastake näidise järgi.

A: Kas teil on lahjat jogurtit?

B: Kahjuks meil ei ole hetkel lahjat jogurtit. Aga meil on väga head lahjat jäätist.

A: Palun näidake seda jäätist.

B: Palun vaadake.

A: Olgu, palun siis pool kilo seda lahjat jäätist.

GRAMMATIKA

6. Jagunege kaheks: müüjad ja ostjad. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Müüjad, kirjutage igasse rühma 1–8 üks piimatoodet, mida teie poes müüakse, nt juust – sulatatud juust Merevaik.
- Ostjad, pange igasse rühma 1–8 kirja üks piimatoodet, mida osta soovite, nt juust – Eesti juust.

Ostjad, käige klassis ringi ja vestelge iga müüjaga. Küsige, kas tal on neid piimatootet, mida osta soovite. Kui leiate soovitud kauba, märkige see ära ja ärge seda teisest poest enam küsige. Muid kaupi ärge ostke. Müüjad, kuulake ostja soove. Kui teil on ostja soovitud kaupa, siis müüge see talle ja tõmmake seejärel oma loetelust maha. Kui teil ostja soovitud kaupa ei ole, pakkuge talle selle asemel midagi muud.

1. juust _____
2. piim _____
3. pett _____
4. koor _____

5. jäätis _____
6. keefir _____
7. võie _____
8. kohuke _____

RÄÄKIMINE

7. Töötage paaris. Arutage järgmisi küsimusi.

1. Mis on teie lemmikpiimatooted? Miks just need?
2. Kui tihti te neid ostate?
3. Kust te neid ostate? Miks just seal?
4. Kas on mõni piimatoodet, mida te ei tarbi?

KUULAMINE

8. Kuulake teksti 4. Leidke küsimustele vastused.

1. Kes räägib? _____
2. Kus räägib? _____
3. Millest räägib? _____
4. Miks räägib? _____
5. Kuidas räägib? _____

KIRJUTAMINE. KUULAMINE. LUGEMINE

9. a. Kuulake teksti 4 veel kord. Jälgige samal ajal trükitud teksti. Kontrollige ülesande 8 vastuseid.

Astuge ligi! Astuge ligi! Siin on meie isuäratavad uudistooted. Palun maitske!

Mustasõstra-müslkohukeses on palju head ja tervislikku kohupiima ja see on lahjem kui paljud teised kohukesed. Hapukas mustasõstramoos viib lausa keele alla ja müsli lisab huvitava maitseüansi.

Klassikalises glasuurkohukeses on sees ka rosinad, küpsisetükid, pähklid ja mandlid. Proovige ja te ei kahetse!

b. Mida tahaksite kohukeste kohta veel teada saada? Pange kirja seitse küsimust.

1. Kelle _____ ?
2. Kust _____ ?
3. Kui palju _____ ?
4. Kas _____ ?
5. Mis _____ ?
6. _____ ?
7. _____ ?

c. Töötage paaris.

Paariline A, esitage oma küsimused. Paariline B, vastake oma arvamuse järgi.

LUGEMINE**10. Tutvuge kahe kohukese etiketiga. Valige kohuke, mille te meelsamini ostaksite. Põhjendage.****Glasuurkohuke Classic vanilliiniga, 43 g**

Koostis: kohupiim 64%, glasuur 20% (suhkur, hüdrogeenitud taimne rasv, kakaopulber, emulgaator letsitiin, lõhna- ja maitseained), suhkur, vanilliin.

100 g toodet sisaldab keskmiselt energiat 320 kcal (1337 kJ); süsivesikuid 26,5g; valke 13,6 g; rasvu 17,7 g.

Black Mama Cherry. Glasuuritud dessert jõhvikamarjamoosiga, 38 g

Koostis: kohupiim 44%, glasuur 20% (suhkur, hüdrogeenitud taimne rasv, kakaopulber, emulgaator letsitiin, lõhna- ja maitseained), suhkur, jõhvikamoos 13% (suhkur, jõhvikad, punased sõstrad, arooniad, mustad sõstrad, ebaküdooniad, paksendaja pektiin, happesuse regulaator sidrunhape, säilitusaine kaaliumsorbaat), taimne rasv 10%, paksendajad ksantaankummi ja tarakummi, säilitusaine kaaliumsorbaat.

100 g toodet sisaldab keskmiselt 1352 kJ / 324 kcal energiat, valke 8,7 g, süsivesikuid 29,6 g, rasvu 18,9 g.

<http://www.tere.eu>

LUGEMINE

11. Võrrelge ülesande 10 kohukesti. Kirjutage välja järgmised andmed.

I	II	III	IV
	Classic vanilliiniga	Black Mama Cherry	
Kui palju kaalub?			
Mitu protsenti kohupiima sisaldab?			
Kui suur on glasuuri osakaal?			
Kas sisaldab suhkrut?			
Millist rasva sisaldab?			
Kas sisaldab lõhna- ja maitseaineid?			
Kas sisaldab säilitusaineid?			
Mida veel sisaldab?			
Kui palju sisaldab energiat saja grammi kohta?			
Kui palju sisaldab valke saja grammi kohta?			
Kui palju sisaldab süsivesikuid saja grammi kohta?			
Kui palju sisaldab rasva saja grammi kohta?			

SÕNAVARA

12. a. Tutvuge kahe mõiste seletusega.

1. *Hüdrogeenitud* – tahkeks muudetud. Vedel rasv muudetakse tahkeks, et seda oleks parem säilitada ja transportida. See langetab ka toote hinda. Selle protsessi ajal aga kaotavad ka tervislikud taimeraskvad oma head omadused ja võivad tekkida transrasvhapped, mis on tervisele ohtlikumad kui searasv või muud loomsed rasvad.
2. *Emulgaator* – aine, mis aitab kahel erineval vedelal ainel seguneda.

b. Leidke kauplusest toodete etikette, millel esinevad sõnad *hüdrogeenitud* ja *emulgaator*.

RÄÄKIMINE

13. a. Vastake küsimustele.

1. Kumb kohuke ülesandes 10 on teie arvates maitsvam? Miks?
2. Kumb kohuke ülesandes 10 on teie arvates tervislikum? Miks?
3. Kas te ostaksite need kohukest? Põhjendage.
4. Millised on teie lemmikkohukest? Miks?

b. Otsige infot veel ühe kohukese kohta ja kirjutage see ülesande 11 tabeli IV tulpa. Võrrelge seda kohukest kahe ülejäänuga.

SÕNAVARA

14. a. Kirjutage omadussõnad tabeli sobivasse lahtrisse.

Maitse	Lõhn	Temperatuur	Rasvasus	Hind	Konsistents
<i>hapu</i>					

Omadussõnad

aromaat/ne, -se, -set

hapu, -, -t

hõrk, hõrgu, hõrku

jahe, -da, -dat

kallis, kalli, kallist

kallivõitu

kalori/rikas, -rikka, -rikast

kibe, -da, -dat

kuum, -a, -a

kõva, -, -

külm, -a, -a

lahja, -, -t

leige, -, -t

lõhnatu, -, -t

lõhnav, -a, -at

mage, -da, -dat

magus, -a, -at

odav, -a, -at

odavapool/ne, -se, -set

pehme, -, -t

rasvarohke, -, -t

soe, sooja, sooja

tahke, -, -t

vedel, -a, -at

õhuli/ne, -se, -st

b. Nimetage iga piimatoote juurde kõik a-osa sobivad omadussõnad.

GRAMMATIKA

15. Tutvuge toiduainete võrdlemise võimalustega. Tõlkige.

Võrdlused

I
Keefir on **külm**.
Koor on **kaloririkas**.

II
Piim on **külmem** kui keefir.
Juust on **kaloririkam** kui koor.

III
Jäätis on **kõige külmem**.
Või on **kõige kaloririkam**.

GRAMMATIKA

16. Täitke tabel näidise järgi.

Võrdlused

Ainsus			Mitmus		
I	II	III	I	II	III
suur, -e	suurem	kõige suurem	suured	suuremad	kõige suuremad
magus, -a		kõige magusam	magusad	magusamad	kõige magusamad
odav, -a	odavam		odavad	odavamad	kõige odavamad
pehme, -		kõige pehmem	pehmed	pehmemad	
soola/ne, -se			soolased		
tervislik, -u	tervislikum		tervislikud		
kõva, -	NB! kõvem	kõige kõvem	kõvad	kõvemad	kõige kõvemad
külm, -a			külmad	külmemad	
lahja, -			lahjad	lahjemad	kõige lahjemad
NB! hea	parem	kõige parem	head	paremad	kõige paremad

GRAMMATIKA

17. a. Võrrelge järgmisi piimatooteid. Kasutage erinevaid omadussõnu. Lisage veel mõned piimatoodete paarid.

koor ja piim

Koor on rasvasem kui piim.

jogurt ja jäätis _____

kohupiim ja kohuke _____

keefir ja piim _____

juust ja või _____

juust ja hallitusjuust _____

vahukoor ja kohvikoor _____

b. Töötage paaris. Üks paariline nimetab kaks piimatoodet. Teine paariline võrdleb neid omavahel.

GRAMMATIKA

18. Jätkake näidise järgi.

Jäätis on _____ *kõige külmem* _____ piimatoode.
 Hallitusjuust on _____ piimatoode.
 Või on _____ piimatoode.
 Keefir on _____ piimatoode.
 Kohuke on _____ piimatoode.
 _____ on _____ piimatoode.
 _____ on _____ piimatoode.

GRAMMATIKA

19. Jätkake näidise järgi.

kõige suurem = suur**im**
 Meie poes on suurim piimatoodete valik.

kõige parem = _____

kõige magusam = magus**aim** _____

kõige odavam = _____

kõige pehmem = _____

GRAMMATIKA

20. a. Jätkake näidise järgi.

Sõnavormid

I	II	III
<i>Mis?</i>	<i>Mille?</i>	<i>Mida?</i>
suurem	suurema	suuremat
väiksem		
odavam		

b. Tutvuge näitedialoogidega. Moodustage sarnaseid dialooge etteantud sõnadega.**Näitedialoogid****I dialoog**

A: Millist kohupiima teil on?

B: Meil on **rasvasemat** ja **lahjemat**. Kumba te soovite?

A: Ma sooviksin **lahjemat**.

Sõnad: juust – pehme, kõva; jogurt – magus, hapu

II dialoog

A: Kumb jäätis on **parem**?

B: Mõlemad on head, aga see on natuke **odavam**.

A: Ma võtan siis **odavama**.

Sõnad: keefir – tervislik, lahja; koor – hea, värsk

III dialoog

A: See juust on natuke liiga **soolane**. Kas teil on **magedamat**?

B: Kahjuks **magedamat** ei ole. See ongi **kõige magedam**.

Sõnad: keefiripakk – suur, väike; piim – külm, soe

KUULAMINE**21. Kuulake teksti 5 ja märkige igas paaris ära toiduaine, mille klient ostis.**

1. kilepiim / pakipiim
2. maitsestatamata jogurt / maasikamaitseeline jogurt
3. pooleliitrine jogurt / neljasajamilliliitrine jogurt
4. Eesti või / importvõi
5. tavalise rasvasisaldusega või / vähendatud rasvasisaldusega või

KUULAMINE. LUGEMINE

22. Kuulake teksti 5 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 21 vastuseid.

- Ostja: Tere päevast. Palun kaks piima.
- Müüja: Tere. Kas soovite piima kotis või pakis?
- Ostja: Aga kumb on kallim?
- Müüja: Üks hetk. Kohe vaatan. Pakipiim on natuke kallim. Aga seda on mugavam kodus külmikusse panna, ei ole vaja mingit eraldi kannu otsida.
- Ostja: Sellest pole midagi. Mul on kann olemas ja ma valan piima nangunii sinna. Nii et palun kaks kilepiima.
- Müüja: Kohe.
- Ostja: Ja kui te juba seal olete, andke siis kohe kaks jogurtit ka.
- Müüja: Millist jogurtit te mõtlete?
- Ostja: Seda maitsestamata.
- Müüja: Aga kas suuremas või väiksemas topsis?
- Ostja: Aa, vabandust. Ma ei näinud, et teil on neid kahes suuruses. Ma sooviksin kaks suuremat jogurtit. Pooleliitrist.
- Müüja: Tegelikult on need suuremad ka natuke väiksemad – neljasajamilliliitrised, mitte pooleliitrised.
- Ostja: Olgu, vahet pole. Palun ikka kaks tükki.
- Müüja: Nii. Palun. Muuseas, meil on pakkuda ka uued Eesti võisordid.
- Ostja: Mmm. Jah, ma sooviksingi võid ka. Aga kõige lahjemat, mis teil on.
- Müüja: Siis võtke palun see. Siin on 603 kalorit sajas grammis. See on kõige lahjem või, mis meil on.
- Ostja: Hästi. Võtan siis selle. Nüüd on kõik.
- Müüja: Oi, oodake natuke. No tegelikult on meil veel üks vähendatud rasvasisaldusega või. See on tõeliselt lahja, sisaldab ainult 569 kalorit sajas grammis.
- Ostja: Ahah. Aga millest see tehtud on? Kas see on ikka päris või?
- Müüja: Jajaa. See on tehtud naturaalsest koorest ja maitseb nagu vana hea taluvõi. Lisaaineid, toiduvärve ega säilitusaineid siin ei ole.
- Ostja: Olgu, ma võtan siis selle.
- Müüja: Palun. Ja makske palun kassasse.
- Ostja: Aitäh. Nägemiseni.
- Müüja: Nägemiseni.

RÄÄKIMINE

23. Töötage paaris. Lugege dialoog ette. Lõpetage laused oma sõnadega.

- Müüja: Mida ...?
 Ostja: Palun kaks
 Müüja: Kas ...?
 Ostja: Kumb on ...?
 Müüja: Üks hetk. Kohe
 Ostja: Palun veel
 Müüja: Millist ...?
 Ostja: Seda
 Müüja: Aga kas ...?
 Ostja: Ma sooviksin
 Müüja: Nii. Palun. Muuseas, meil on
 Ostja: Mmm. Jah, ma sooviksin Aga kõige
 Müüja: Siis võtke see, see on
 Ostja: Olgu, võtan Nüüd on
 Müüja: Palun.
 Ostja:
 Müüja:

GRAMMATIKA

24. a. Jätkake näidise järgi.

<i>Mitu grammi / kilo / milliliitrit / liitrit?</i>	<i>Mitmegrammine / mitmekilone / mitmemilliliitrine / mitmeliitrine?</i>	
sada grammi sinki	<i>sajagrammine</i>	singitükk
kolmsada grammi juustu	<i>kolmesajagrammine</i>	juustutükk
pool kilo jäätist	<i>poolekilone</i>	jäätisekarp
kakssada grammi võid	_____	võipakk
nelisada grammi jogurtit	_____	jogurtitops
kilo juustu	_____	juustukera
kaks kilo liha	_____	lihatükk
kakssada milliliitrit kohupiimapastat	<i>kahesajamilliliitrine</i>	kohupiimapastatuub
pool liitrit piima	_____	piimapudel
liiter keefirit	_____	keefiripakk
kaks liitrit petti	_____	petipakk

b. Kirjutage, kui suur on tavaline

piimapakk _____

võipakk _____

jogurtitops _____

kohupiimapakk _____

juustukera _____

jäätis _____

KIRJUTAMINE**25. Töötage rühmades järgmiste punktide järgi.**

- Jagage piimatooted rühmade vahel.

- 1) piim, keefir, pett (ehk linnapiimatooted)
- 2) juustud
- 3) võid ja võided
- 4) jogurtid
- 5) jäätised

- Koostage oma poe sortiment (vähemalt kuus toodet).
- Otsige nende toodete kohta täpsemat infot ja koostage toodete lühikirjeldused.

1. toode	2. toode	3. toode
4. toode	5. toode	6. toode

RÄÄKIMINE

26. Jagunege kaheks: ostjad ja müüjad. Tutvuge oma rollikaardiga.

Ostjad

Koostage nimekiri piimatoodetest, mida sooviksite osta (vähemalt viis erinevat toodet). Käige poodides, küsige kauba kohta täpsustavat infot. Kuulake müüjate soovitusi. Lõpuks otsustage, mida ostate.

Müüjad

Töötate piimatoodete osakonnas. Pange kirja, mis piimatooted teil müügil on (kokku vähemalt kümme kaupa). Teie juurde tulevad ostjad, teenindage neid. Kiitke oma kaupa, vastake ostja küsimustele. Kui soovitud kaupa ei ole, pakkuge asenduskaupa.

SÕNAVARA

27. a. Tõmmake müüja töövahenditele ring ümber. Kirjutage iga pildi juurde nimetus.

grillahi, hakklihamasin, hinnapüstol, juukselõikusmasin, juustulõikur, kaal, kaarditerminal, kassaaparaat, kaubakäru, kaubik, kilepakendaja, kombiahi, kruvikeeraja, köögikombain, külmseadmed, lihasaag, mikrofoni, mikrolaineahi, muruniitja, nõudepesumasin, rahakontrollimisseade, tekstipüstol, televiisor, tolmuimeja, tõstuk, veoauto, viilutaja, võotkoodilugeja

b. Rääkige ühest oma töövahendist järgmiste punktide järgi. Ärge nimetage vahendi nimetust. Kaaslased arvavad ära, mis vahendist te räägite.

- Missugune see töövahend välja näeb?
- Missugune see töövahend peab olema?
- Kus see töövahend asub?
- Kui tihti te seda töövahendit kasutate?
- Mida te selle vahendiga teete?

LUGEMINE

28. Töötage paaris. Paariline A, lugege läbi tekst A. Paariline B, lugege läbi tekst B. Kirjutage loetud teksti kohta seitse küsimust. NB! Antud on küsimuse esimene sõna ja lause, mille kohta küsimus peaks olema.

A

(1)Aigar Brett hakkas koos isa Velloga Tartu maal Lukel sinihallitusjuustu Breti Blue valmistama paar aastat tagasi. (2)Piim juustu jaoks tuleb talu ligi kolmekümnelt lehmalt.

(3)„Varsti tuleb hakata vist mujalt juurdegi ostma,” märkis Brett. (4)Juust läheb hästi kaubaks. (5)Kuus valmib Luke juustuvabrikus tonn kuni poolteist hallitusjuustu. (6)Viimasel ajal tehakse ka valgehallitusjuustu Breti Brie. (7)Sellepärast ehitatakse ka uus juustukelder, sest erinevaid juuste ei saa ühes ruumis laagerdada.

(8)Lisaks tavalistele hallitusjuustudele tehakse maitsestatud juuste. (9)Maitseaineid võib panna nii juustu sisse kui ka selle välispinnale. (10)Küüslaugu, ürtide ja tšillipipraga maitsestatud sinihallitusjuustu ning köömnete ja küüslaugumaitsega valgehallitusjuustu on tuhanded inimesed juba maitsnud paljudel suurüritustel ning laatadel.

(11)Juustuvabrikus käib aga uus katsetamine. (12)„Nüüd proovime teha piltidega juustu. Hallitusega saab juustule kujundada palju põnevat,” ütleb Aigar Brett. (13)Näiteks proovitakse teha juustule Eesti vapi kujutis.

(14)Veel hakatakse valmistama täiesti uut toodet ehk sulatatud hallitusjuustu. (15)Sulatatud hallitusjuustu pole Brett kusagil müügil näinud. (16)Kuid – igast juustust saab sulatatud juustu teha. (17)Hallitus muidugi sulatamisel kaob, kuid selle maitse jääb. (18)Paar esimest katsepartiid sulatatud juustu on Luke juustuvabrikus juba valminud, kuid need ei õnnestunud. (19)Esimene partii tuli liiga kõva, teine sai liiga vedel. (20)Aga see andis idee hakata valmistama ka kastmeid.

Vilja Kohleri järgi, Tartu Postimees

Küsimused

A

1. Mida _____? (1. lause)
2. Mitu _____? (2. lause)
3. Kui palju _____? (5. lause)
4. Miks _____? (7. lause)
5. Mis maitsega _____? (10. lause)
6. Missugust _____? (14. lause)
7. Kuidas _____? (19. lause)

B

(1)Järvamaal firmas Soya Foods valmivad So Soja sarja tooted võitsid võistlusel „Parim toiduaine 2007” kahes alarühmas.

(2)Parim kaste on naturaalne sojamajonees ning parim valmis toit tofukuubikud Itaalia kastmes.

(3)Soya Foodsi tootmisjuht Ly Jaas ütles, et saatis parima toiduaine võistlusele maasika-sojajogurti, tilli-peterselli-küüslaugu-sojavõide, tofukuubikud Prantsuse ja Itaalia marinaadis ning naturaalse sojamajoneesi. (4)„Just neid väikepakendis tooteid ostetakse kõige rohkem,” selgitas ta.

(5)Kokku on Soya Foodsi tootenimekirjas neliteist toodet. (6)Konkursil saadud kaks esikohta oli suur üllatus. (7)„Muidugi soovisime, et meie tooted, mis on Eesti turul küllalt uudsed, äratavad tähelepanu, kuid võitu ei julgenud loota,” lausus tootmisjuht. (8)Soya Foods on väikeettevõte, kus enamik toodangust valmib käsitööna. (9)„Nüüd tuleb ilmselt tootmismahtu suurendada,” arwab Ly Jaas.

(10)Naturaalne sojamajonees on tootmises olnud alates firma algusest. (11)Võrreldes tavamajoneesiga on sojamajonees mahedama maitsega. (12)Kui üldiselt peetakse majoneesi rasvarohkeks ja ebatervislikuks, siis sojamajonees on sada protsenti taimne ning seetõttu ka tervislik.

(13)Tofukuubikuid Itaalia kastmes said inimesed esimest korda maitsta eelmise aasta novembri algul Järvamaa messil Paldiskis. (14)Rahvas kiitis neid väga ja nii hakatigi tofukuubikuid tootma. (15)Tofukuubikute eripära tavalise juustuga võrreldes on, et need ei sula kuumutamisel. (16)Neid võib praadida, küpsetada ja grillida ning aina maitavamaks need lähevad. (17)Kuubikud sobivad hästi aed- ja puuviljasalatitesse, pitsakatte hulka ning koos tatra, kruubi või kartulitega söömiseks. (18)Eriti hea on värske salati ja kurgi segu Itaalia kastmes tofukuubikutega. (19)See on tervislik ja viib tõesti keele alla.

Anne Põdra järgi, Järva Teataja

Küsimused**B**

1. Millised _____? (1. ja 2. lause)
2. Mitu _____? (5. lause)
3. Kuidas _____? (8. lause)
4. Kui kaua _____? (10. lause)
5. Kas _____? (12. lause)
6. Millal _____? (13. lause)
7. Kuidas _____? (17., 18. ja 19. lause)

KUULAMINE**29. Töötage järgmiste punktide järgi.**

- Andke ülesande 28 küsimused paarilisele.
- Kuulake tekste 6 ja 7. Leidke küsimustele vastused.
- Kontrollige paarilise vastuseid.

SÕNAVARA

30. Valige sama tähendusega fraas a või b.

A

1. piim tuleb ligi kolmekümnelt lehmalt a) piima saavad nad umbes 30lt lehmalt b) piima saavad nad rohkem kui 30lt lehmalt
2. varsti tuleb hakata piima mujalt juurdegi ostma a) varsti peab hakkama piima lisaks ostma ka teistest kohtadest b) varsti peab hakkama rohkem lehma pidama
3. juust läheb hästi kaubaks a) ostjad ostavad head juustu b) ostjad ostavad juustu hästi
4. erinevaid juuste ei saa ühes ruumis laagerdada a) erinevaid juuste ei saa hoida samas ruumis sel ajal, kui nad valmivad b) erinevaid juuste saab hoida samas ruumis sel ajal, kui nad valmivad
5. hallitusega saab juustule kujundada palju põnevat a) hallitusega saab juustu peale huvitavaid pilte teha b) hallitus kahjustab juustu
6. paar esimest katsepartiid ei õnnestunud a) esimesed partiid ei tulnud head välja b) esimesed partiid ei olnud halvad

B

1. väikepakendis tooteid ostetakse kõige rohkem a) inimesed ostavad rohkem tooteid, mis on suurtes pakendites b) inimesed ostavad rohkem tooteid, mis on väikestes pakendites
2. meie tooted äratavad tähelepanu a) inimesed märkavad meie tooteid b) inimesed ostavad meie tooteid
3. võitu me ei julgenud loota a) me arvasime, et võidame b) me arvasime, et ei võida
4. enamik toodangust valmib käsitööna a) suurem osa tooteid tehakse masinatega b) suurem osa tooteid tehakse käsitsi
5. tuleb tootmismahtu suurendada a) on vaja rohkem toota b) on vaja toota suuremas pakendis tooteid
6. see viib tõesti keele alla a) see on väga maitsev b) see on imeliku maitsega

SÕNAVARA

31. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

ESIMENE TEST

1. ja 2. peatükk

1. Hinnake ennast 5-pallisel skaalal (5 – väga hästi; 4 – hästi; 3 – saan hakkama, aga võiks veel harjutada; 2 – veidi, aga on vaja veel palju harjutada; 1 – üldse mitte).

	1	2	3	4	5
1. Mõistan oma eriala tööpakkumiskuulutusi.					
2. Oskan rääkida oma elu tähtsamatest sündmustest.					
3. Oskan vestelda töointervjuul.					
4. Oskan kirjutada CV-d.					
5. Oskan kirjeldada müüja töös vajalikke omadusi.					
6. Oskan nimetada põhilisi tegevusi, mida müüja töö teeb.					
7. Oskan nimetada piimatooteid.					
8. Saan aru piimatoodete etikettidel olevast infost.					
9. Oskan piimatooteid kirjeldada.					
10. Oskan piimatooteid omavahel võrrelda.					
11. Oskan vastata ostja küsimustele piimatoodete kohta.					
12. Oskan ostjale piimatooteid soovitada.					

2. Tõlkige vene keelde.

- 1) jaekaubandusettevõte _____
- 2) erialased koolitused _____
- 3) tööalane areng _____
- 4) tänapäevane töökeskkond _____
- 5) konkurentsivõimeline palk _____

3. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Tere! Astuge palun edasi. Jope võite sinna panna. Istuge palun.

...

Intervjueerija: Nii. Saame siis tuttavaks. Minu nimi on Sirli Salumaa ja ma olen Päikese kaubahalli juhataja.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Jah. Me otsime tõesti oma kollektiivi juurde nii toidu- kui tööstuskaupade müüjaid. Kas teil on mõlemad eriharidused olemas?

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Selge. Ja mis koolis te siis õpite?

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Nii. Saan siis aru, et müüja tunnistust teil tegelikult veel ei ole. Aga kuidas on lood töökogemusega? Kas olete kuskil müüja tööd proovinud?

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Ja kuidas teile seal töötamine meeldis?

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Saan aru, et teile meeldib siis inimestega suhelda.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Hästi. Aga mis osakonnas te eelistaksite töötada?

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Selge. Küsiksin veel teie keeleoskuse kohta. Vaadake, meil käib siin ka palju välismaalasi ja sellepärast ei piisa ainult eesti keele oskusest.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: See on tore. Nii. Kas teil on ka mulle mingeid küsimusi?

Tööotsija: _____

Intervjueerija: No meie palgad on tegelikult üsna erinevad. Kui ise tubli olete, siis ka teenite korralikult.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Kahjuks ei saa ma teile kohe veel vastust öelda. Nende kohtade vastu on huvi tundnud ka teisi kandidaate. Nii et vestlen kõigiga ja siis teen oma valiku. Võtan siis teiega ise ühendust ja teatan konkursi tulemuse.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Selle nädala lõpuks on kindlasti kõik selge ja siis helistan teile või saadan meili.

Tööotsija: _____

Intervjueerija: Oli meeldiv tutvuda. Nägemist.

Tööotsija: _____

4. Kirjutage arvud sõnadega.

1. Ma olen sündinud 28. 06. 1981. aastal. _____

2. Ma lõpetasin kutseõppeasutuse 1999. aastal. _____

3. Ma sooritasin kutseeksami 2007. aastal. _____

5. Kirjutage viis omadust, mis iseloomustavad head müüjat.

6. Tõlkige eesti keelde.

1. Мне нравится раскладывать товар в торговом зале, предлагать покупателям товар и продавать кондитерские изделия.

2. Мне нравится упаковывать товар, рассчитывать сумму покупки и выписывать счета.

3. Мне не нравится принимать товар, продавать мясные изделия и убирать торговый зал.

7. Kirjutage mitmuses.

1) väike kohuke _____.

2) odav juust _____

3) soolane võie _____

4) maitsev jäätis _____

5) lahja jogurt _____

6) hea piimatoode _____

8. Avage sulud.

1. Näidake palun (see väike kohuke) _____
2. Näidake palun (see odav jäätis) _____
3. Näidake palun (see soolane võie) _____
4. Näidake palun (see suur jogurt) _____
5. Näidake palun (see lahja pett) _____

9. Pange kirja viis küsimust, mida ostja võib küsida piimatoodete kohta.

1. Kelle _____ ?
2. Kust _____ ?
3. Kui palju _____ ?
4. Kas _____ ?
5. Mis _____ ?

10. Kirjutage vastandsõna.

- 1) hapu – _____
- 2) kallivõitu – _____
- 3) kaloririkas – _____
- 4) rasvane – _____
- 5) lõhnatu – _____
- 6) pehme – _____
- 7) tahke – _____

11. Kirjeldage ostjale üht kohukest.

12. Avage sulud.

1. Piim on (lahja) _____ kui koor.
2. Jäätis on (külm) _____ kui jogurt.
3. Kohuke on (magus) _____ kui kohupiim.
4. Või on (rasvane) _____ kui juust.
5. Hallitusjuust on (kallis) _____ kui sulatatud juust.
6. Vahukoor on (maitsev) _____ kui kohvikoor.

13. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

Ostja: Tere päevast. Palun kaks piima.

Müüja: _____

Ostja: Aga kumb on kallim?

Müüja: _____

Ostja: Ei, sellest pole midagi. Mul on kann olemas ja ma valan piima nagunii sinna. Nii et palun kaks kilepiima. Ja kui te juba seal olete, võtke siis kohe kaks jogurtit ka.

Müüja: _____

Ostja: Seda maitsestatamata.

Müüja: _____

Ostja: Aa, vabandust. Ma ei näinud, et teil on neid kaks. Ma sooviksin kaks suuremat jogurtit. Pooleliitrist.

Müüja: _____

Ostja: Olgu, vahet pole. Palun ikka neid kaks tükki.

Müüja: _____

Ostja: Mmm. Jah, ma sooviksingi võid ka. Aga kõige lahjemat, mis teil on.

Müüja: _____

Ostja: Ahah. Aga millest see tehtud on? Kas see on ikka päris või?

Müüja: _____

Ostja: Olgu, ma võtan siis selle.

Müüja: _____

Ostja: Aitäh. Nägemiseni.

Müüja: _____

14. Jätkake näidise järgi.

- a) sada grammi juustu *sajagrammine* juustutükk
- b) kolmsada grammi vorsti _____ vorstitükk
- c) pool kilo liha _____ lihatükk
- d) pool liitrit piima _____ piimapakk
- e) liiter keefirit _____ keefiripakk

3

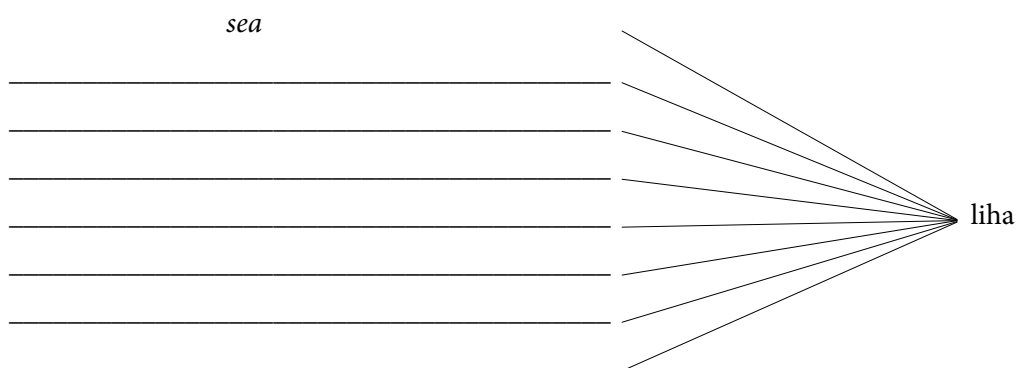
LIHA VÕI KALA?

Selles peatükis õpime

- lihasortide nimetusi;
- kirjeldama liha rasvasust;
- võrdlema erinevaid lihasorte;
- soovitama, mis lihast mis toitu valmistada;
- saama aru lihatoodete etiketil olevast infost;
- vastama ostja küsimustele lihatoodete kohta;
- ostjale lihatooteid soovitama;
- kalade ja mereandide nimetusi;
- kalatooteid kiitma ja laitma.

SÕNAVARA

1. Täiendage skeemi.

RÄÄKIMINE

2. Andke nõu inimesele, kes soovib korraldada grillipeo kolmekümnele täiskasvanule. Mis liha ja kui palju soovitaksite tal osta?

KUULAMINE

3. Kuulake teksti 8 ja valige õige lauselõpp.

1. Ostja soovis osta liha a) praadimiseks. b) hautamiseks. c) grillimiseks.
2. Ostja soovis osta liha a) väiksemale seltskonnale. b) keskmisele seltskonnale. c) suuremale seltskonnale.
3. Müüja soovitas osta a) nii sea- kui loomaliha. b) ainult sealih. c) ainult loomaliha.
4. Müüja ütles, et head valmismarinaadis liha a) on neil mitut sorti. b) on neil ainult ühte sorti. c) ei ole neil kahjuks üldse.
5. Ostja soovis a) valmismarinaadis liha. b) osa liha osta valmismarinaadis ja osa ise marineerida. c) liha ise marineerida.
6. Müüja soovitas osta ühe inimese kohta umbes a) sada-kakssada grammi liha. b) kakssada-kolmsada grammi liha. c) kolmsada-nelisada grammi liha.
7. Ostja ostis a) taist sealih. b) rasvast sealih. c) läbikasvanud sealih.
8. Müüja juhatas ostja a) grillitarvikute osakonda. b) aedviljaosakonda. c) jookide osakonda.

KUULAMINE. LUGEMINE

4. Kuulake teksti 8 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 3 vastuseid.

Ostja: Tere!

Müüja: Tere!

Ostja: Ma sooviksin osta liha grilliõhtu jaoks suuremale seltskonnale. Mida te mulle soovitaksite?

Müüja: Ehk alustame sellest, et mis liha see peaks olema. Kas sea- või veiseliha või ...?

Ostja: Ma ei oska ise valida. Mis teie arvates kõige maitavam on?

Müüja: No kõik võivad olla suurepärased, kui need on hästi valmistatud. Aga nagu ma aru sain, tuleb teil kokku suurem seltskond?

Ostja: Jah, minu abikaasal tuleb sünnipäev ja siis teeme aiapeo, kuhu on kutsutud umbes kolmkümmend inimest.

Müüja: Sel juhul ma soovitaksin osta mitut eri liha. Siis peaks igaüks endale sobiva leidma.

Ostja: Jah, võib-olla tõesti. Ma võtaksin siis nii sealih kui loomaliha.

Müüja: Tore. Aga kas te soovite valmismarinaadis liha või tahate ise marineerida?

Ostja: Ise marineeritud on vist ikka parem?

- Müüja: See sõltub jällegi teie soovist. Meil on pakkuda ka väga head valmismarinaadis liha, näiteks siin on seakaelakarbonaad jogurtmarinaadis, parasjagu vürtsikas ja väga maitsev. Seda ostetakse viimasel ajal tõesti palju. Või samuti need kamarata ja kondita ribiliha lõigud teravas marinaadis on ka hästi minev kaup.
- Ostja: Jah. Aga ma vist eelistaksin ikka ise liha marineerida.
- Müüja: See on ka hea mõte. Siis saate külalisi üllatada.
- Ostja: Jah, ma arvan ka nii. Ja võtaksin siis kaht sorti liha. Aga kui palju peaks ühe külalise peale keskmiselt liha varuma?
- Müüja: Võiksite võtta umbes kakssada-kolmsada grammi liha ühe inimese kohta. Siis peaks kõigile jätkuma.
- Ostja: Jah. Aga oi, ma täiesti unustasin, et mõned külalised ju liha üldse ei söö, nad on taimetoitlased.
- Müüja: Siis nende jaoks peaksite ostma mingeid aedvilju, näiteks suvikõrvitsat.
- Ostja: Aitäh hea nõu eest. Lähen kindlasti aedviljaosakonda ka.
- Müüja: Nii, aga nüüd siis ikka liha. Kas soovite sea välis- või sisefileed või kaelakarbonaadi?
- Ostja: Mul on tegelikult ükskõik. Need kõik tunduvad ilusad.
- Müüja: Aga kas te eelistaksite taist või natukene rasvasemat?
- Ostja: Ikka natuke rasva võiks vist ka olla.
- Müüja: Siis soovitan seda läbikasvanud kaelakarbonaadi, siin on nii taid kui pekki ja see jääb tõesti mahlane ja maitsev.
- Ostja: Jah, palun siis seda.
- Müüja: Nii, palun. Ja siis veel veiseliha. Meil on praegu ainult välisfileed, aga see ongi grillimiseks kõige sobivam.
- Ostja: Tore, siis võtan seda ka.
- Müüja: Nii, palun.
- Ostja: Suur tänu teile. Ja öelge palun, kus teil aedviljaosakond on.
- Müüja: Minge sinnapoole. Näete, seal paistab silt „Aedviljad“.

RÄÄKIMINE

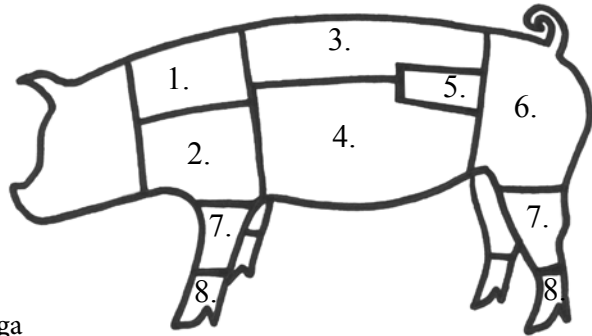
5. Töötage paaris. Lugege dialoog ette. Lõpetage laused oma sõnadega.

- Ostja: Tere! Ma sooviksin osta liha Mida te mulle soovitaksite?
- Müüja: Tere! No alustame siis sellest, et mis
- Ostja: Ma ei oskagi valida. Mis teie arvates ...?
- Müüja: No kõik võivad olla suurepärased, kui
- Ostja: Jah,
- Müüja: Siis ma soovitaksin osta Siis peaks
- Ostja: Jah, võib-olla tõesti. Ma võtaksin
- Müüja: Tore. Aga kas te soovite ...?
- Ostja: Aga mis on ...?
- Müüja: See sõltub Meil on pakkuda Seda ostetakse viimasel ajal
- Ostja: Ma võtaksin siis Aga kui palju peaks
- Müüja: Võiksite võtta umbes
- Ostja: Olgu, palun siis
- Müüja: Nii, palun.
- Ostja: Suur tänu teile. Ega te ei tea, kust ma
- Müüja: Minge sinnapoole. Näete, kus on

SÕNAVARA

6. a. Ühendage tükk ja nimetus. Kirjutage iga tüki juurde õige number.

- abatükk
- kaelakarbonaad
- koot
- küljetükk (ribi ja peekon)
- seajalad
- seljatükk (kondiga karbonaad ja välisfilee)
- sisefilee
- tagaosa (tagaosa lihased, kondi ja kamaraga praetükk)

<http://www.rlk.ee>

b. Töötage paaris. Õppija A, nimetage üks tükk. Õppija B, näidake seda pildil.

SÕNAVARA

7. a. Reastage sõnad ja fraasid. Ühel real võib olla ka mitu sõna või fraasi.

Sõnad ja fraasid

ei ole üldse rasvane
küllaltki rasvane
natuke rasvane
pisut rasvane

päris rasvane
rasvane
rasvatu
veidi rasvane

väga rasvane
väherasvane
ülirasvane
üsna rasvane

- ↓
1. ei ole üldse rasvane / _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____
 6. _____
 7. ülirasvane

b. Iseloomustage ülesande 6 lihatükke. Kasutage a-osa sõnu.

SÕNAVARA

8. a. Avage sulud. Vörrelge sea- ja veiseliha oma arvamuse järgi. Vastake küsimustele.

Sealiha ja veiseliha

Kumb on (punane) *punasem*?

Kumb on (rasvane) _____?

Kumb on (mahlane) _____?

Kumb on (sitke) _____?

Kumb on (taine) _____?

b. Külastage internetilehte www.rlk.ee. Leidke sealt rubriik „Lihakool“. Kontrollige oma vastuseid.

GRAMMATIKA

9. a. Jätkake näidise järgi. Tõlkige.

<i>Mida tegema? Mida teha? Mida teen?</i>	<i>Missugune liha?</i>
grilli/ma, grilli/da, grilli/n	grillitud liha
küpseta/ma, küpseta/da, küpseta/n	
maitsesta/ma, maitsesta/da, maitsesta/n	
pruunista/ma, pruunista/da, pruunista/n	
paneeri/ma, paneeri/da, paneeri/n	
vasarda/ma, vasarda/da, vasarda/n	
praadi/ma, praadi/da praen	praetud liha
lõika/ma, lõiga/ta , lõika/n	tükkideks lõigatud liha
keet/ma, keet/a, keeda/n	keedetud liha

b. Avage sulud. Täiendage lauset oma sõnadega.

- (Grillima) *Grillitud* liha söövad inimesed tihti *suvel aiapeol*.
- (Keetma) _____ liha söövad inimesed _____.
- (Paneerima) _____ liha kasutavad inimesed _____.
- Mulle meeldib _____ (maitsestama) _____ liha.
- (Praadima) _____ sobib hästi _____.
- Tükkideks (lõikama) _____ liha on vaja _____.

c. Laske paarilisel ära arvata, kuidas te b-osa lauseid täiendasite.

GRAMMATIKA

10. a. Vörrelge kaht lauset ja vastake küsimustele.

Laused

1. Kokad **maitsestavad** liha soola ja pipraga.
2. Liha **maitsestatakse** soola ja pipraga.

Küsimused

1. Kummas lauses on nimetatud see, kes tegevust teeb?
2. Kuidas lõpeb tegusõna olevikus siis, kui lauses ei ole nimetatud seda, kes tegevust teeb?

b. Jätkake näidise järgi. Tõlkige.

<i>Missugune?</i>	<i>Mida tehakse? (Olevik)</i>	<i>Mida ei tehta? (Olevik)</i>	<i>Mida tehti? (Lihtminevik)</i>	<i>Mida ei tehtud? (Lihtminevik)</i>
valmistatud	valmistatakse	ei valmistata	valmistati	ei valmistatud
maitsestatud				
laagerdatud				
tükeldatud				
praetud				
NB! tehtud				
NB! söödud	süüakse	ei sööda	söödi	ei söödud
joodud	juuakse	ei jooda		
toodud				
NB! pandud	pannakse	ei panda		

GRAMMATIKA

11. a. Töötage paaris. Paariline A, avage sulud ja esitage küsimus. Paariline B, vastake oma arvamuse järgi.

A: Kas šašlõkki valmistatakse tavaliselt kondiga lihast?

B: Ei, šašlõkki valmistatakse tavaliselt ilma kondita lihast.

1. Kas šašlõkki (valmistama) tavaliselt kondiga lihast?
2. Kas hakkpihve (maitsestama) küüslauguga?
3. Kas liha tavaliselt (laagerdama) enne grillimist?
4. Kas guljašiliha (tükeldama) kuubikuteks suurusega 5 x 5 cm?
5. Kas liha (praadima) tavaliselt oliiviõliga?
6. Kas hakklihast (tegema) fondüüliha?
7. Kas lihatoite (sööma) hommikusöögiks?
8. Kas lihatoitude juurde (jooma) valget veini?
9. Kas meile (tooma) palju liha välismaalt?
10. Kas liha (panema) kaupluses müüki tavalisse letti?

b. Töötage paaris. Paariline A, mõelge ühele peole, kus pakuti ka liharoogi. Paariline B, esitage küsimusi näidise järgi. Paariline A, vastake. Kasutage a-osa tegusõnu lihtminevikus.

A: Kas seal **grilliti** liha?

B: **Ei grillitud**. Seal **pakuti** fondüüliha.

LUGEMINE

12. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Jagage tekstid nii, et igaüks saab ühe.
- Lugege oma tekst läbi ja täitke tabeli vastav osa. Kirjutage
 - mainitud roogade nimed;
 - lihasordid, millest neid roogi saab valmistada;
 - kui rasvane võib liha olla;
 - mis mõõdus peaks lihatükk olema;
 - mida tuleks liha valikul veel silmas pidada;
 - kuidas liha valmistada.

A. Šašlõkk

Tuntuim grillitud toit, mida praegu valmistatakse põhiliselt sealihast. Kõige paremini sobib šašlõkiks sea kaelakarbonaad, kuid ka sea kondita abatükk on hea valik. Taisema šašlõki saab sea tagaosast lihastest ja tõelise delikatess-šašlõki sisefileest. Müügil on ka kalkuni- ja broileri- lihast ning vasika- ja lambalihast šašõkke.

Kõige paremini sobib šašlõkiks mõõduka rasvasisaldusega liha; liiga taine liha jääb grillides kuiv. Samas ei tohiks liha olla väga pekine. Šašlõkki tehakse üldjuhul ilma kondita lihast. Sealihaga puhul on oluline, et see oleks kamarata. Parim on varda grillitud šašlõkk, kusjuures lihakuubikute suurus võiks olla umbes 3,5 x 3,5 cm. Enamik šašlõkke valmistatakse traditsioonilises äädikamarinaadis, kuigi järjest rohkem on kauplustes saada ilma äädikata šašlõkke, mis on samuti väga maitvad. Väga maitsev ja populaarne on keefiramarinaadis šašlõkk. Keefir annab hõrku maitset ning muudab ühtlasi liha pehmemaks.

Kõige paremini sobib šašlõkiks mõõduka rasvasisaldusega liha; liiga taine liha jääb grillides kuiv. Samas ei tohiks liha olla väga pekine. Šašlõkki tehakse üldjuhul ilma kondita lihast. Sealihaga puhul on oluline, et see oleks kamarata. Parim on varda grillitud šašlõkk, kusjuures lihakuubikute suurus võiks olla umbes 3,5 x 3,5 cm. Enamik šašlõkke valmistatakse traditsioonilises äädikamarinaadis, kuigi järjest rohkem on kauplustes saada ilma äädikata šašlõkke, mis on samuti väga maitvad. Väga maitsev ja populaarne on keefiramarinaadis šašlõkk. Keefir annab hõrku maitset ning muudab ühtlasi liha pehmemaks.

B. Grillimine

Marinaadi panekuks sobib nii kergelt rasvane kui ka taine liha. Loomulikult on sea kaelakarbonaad, mis on ühtlaselt taist ja pekist läbi kasvanud, eestlaste seas eelistatuim grill-liha – see on tõeliselt maitsev ja mahlane. Grillimiseks sobivad suurepäraselt ka sea välis- ja sisefilee, samuti vasika ja veise välisfilee ning veise või vasika tagaosast sisetükist lõigatud lõigud. Mitmekülgseid võimalusi ja suurepäraseid maitseid pakuvad paljud erinevad marinaadid-kastmed, mis teevad grill-lihast tõeliselt nauditava roa. Sitkemat liha, sealhulgas veiseliha grillides tuleb seda enne laagerdada ja vasardada ning võimaluse korral ka pehmendada.

C. Ahjus küpsetamine

Ahjus küpsetatud liharoad on väga maitvad ning kuuluvad iga korraliku peolaua juurde. Eestlastel on jõulu- ja ahjupraadide valmistamise pikad traditsioonid, eriti populaarne on kamaraga sealihapraad. Ahjupraad valmistatakse enamasti sea tagaosast (nn singitükist). Väga hästi sobib vasika, lamba või veise tagaosast lõigatud nn praetükk (parim on tagaosast sisetükk). Maitsva ahjuprae saab ka sea kaelakarbonaadist, kamaraga ja pekiga välisfileest (kondita seljatükk), sea abatükist ning kamaraga või kamarata peekonist. Ahjus küpsetamiseks

sobib ka kondiga praetükk. Enamasti valmistatakse praade kaaluga 1–3 kg, kuid jõulupühade ajal on klassikalise jõulusingi suurus isegi 6–9 kg.

Praadi maitsestatakse erinevate maitseainesegude, ürtide ja vürtsidega. Kui küpsemise ajal kasta liha praeleeme või spetsiaalse kastmega, muutub see veelgi hõrgumaks. Et praad oleks terviklikum ja mahlakam, tuleks see kinni siduda.

D. Lihakuubikud ja -ribad

Kodudes kasutatakse toiduvalmistamiseks sageli lihakuubikuid ja -ribasid. Lihakuubikud sobivad šašlõki, paja- ja vormiroogade ning kastmete (guljaši) valmistamiseks. Paljud kauplused nimetavad taiseast lihast lõigatud kuubikuid guljašiks. Neid tehakse sealihast või väherasvasest veiselihast, kuid ka vasika- ja lambalihast. Parim valik on tagaosa lihased, kuid üsna hästi sobib ka kondita abatükk. Guljašitüki suurus on umbes 2 x 2 cm, pekisema sealiha puhul veelgi vähem.

Kastmete, pajarooegade jt toitude valmistamiseks kasutatakse veel sea kaelakarbonaadist lõigatud väike-seid kuubikuid.

Liharibadest saab valmistada voki-, paja-, panni- ja vormiroogasid ning erinevaid kastmeid. Strooganoviks nimetatakse taiseast sealihast (ka vasika- ja lambalihast) ribasid ning bõfstrooganoviks taiseast veiselihast ribasid. Strooganovi/bõfstrooganovi jaoks on parim valik tagaosa lihased.

E. Pannil praadimine

Pannil praadimiseks sobib õrn liha, sest see pehmeneb ja küpseb kiiremini. Üsna tuntud on veise tagaosa lihastest (eriti sisetükist) biifsteekide praadimine ja grillimine. Biifsteegid on umbes 200 g kaaluvad ja 1 cm paksused lihalõigud kondita veiselihast. Hakkbiifsteegiks nimetatakse veise hakklihast valmistatud õhukest hakkpihvi koos lisandite ja maitseainetega.

Romsteegid on veise välisfilee maitsestatud, umbes 200grammised praetud lõigud.

Rostbiif on pannil pruunistatud ja ahjus järelküpsutatud kondita väherasvane veiseliha.

Sea või vasika välisfileest lõigatud ning paneeritud portsjontükke nimetatakse paneeritud šnitsliks. Šnitsel on 1–1,5 cm paksune ristikiudu lõigatud viil, mis on vasardatud õhukeseks (umbes 0,5 cm paksuseks).

F. Fondüüliha

Fondüüliha on liha, mis kastetakse anumasse kuumutatud juustu vms sisse või küpsatakse puljongi/toiduõli sees. Selleks sobib peaaegu igasugune liha, eriti sea- ja vasikafilee ning veise tagaosa, sise- ja välisfilee, samuti veise rinnaliha jne.

Raguu on soe lõunaroo, mis kujutab endast sea-, vasika- või lambalihatükke ning köögivilja tugevasti maitsestatud kastmes. Üldjuhul valmistatakse raguud kondiga lihast, mis tükeldatakse ja praetakse koos köögiviljadega ning seejärel hautatakse kastmes pehmeks. Lihalettides müüakse raguuna ka sea, vasika või lamba supikonte (või ribikonte vähese lihaga).

G. Hakklihatoidud

Hakkliha on eestlaste toidukorvis üks sagedasemaid lihatooteid, millest tehakse väga palju erinevaid toite.

Levinuim on kodune hakkliha, mis on sea ja veise seghakkliha. Seahakklihast ja kodusest hakklihast valmistatud toidud on mahlasamad, veisehakkliha on vähem rasvane ning muutub küpsedes kergesti kuivaks. Samas annavad veiseliha vähene rasv ja tumepunane värv hakklihale ilusama välimuse.

Hakklihast valmistatakse ka erinevaid hakklihast tükilihatoteid, st maitsestatud ja lisanditega hakkpihve ja -praade, kotlette, lihapalle, frikadelle, grillvardaid, kebabe, kapsarulle, täidetud paprikaid, täidetud hakkliharulle jne. Lisaks saab hakklihast valmistada vormi-, panni- ja vokiroomasid, pajapraade, hakklihakastmeid, lihapirukaid, pitsasid jms. Hakkliha ja sellest tehtud tooteid kõige sagedamini kas praetakse, küpsetatakse või grillitakse.

Hakkliha kasutades peab lähtuma pakendil märgitud säilivusajast, mis üldjuhul on üsna lühike.

Rakvere lihakombinaat, www.rlk.ee järgi

Tabel

Šašlökk	
Grillimine	
Ahjus küpsetamine	
Lihakuubikud ja -ribad	
Pannil praadimine	

KUULAMINE. LUGEMINE

18. a. Kuulake teksti 9 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 17 vastuseid.

Kauplused pakuvad krokodilli ja kangurut

Suurpoodide külmettidest võib leida huvitavaid hõrgutisi. Stockmanni lihaosakonnast saab osta Zimbabwe krokodillifileed ja ettetellimisel ka kanguruliha. Samuti võib siit leida maiustamiseks vuti-, faasani-, härja- või metskitseliha. Tallinna Kaubamaja toiduosakonnast saab ka Uus-Meremaa hirvefileed ning Austraalia metssea välisfileed.

See-eest Eestimaal kütitud ulukid lähevad Riikliku Metsamajanduse Keskuse jahimajanduse juhi Kalev Männiste sõnul põhiliselt välismaale. Aga kohaliku jaanalinnulihaga probleemi pole – tuleb vaid mõne jaanalinnukasvatustalu koduleheküljele minna ja tellimus sisse anda.

Kes aga ise suhteliselt kalli hinnaga liha osta ei raatsi, kuid tahab siiski proovida, võib otsida eksootilisi loomi restoranist. Eesti restoranide *à la carte*-menüüdest võib leida selliseid hõrgutisi nagu jaanalind, härg, hai, metssiga, tuvi, karu ja konnakoivad. Restorani Ö peakokk Roman Zaštšerinski ütleb, et eksootilised liharoad ei ole enam nii populaarsed kui natuke aega tagasi. Inimesed maitsevad ja neile väga ei meeldinud. Nüüd eelistatakse ikka kodumaist kvaliteetset veise- ja sealihaga. Üks põhjus on kindlasti

ka see, et kuna eksootiline liha saabub meile külmutatult, läheb maitstes päris palju kaduma.

Kokk Sven Azojan soovib alati enne liha kulinäärset kasutamist mõelda, milline on ühe või teise looma elukeskkond ja harjumused. Näiteks kanguru liigub palju ja sööb rohtu – seega on tema liha pehme ja mahlane, kuid tugevate lihaskiududega. Liha on vaja pehendada, selleks sobib hapu naturaalmahl ja võib-olla isegi kerge alkohol – kuiv vein, brändi. Maitsestamiseks sobib kasutada kergelt magusaid maitseaineid: fariinsuhkrut, vahtrasiirupit ja isegi mett. Eksootilise liha maitsestamisel kehtib sama reegel, mis eestimaistegi loomade puhul. Võib kasutada erinevaid maitseaineid, kuid liha enda maitse peab ikka tuntav olema! Kindlasti sobivad igasugused ürdid. Ja üldiselt ei saa eksida, kui tarvitad maitseaineid, mida kasutatakse looma kodumaal.

Sven Azojan ütleb, et huvitavamad lihasordid, mida ta on proovinud, on olnud kilpkonn, madu ja ahv. Mees soovib kindlasti reisirõõmu proovida erinevaid toite ja mitte karta ka väga harjumatu liha.

Dagmar Lampi järgi, Õhtuleht

b. Valige sama tähendusega fraas a või b.

- võib leida hõrgutisi a) võib leida tõeliselt kalleid tooteid b) võib leida tõeliselt maitsevaid tooteid
- Eestimaal kütitud ulukid a) Eestis püütud metsloomad b) Eestis kasvatatud koduloomad
- kes kalli hinnaga liha osta ei raatsi a) kelle jaoks on liha liiga kallis b) kelle jaoks on liha parajalt kallis
- maitstes läheb palju kaduma a) kogu maitse säilib b) kogu maitse ei säili
- milline on looma elukeskkond a) kus loom elab b) kui kaua loom elab
- millised on looma harjumused a) kuidas loom välja näeb b) kuidas loom elab
- liha enda maitse peab tuntav olema a) maitseained ei tohi domineerida b) maitseained peavad domineerima
- ta soovib mitte karta ka väga harjumatu liha a) ta soovib võõrast liha mitte proovida b) ta soovib ka võõrast liha proovida

LUGEMINE

19. Lugege ülesande 18 teksti veel kord ja valige õiged vastused.

- Känguruliha saab Stockmanni lihaosakonnas a) kohe osta. b) tellida. c) lasta valmistada.
- Eestimaa ulukite liha a) müüakse põhiliselt Eesti kauplustes. b) müüakse põhiliselt Eesti turgudel. c) müüakse põhiliselt välismaal.
- Roman Zaštšerinski arvates eelistavad kohalikud inimesed a) eksootilisi liharoogi. b) jaanalinnuliha. c) Eesti sealiha ja Eesti veiseliha.
- Liha maitsestamisel on hea kasutada a) samu maitseaineid, mida looma kodumaal. b) palju erinevaid maitseaineid. c) mett ja suhkrut.
- Sven Azojan soovib a) mitte proovida võõraid lihasorte. b) proovida igasuguseid lihasorte. c) proovida kilpkonna-, mao- ja ahviliha.

GRAMMATIKA

20. Täitke tabel näidise järgi.

I vorm <i>Mis?</i>	II vorm <i>Mille?</i>	III vorm <i>Mida?</i>
1.		
liha	liha	liha
kana	kana	
kala	kala	
riba	riba	
2.		
filee	filee	fileed
fondüü		
3.		
peekon	peekoni	peekonit
kamar	kamara	
kuubik	kuubiku	
kaste	kastme	kastet
4.		
karbonaad	karbonaadi	karbonaadi
liharull		
tükk	tüki	tükki
šašlökk		
sink	singi	sinki
lõik	lõigu	
kont	kondi	
praad	prae	praadi
roog	roa	rooga
grillvarras	grillvarda	grillvarrast

GRAMMATIKA

21. a. Tutvuge näitedialoogidega. Mis vormis on kursiivkirjas sõnad?

Näitedialoogid

I

A: Ma *sooviksin* osta *head sinki*.

B: Ma *soovitaksin* teile *sed*a natuke *kallimat sinki*, sest see on tõesti väga hea.

II

A: Kas teil on *peekonit*?

B: Jah, ikka on.

III

A: Palun *kilo peekonit*.

B: Palun.

IV

A: Palun *peekonit*.

B: Kahjuks meil *ei ole* hetkel *peekonit*.

b. Moodustage lauseid a-osa eeskujul. Kasutage ülesande 20 sõnu.

RÄÄKIMINE

22. Jagunege kaheks: ostjad ja müüjad. Tutvuge oma rollikaardiga.

Ostja

Teil on tulemas juubel. Soovite sel puhul korraldada suure peo ja osta selle jaoks erinevaid huvitavaid lihatooteid. Mõelge, mis lihatooteid ja kui palju teil võiks vaja minna. Külastage poode ja vestelge müüjatega:

- Tervitage ja öelge, mille jaoks te liha soovite osta.
- Ärge ostke esimest liha, mida müüja pakub. Põhjendage, miks see teile ei sobi.
- Kui müüja pakub veel teisi lihasid, siis tehke nende hulgast sobiv valik.
- Kui müüja pakub veel midagi, otsustage ise, kas ostate seda või mitte.

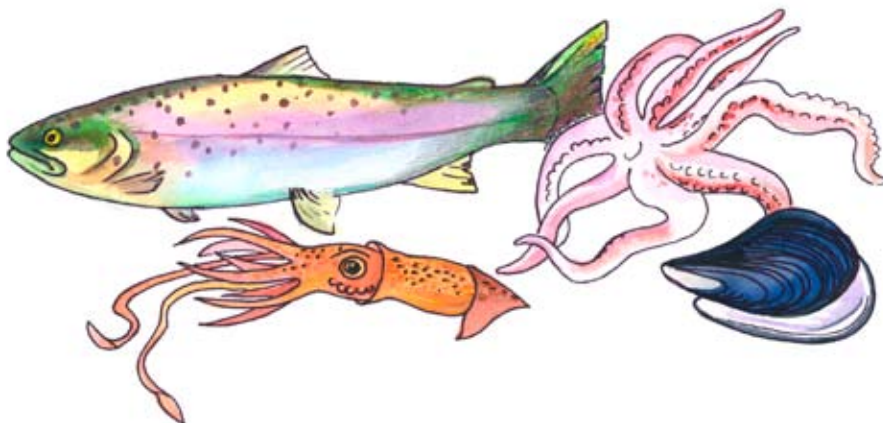
Müüja

Olete lihatoodete müüja, kelle poes on erinevaid huvitavaid lihatooteid. Pange kirja, mis tooted teie poes on. Vestelge ostjatega:

- Tervitage ja küsige, mis liha ostja soovib.
- Pakkuge paari sobivat liha. Põhjendage, miks need head on.
- Kui ostja neid lihasid ei soovi, siis pakkuge teisi. Põhjendage, miks need ostjale hästi sobivad.
- Kui ostja midagi ostab, siis pakkuge talle veel mingit liha ja kiitke seda.

SÕNAVARA

23. Kirjutage kalu ja mereande, mis algavad ruudus oleva tähega.

A <i>ahven</i>	H	K	L
M	P	R	S
	T	V	

SÕNAVARA

24. Töötage paaris.

Paariline A, nimetage kaks toodet ülesandest 23 (nt *ahven* ja *haug*).

Paariline B, võrrelge neid tooteid omavahel (nt *ahven* on väiksem kui *haug*).

SÕNAVARA. RÄÄKIMINE

25. Valige järgmiste mereandide hulgast üks, mida sooviksite proovida, ja üks, mida ei tahaks süüa. Põhjendage.

- kaheksajalg õlis
- kalmaar õlis
- merekapsasalat õliga
- rannakarbid mereannikastmes
- rannakarbid veinikastmes
- söödav rannakarp soolvees
- vähisabad soolvees

KUULAMINE

26. Kuulake degusteerijate arvamusi ülesandes 25 esitatud mereandide kohta (tekst 10). Märkige toote järele +, kui see degusteerijatele maitses, ja –, kui ei maitsenud.

KUULAMINE. LUGEMINE

27. Kuulake teksti 10 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 26 vastuseid.

Lemmikud	Ei maitsenud
1. Kaheksajalg õlis <ul style="list-style-type: none"> - Pisut õline, kuid täiesti söödav. - Täitsa hea, üks lemmikutest. - Maitseb nagu kalmaar. - Pisut puine, kuid maitseb nagu tõeline mereand. 	1. Merikapsasalat õliga <ul style="list-style-type: none"> - Meenutab kalamaksaõli. - Häirib õline maitse, samuti on liiga soolane. - Ei näe hea välja ega maitse hästi.
2. Vähisabad soolvees <ul style="list-style-type: none"> - Hõrk, mahe ja hea maitse. - Mõjusid oma naturaalsusega. - Natuke liiga soolased, kuid maitse on täitsa olemas. 	2. Rannakarbid veinikastmes <ul style="list-style-type: none"> - Hapu, maitse on marinaadiga täiesti tapetud. - Maitseb nagu piiritus.
3. Söödav rannakarp soolvees <ul style="list-style-type: none"> - Vaieldamatu lemmik, soola ei ole õnneks liiga palju. Natuke häiris kõrvalmaitse. - Meeldis, ei olnud liiga teravat maitset. 	3. Kalmaar õlis <ul style="list-style-type: none"> - Näeb välja nagu koerakonserv. Õline ja maitsetu. - Meenutab praetud seeni, millele on vett liiksaks pandud.
4. Rannakarbid mereannikastmes <ul style="list-style-type: none"> - Kaste hea, kuid mereanni maitset ei ole piisavalt tunda. - Kaste hea, sööks kohe lusikaga. 	

Eva Klaasi järgi, www.tarbija24.ee

SÕNAVARA

28. Kirjutage ülesandest 27 välja positiivseid ja negatiivseid hinnanguid.

+	-
täiesti söödav	
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

RÄÄKIMINE

29. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Korraldage klassis degusteerimine. Tooge igaüks tundi kaasa üks huvitav toode (lihast, kaladest või mereandidest).
- Igaüks maitseb kõiki tooteid ja kirjutab paberilehekesele hinde viiepallisüsteemis (5 on parim) ning mõned sõnad või fraasid seletuseks.
- Iga õppija teeb enda toodud toote kohta kokkuvõtte.
- Leidke kolm kõrgeimat hinnet saanud toodet.

Keskmine hinne:

Positiivsed hinnangud:

Negatiivsed hinnangud:

SÕNAVARA

30. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

4

MAAST JA PUUST

Selles peatükis õpime:

- puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente nimetusi;
- kirjeldama puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente häid ja halbu külgi;
- vastama ostja küsimustele puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente kohta;
- soovutama puuvilju, köögivilju, marju ja seeni ostjale.

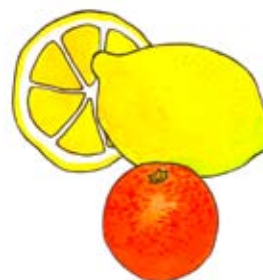
SÕNAVARA

1. Kirjutage sõnad õigesse rühma.

Sõnad

ananass / apelsin / aprikoos / arbuus / aroonia / astelpaju / austerservik / avokaado / baklažaan / banaan / bataat / granaatõun / greip / hernes / Hiina kapsas / jõhvikas / kaalikas / kabatšokk / kartul / karusmari / kibuvitsamari / kirss / kukeseen / kurk / kõrvits / küüslauk / laim / lillkapsas / lääts / maapirn / maasikas / mandariin / mandel / melon / murakas / murulauk / must sõstar / mustikas / mustjuur / must rõigas / mäda-rõigas / naeris / nektariin / paprika / pastinaak / patisson / peakapsas / peet / petersell / pilvik / pirn / pistaatsiapähkel / ploom / pohl / porgand / porru / punane sõstar / puravik / põldmari / pähkel / rabarber / redis / riisikas / rooskapsas / rõigas / salat / seller / sibul / sidrun / sigur / sinikas / sirmik / sojauba / spargel / spinat / šampinjon / till / tomat / trühvel / uba / vaarikas / viinamari / virsik / õun

PUUVILJAD

KÖÖGIVILJAD

MARJAD

SEENED

SÕNAVARA

2. a. Töötage paaris. Valige üks rühm ülesandest 1. Paariline A, nimetage sõnu ülesandest 1. Paariline B, tõstke käsi, kui sõna kuulub kokkulepitud rühma.

b. Töötage paaris. Valige üks rühm ülesandest 1. Nimetage kordamööda sellesse rühma kuuluvaid sõnu.

KUULAMINE

3. Kuulake dialoogi puu- ja juurviljaosakonnas (tekst 11). Kirjutage lause järele Õ, kui see on õige; V, kui see on vale; ?, kui see ei selgu tekstist.

1. Ostja pöördub müüja poole. _____
2. Ostja kahtleb, kas viinamarjad on head. _____
3. Müüja ütleb, et viinamarjad on väga hapud. _____
4. Ostjale meeldib, et viinamarjad on ühtlased ja läikivad. _____
5. Viinamarjad on ostja lemmikpuuviljad. _____
6. Ostja ostab viinamarju. _____
7. Müüja pakub ostjale ka tikreid. _____
8. Ostja arvates on tikrid väga ilusat värvi. _____
9. Ostja ostab ühe kilo tikreid. _____
10. Müüja pakub ostjale ka õunu. _____
11. Alguses õunad ostjale ei meeldi. _____
12. Õunad on väga kallid. _____
13. Lõpuks ostab ostja õunu. _____
14. Müüja pakub ostjale puuvilja- ja juurviljamahlu. _____
15. Müüja ütleb, et juurviljamahlad on väga maitavad. _____
16. Ostja ostab juurviljamahla. _____

KUULAMINE. LUGEMINE

4. Kuulake teksti 11 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 3 vastuseid.

- Müüja: Tere! Need viinamarjad on tõesti väga head.
- Ostja: Head? Ma just mõtlen, kas võtta või mitte, sest eelmisel nädalal ostsin siitsamast täiesti maitsetuid viinamarju ja enam ei tahaks küll niimoodi alt minna.
- Müüja: Need on küll tõesti väga maitavad viinamarjad. Nad paistavad välja jah sellised tavalised, aga maitse on suurepärase: magus ja hapukas korraga. Ja vaadake, need on ka nii ilusad ühtlased ja läikivad.
- Ostja: Siis nad on vist kõvasti mürgitatud, et nii ilusad välja näevad.
- Müüja: Ei, kõik peab ikka vastama normidele, ega muidu seda kaupa müüa ei lubata.
- Ostja: Ma ei tea, ma vist ikka neid ei võta.
- Müüja: Jah. Aga siin on meil veel väga head tikrid. Need on eestimaised ja täiesti keemiavabad.
- Ostja: Mmm. Jah, Eesti kaup mulle meeldib. Ja tikrid on minu lemmikmarjad. Aga miks nad nii kummalist värvi on?
- Müüja: Kummalist? See on selle sordi tavaline värvus. Nad ongi sellised sügavlillad.
- Ostja: Ja kas nad on magusad või hapud?
- Müüja: Need on sellised magushapukad. Ka väga-väga head. Ise just ostsin eile ühe kilo ja kõik söödi kodus kohe ära.
- Ostja: Hea meelega maitseksin, aga need on ju pesemata.
- Müüja: Jah, aga võite ju alguses osta vähem ja kui maitsevad, siis osta veel.
- Ostja: Olgu, võtan siis neid pool kilo.
- Müüja: Jah, panen teile kotti. Kas saan teid veel kuidagi aidata?
- Ostja: Ma tahaksin veel eestimaiseid õunu, aga neid teil kindlasti ei ole.
- Müüja: On ikka. Vaadake, siin.
- Ostja: Jah? See on küll ebaharilik, et teil nii palju Eesti kaupa on. Aga need on ju nii plekilised ja mõned tunduvad isegi ussitanud.
- Müüja: No on jah mõned väikesed plekid, aga eks see ongi sellepärast, et nad on mürgivabad. Ja ega siis õunad ikka kevadeni täiesti kõvade ja puhastena ei seisa. Need mõned plekid võite ju ära lõigata, aga õun ise on väga hea ja tervislik ka.
- Ostja: Olgu. Veensite mind ümber. Võtan jah neid õunu. Need on kindlasti tervisele kasulikud ja eks ole vaja Eesti tootjaid ka toetada.
- Müüja: Õige. Eesti tootjad ongi viimasel ajal nii tublid. Näiteks siin on veel huvitavad uudistooted – juurviljamahlad.
- Ostja: Te tahtsite vist öelda – puuviljamahlad.
- Müüja: Ei, te ei kuulnud valesti. Just juurviljamahlad – porgandimahl, kapsamahl ja peedimahl.
- Ostja: No porgandimahl on muidugi tavaline, aga kapsast ja peedist küll head mahla ei saa. Need on kindlasti imelikud kibedad või magedad.
- Müüja: Eks see ole jah maitse asi. Natuke omapärased nad on jah, kui esimest korda proovida. Aga kui harjuda, siis võivad need vägagi meeldima hakata.
- Ostja: Ei tea – ei, neid ma ikka täna ei osta.
- Müüja: Selge, eks siis mõni teine kord.
- Ostja: Jah, aitäh teile. Nägemist.
- Müüja: Nägemist. Küllastage meid jälle.

SÕNAVARA

5. Kirjutage ülesande 4 dialoogist välja kõik omadussõnad. Nimetage nende juurde sobivaid nimisõnu.

head viinamarjad, arbuusid, õunad; _____

SÕNAVARA

6. Kirjutage sõnade juurde sobiv(ad) vastandsõna(d).

Sõnad

1. hapu, kibe, mõru – magus	9. ebäühtlane – _____
2. magus, mage – _____	10. maitsetu – _____
3. pehme – _____	11. haisev – _____
4. pooltoores, küps – _____	12. kõrvallõhnaga – _____
5. vigastusteta – _____	13. kõrvalmaitsega – _____
6. tuhm – _____	14. vana – _____
7. katkine – _____	15. hallitanud, ussitanud – _____
8. mädanenud, riknenud – _____	16. plekiline – _____

Vastandsõnad

kõrvallõhnata / kõrvalmaitseta / kõva / lõhnav / läikiv / magus / maitsev / puhas / soolane / terve / toores / vigastatud / värsk / ühtlane

SÕNAVARA

7. Täitke skeem. Kasutage sõnu ülesannetest 5 ja 6 ning lisage ka oma sõnu.

<p style="margin: 0;">puuvili</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> he halb </div>	<p style="margin: 0;">köögivil</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> he halb </div>

<p style="margin: 0;">mari</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> he halb </div>	<p style="margin: 0;">seen</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> he halb </div>

RÄÄKIMINE

8. Töötage paaris. Lugege dialoog ette. Lõpetage laused mälu järgi või oma sõnadega.

- Müüja: Tere! Need
- Ostja: Ma just mõtlen, kas
- Müüja: Need on küll tõesti väga Ja vaadake, nad on ka nii
- Ostja: Siis nad on vist
- Müüja: Ei, no kõik peab ikka
- Ostja: Ma ei tea, ma vist ikka
- Müüja: Jah. Aga siin on meil veel väga
- Ostja: Mmm. Jah, Aga miks nad nii ...?

- Müüja: See on Nad ongi sellised
- Ostja: Hea meelega maitseksin, aga need on ju
- Müüja: Jah, aga võite ju alguses osta
- Ostja: Olgu, võtan siis neid
- Müüja: Jah, panen teile Kas saan teid veel kuidagi ...?
- Ostja: Ma tahaks veel ..., aga teil kindlasti
- Müüja: On ikka. Vaadake
- Ostja: Aga need on ju nii
- Müüja: No on jah mõned ..., aga need ongi sellepärast, et
- Ostja: Olgu. Veensite mind ümber. Võtan jah
- Müüja: Tore. Kas võin teile veel pakkuda ...?
- Ostja: Ei, rohkem ma midagi ei
- Müüja: Selge, eks siis mõni
- Ostja: Jah, aitäh
- Müüja: Nägemist. Külastage

SÕNAVARA

9. Nimetage toiduaineid, mis on rohelist värvi / sinist värvi / kollast värvi / punast värvi / pruuni värvi / halli värvi / musta värvi / valget värvi / lillat värvi / oranži värvi.

rohelist värvi – kurgid, herned, kapsad

GRAMMATIKA. KUULAMINE

10. a. Tutvuge näitelause ja seletustega.

Näitelause ja seletused

Me kasutame mitmuse vormi, mis vastab küsimusele *mida?*

1) kui asju on ebamäärane hulk

Kas teil on *häid ananasse*?

Jah, meil on palju *maitsvaid ananasse*.

Siin on kastitais *suuri ananasse*.

2) eitusega

Kahjuks meil ei ole *ananasse*.

3) tegevusprotsessi kirjeldamisel

Ma ostan *tihti ananasse*.

Vaadake *neid ananasse* siin.

b. Jätkake näidise järgi. Seejärel kuulake teksti 12 ja kontrollige mitmuse vorme.

Ainsus I vorm <i>Mis?</i>	Ainsus II vorm <i>Mille?</i>	Ainsus III vorm <i>Mida?</i>	Mitmus III vorm <i>Mida?</i>
1.			<i>t > id</i>
aroonia	aroonia	arooniat	arooniaid
ilus	ilusa	ilusat	
austerservik	austerserviku	austerservikut	
pähkel	pähkli	pähklit	pähkleid
jõhvikas	jõhvika	jõhvikat	jõhvikaid
kaalikas	kaalika	kaalikat	
kapsas	kapsa	kapsast	kapsaid
hernes	herne	hernest	
kollane	kollase	kollast	kollaseid
väike	väikese / väikse	väikest	
2.			<i>d > id</i>
hea	hea	head	häid
3.			<i>t > i</i>
roheline	rohelise	rohelist	rohelisi
tavaline	tavalise	tavalist	
seen	seene	seent	seeni
suur	suure	suurt	
4.			<i>i > e</i>
ananass	ananassi	ananassi	ananasse
apelsin	apelsini	apelsini	
kabatšokk	kabatšoki	kabatšokki	kabatšokke
greip	greibi	greipi	
peet	peedi	peeti	
5.			<i>e > i</i>
lääts	läätse	läätse	läätsti
6.			<i>a > u</i>
õun	õuna	õuna	õunu
mari	marja	marja	
			<i>a > i</i>
pohl	pohla	pohla	pohli
must	musta	musta	
pikk	pika	pikka	

7.			<i>u > e</i>
puravik	puraviku	puravikku	puravikke
piklik	pikliku	piklikku	
12.			<i>sid</i>
uba	oa	uba	ubasid
lahja	lahja	lahjat	lahjasid
avokaado	avokaado	avokaadot	
hapu	hapu	haput	
kõva	kõva	kõva	

GRAMMATIKA

11. Töötage paaris.

Paariline A, moodustage küsimusi näidise järgi. Igas küsimuses peab olema omadussõna I tabelist ja nimisõna II tabelist.

Paariline B, vastake küsimustele näidise järgi. Kasutage sama nimisõna, aga teist sobivat omadussõna.

Iga sõna tohib kasutada ainult üks kord. Mäng lõpeb, kui kõik võimalikud sõnapaarid on ära kasutatud.

Näidis

A: Kas teil on *punaseid sõsraid*?

B: Ei, kahjuks meil ei ole *punaseid sõsraid*, aga meil on *valgeid sõsraid*.

I tabel. Omadussõnad

suur	väike	ilus	kallis	odav	magus
maitsev	värske	kollane	punane	sinine	roheline
tavaline	hea	imelik	hele	tume	kibe
must	keskmine	valge	piklik	ümmargune	mahlane
pruun	huvitav	hapu	pikk	lühike	küps
soolane	terve	läikiv	pehme	kõva	toores

II tabel. Nimisõnad

ahven	õun	peet	banaan	hernes	kabatšokk
jõhvikas	tigu	kurk	uba	austerservik	pirn
pistaatsiapähkel	lillkapsas	sõstar	pohl	porru	põldmari

RÄÄKIMINE

12. Töötage paaris. Paariline A, olete müüja. Paariline B, olete ostja. Tutvuge oma rollikaardiga.

Müüja

Töötate toidukaupluse osakonnas, kus müüakse juurvilju, puuvilju, marju ja seeni. Teil on kõiki kaupu suur valik. Kaubad on üldiselt hea kvaliteediga, juhuslikult võib mõni vili olla ebakvaliteetne.

Teie osakonda tuleb ostja. Pakkuge talle abi. Ostja on väga kapriisne ja kritiseerib kaupa. Rahustage teda ning püüdke müüa võimalikult palju oma osakonna kaupu.

Ostja

Kavatsete teha heale sõbrale tervisliku sünnipäevakingituse: korvitaie juurvilju, puuvilju, marju ja seeni. Lähete kauplusse kingitust ostma. Teie juurde tuleb müüja, kes pakub lahkelt abi kingituse kokkupanekul. Kuulake tema soovitusi ja vaadake hoolikalt pakutud kaupa, sest kahjuks on mitmetel viljadel midagi viga (vt ülesanne 6), mistõttu need teile ei sobi.

LUGEMINE

13. a. Vaadake märki. Mis märk see on? Kus ja milleks seda kasutatakse?

b. Lugege ja valige kursiivkirjas sõnade hulgast enda arvates sobiv.

See on kodumaisusmärk.

Seda võivad kasutada kodumaised tootjad *kõikide / värskete ja töötlemata* aiasaaduste müügipakenditel või istikute nimelipikutel.

Märk

- aitab *tarbijatel / müüjatel* eristada kõrgekvaliteedilisi aiasaadusi;
- kohustab *tootjaid / pakkijaid* pidevalt jälgima müügile saadetava kauba *kvaliteeti / kogust*.

Tootja tohib märki kasutada järgmistel tooterühmadel: köögiviljadel, puuviljadel, *aiamarjadel* / *metsamarjadel*, lillel, istikutel, seemnetel, toidukartulil ja teistel aiasaadustel (sh mesindussaadustel); ainult *maailma* / *Euroopa Liidu* ja Eesti standardi nõuetele vastavatel saadustel.

<http://www.aiandusliit.ee>

KUULAMINE

14. Kuulake teksti 13 ja kontrollige ülesande 13 vastuseid.

KIRJUTAMINE

15. Käige poes ja pange kirja:

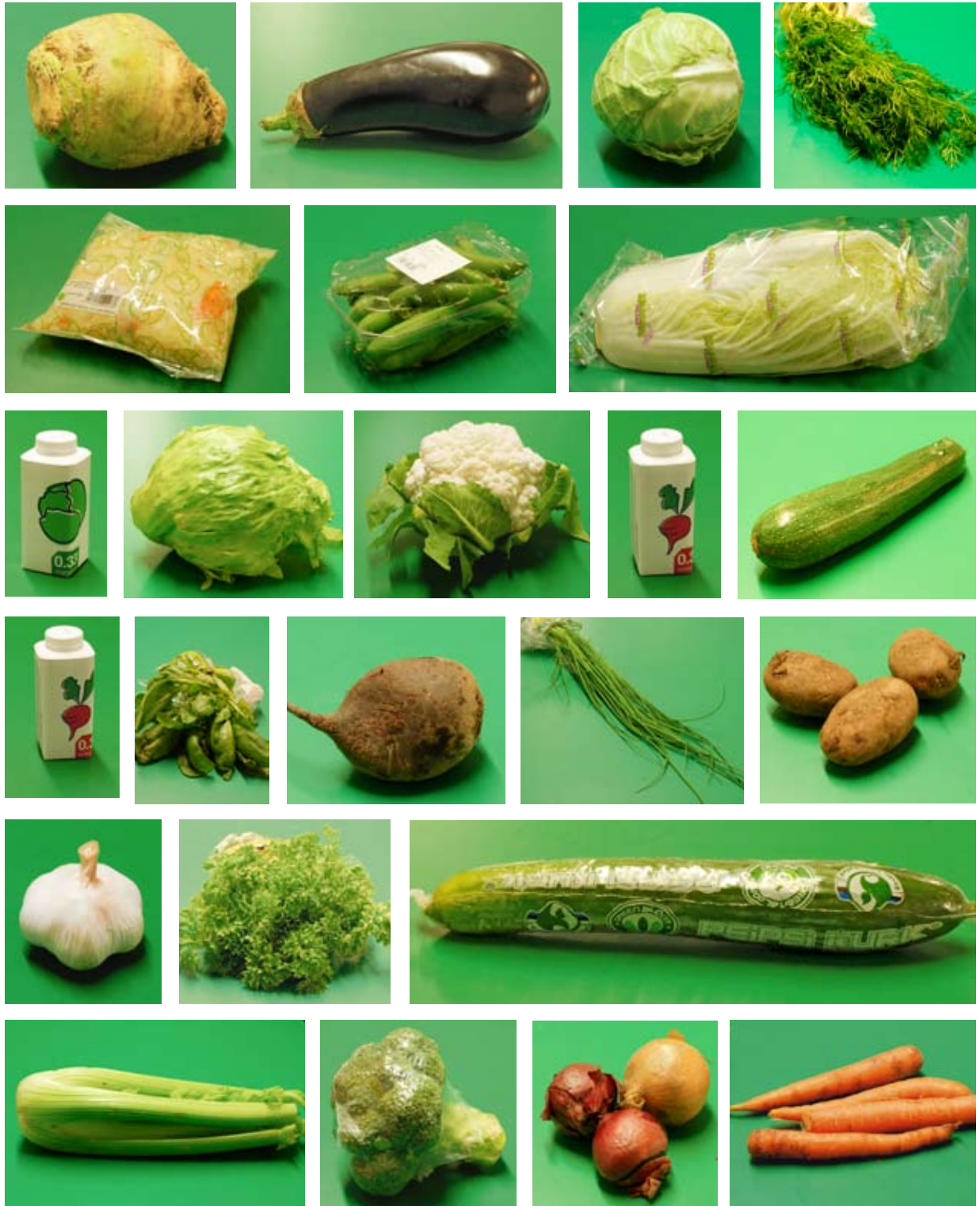
Foto: Säästumarket

a) tooteid, millel on kvaliteedi- ja kodumaisusmärk.

b) tooteid, millele võiks teie arvates veel selle märgi anda.

KUULAMINE

16. a. Vaadake pilte ja öelge, mis köögiviljad ja köögiviljatooted on siin kujutatud.

b. Kuulake teksti 14. Märkige a-osa pildil ära need tooted, mida Kadarbiku talu toodab.

KUULAMINE

17. Kuulake teksti 14 veel kord ja täitke lüngad järgmistes lausetes.

1. Kadarbiku talu asub Harjumaal _____ vallas.
2. Talu toodab _____ kilogrammi köögivilja aastas.
3. Nende toodang on korralikult pakitud ja varustatud _____.
4. Viimasel ajal on talu tuntuks saanud köögiviljamahlade poolest, mis on _____ nii Eestis kui mujal.
5. Köögiviljamahlades on rohkelt _____ ning _____.
6. Päevakoguse vitamiine annab meile _____ mahla.
7. Kõige populaarsem köögiviljamahl on _____.
8. Ka kapsa-, peedi- ja sellerimahl on väga _____.
9. Köögiviljamahlu tarbides tuleb olla _____.
10. Kui teile mingi mahl _____, siis jooge seda.
11. Kui teile mõni mahl väga _____ tundub, siis tõenäoliselt teie organism seda ei vaja.

KUULAMINE. LUGEMINE

18. Kuulake teksti 14 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 17 vastuseid.

Ajakirjanik: Täna on meil külas Harjumaal Saue vallas asuva Kadarbiku talu peremees. Öelge palun, mis on teie talu põhiline tegevusala?

Peremees: Kadarbiku talu asub Harjumaal Saue vallas. Meie põhiline tegevusala on köögiviljakasvatuse. Suvel kasvatame Hiina kapsast, lillkapsast, spargelkapsast, valget peakapsast, tilli, kabatšokki, kurki, porgandit, jääsalatit. Talvel müüme porgandit, kapsast, porrulauku, peeti, kaalikat, musta rõigast jne. Teeme koostööd teiste köögivilja hulgimüüjatega. Aastas toodame kolm miljonit kilogrammi köögivilja.

Ajakirjanik: Kas te kasvatate ainult köögivilja?

Peremees: Peale köögivilja kasvatamise valmistame veel toorsalateid, supisegusid ja hapukapsast. Tegeleme veel köögivilja pesemise, koorimise ja aurutamisega. Kogu müüdav toodang on korralikult pakendatud ja varustatud joonkoodiga. Pakume oma toodangut aastaringelt ja meie toodang vastab kodumaisusmärgi nõuetele.

- Ajakirjanik: Viimasel ajal olete tuntuks saanud tervislike köögiviljamahlade poolest, mis on ainulaadsed nii Eestis kui ka mujal.
- Peremees: Talvel on paljudel inimestel vitamiinipuudus. Teatavasti sisaldavad kõikvõimalikud puu-, köögi- ning juurviljad väga palju vitamiine. Kui puuvilju söövad paljud magustoidu asemel, siis köögiviljad pole eestlaste seas eriti populaarsed. Köögiviljamahlades on aga rohkelt vitamiine ning ka mineraalsoolaid, mida inimese organism vajab. Köögiviljamahla on lihtne ja mugav kasutada. Klaas mahla päevas annab meile päevakoguse vitamiine.
- Ajakirjanik: Milline köögiviljamahl on kõige populaarsem?
- Peremees: Porgandimahl. Teised mahlad, nagu näiteks kapsa- või peedimahl, on veel pisut harjumatud, aga tegelikult samuti väga kasulikud. Soovitan ka sellerimahla, mis on ideaalne ravim peavalude vastu.
- Ajakirjanik: Nii et siis – mida rohkem neid mahlu juua, seda parem?
- Peremees: Ei, päris nii see ei ole. Nagu kõigega, tuleb siingi olla mõõdukas. Porgandimahla näiteks ei soovitata juua rohkem kui pool liitrit päevas. Peedimahla ei tohiks juua rohkem kui klaas päevas.
- Ajakirjanik: Need mahlad ei ole vist eriti maitavad?
- Peremees: See on lihtsalt eelarvamus. Mahla maitse on ju sama, mis sellel köögiviljal. Usaldage aga oma maitset – kui teile mingi mahl maitseb, siis jooge seda, kui aga tundub väga ebameeldiv, on üsna tõenäoline, et teie organism seda ei vajagi.

www.kadarbiku.ee järgi

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

19. a. Saate loosiga ühe Kadarbiku talu toote. Otsige selle toote kohta infot internetilehtedelt www.kadarbiku.ee ja www.mahlad.ee. Koostage toote tutvustus.

Toote tutvustus	
Nimetus:	_____
Koostis:	_____
Valmistamine:	_____
Keemiline koostis:	_____
Pakendi suurus:	_____
Pakendi välimus:	_____
Säilitustingimused:	_____
Kasutamine:	_____
Energiasisaldus:	_____
Soovitatav tarbimiskogus:	_____
Toime:	_____
Tellimine:	_____

b. Kaaslased esitavad teie toote kohta küsimusi. Vastake küsimustele. Kiitke toodet.

RÄÄKIMINE

20. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi. Põhjendage vastuseid.

1. Kas Kadarbiku talu on edukas?
2. Milline Kadarbiku talu toode on teie arvates parim äriidee?
3. Mida võiks Kadarbiku talu veel tootma hakata?

LUGEMINE

21. Lugege läbi kirjad, mis tarbijad on kirjutanud Kadarbiku talu kodulehele. Märkige kirja kõrvale iga kiituse kohta + ja iga laitude kohta –.

M, 24.05.2009 10:58

Tere! Nagu enamik teisi kommenteerijaid, armastame meiegi Teie porgandimahla! See on lihtsalt imeiline! Hind on küll natukene kõrge, kuid kord kahe nädala jooksul võib seda ikka endale lubada (kui on allahindlused, siis ostame kaks-kolm pudelit korraga)! Aitäh imehea töö eest! Eliise

pgn, 27.05.2009 11:00

Tere! Minul on selline mure, et olen ostnud paar korda teie kooritud-pestud porgandeid ja need on olnud nii kibedad, et ei kõlba süüa. Millest see tuleb? Ja teiseks – beebiporgandid, mis mulle väga maitsevad, on viimasel ajal kohe pärast paki avamist käärima läinud. Nii olen pidanud terve paki ära viskama. Kas poed käitlevad tooteid valesti? Kirjutan sellepärast, et tahaksin teie porgandeid edasi tarbida, aga kui nii edasi läheb, siis ei julge. Porgandisõber

Lauri, 12.06.2009 13:03

Kõigepealt soovin teile kõike paremat ja edu ettevõtmises. :) Aga mul on mure. Olen mitu korda ostnud poest Teie punapeedimahla, millele on kirjutatud kõlblik kuni järgmine päev, kuid tegelikult on mahl juba vana, isegi klimpis. :(Kas asi võib olla poodide halvas jahutuses või vales kuupäevas? Kõike paremat soovides Lauri.

kodanik, 24.07.2009 12:50

Tere, Kadarbiku rahvas. No nüüd olen lõpuks nii kaugel, et saan öelda teile tubli töö eest tänusõnu. Olen teie toodete suur austaja ja nõus alati kvaliteedi ning kodumaise toodangu eest rohkem maksma. Hapukapsast süüa toorelt peaaegu iga päev ja smuutid on nii head. Minu lemmik on aga õuna-porgandi-mahla segu. Ja siis selline ettepanek teile, et vähemalt suvel võiksite te teha päris oma tomatitest, päris oma eestimaist tomatimahla. See oleks nii vinge, olen seda ammu oodanud. Paluuuuun. Sirts

Tauno, 27.07.2009 20:52

Ei noh, hapukapsad on ülihead ja samas ei saa ka unustada neid smuuti-mahlajooke, need on ikka üle prahi. Tänan Kadarbiku talu töötajaid, kes on nii osavad ja tublid!

Momm, 27.07.2009 10:18

Ostsime täna esimest korda segu astelpaju + õun + suhkrupeet. Noh, maitse oli, nagu oli :) Aga! Kui äkki teeksite puhta astelpajujoogi? Sellise parajalt lahja mõnusa hapuka joogi? Või siis ainult õunaga? Ülalmainitud segus nagu midagi rikuks maitse natuke ära, võimalik, et suhkrupeet. Puhast astelpajujoogi (astelpaju + vesi) on ilmselt keeruline doseerida, aga äkki katsetate? ;) Mõmmu & Undu

Alina, 01.08.2009 11:34

Tere! Tänan teid maitstva porgandimahla eest!!! Mahl on ilma lisanditeta, ehtne porgand! Mahl on pudelis – saab kaasa võtta ja juua seal, kus süda seda soovib (ei ole purgis). Nüüd enam ei kujuta ette päeva ilma porgandimahlata. Iga päev üks pudel kaasa ja nii hea on olla! Aga on ka küsimus. Kas teil on võimalik porgandimahlapudeleid korduvalt kasutada? Neid koguneb iga päevaga ja ei tea, mis teha, kas visata ära või vajate neid korduvaks kasutuseks. Tänan teid kogu südamest, et tõite turule nii maitstva ja tervisliku joogi. Edu! Alina

www.kadarbiku.ee järgi

SÕNAVARA

22. Kirjutage ülesandest 21 välja kaupa kiitvaid väljendeid ja kaupa laitvaid väljendeid.

+

armastame teie porgandimahla

see on lihtsalt imeline

-

KIRJUTAMINE

23. Kirjutage ühe köögiviljatoote kohta positiivne ja teise kohta negatiivne tagasiside.

+

-

SÕNAVARA

24. a. Ühendage pilt ja nimetus. Kirjutage iga pildi juurde õige number.

1. mango
2. melon
3. rambutan
4. füüsal
5. tähtvili e karamboola

6. viigimari
7. granaatõun
8. tamarillo
9. granadill
10. hurmaa

11. kaktusevili
12. guajaav
13. kiivi

b. Milliseid nendest puuviljadest olete söönud? Kirjeldage nende maitset.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

25. Jagunege kolmeks rühmaks ja töötage järgmiste punktide järgi.

- Iga rühm loeb läbi ühe eksootilise puuvilja kirjelduse ja täidab vastavad lahtrid tabelis. Tekstis puuduv info lisage oma teadmiste põhjal või otsige internetist.
- Iga õppija vestleb kahe inimesega, kes lugesid teisi tekste kui tema rühm, esitab neile küsimused ning märgib saadud info üles.

Puuviljad

Hurmaa

Hurmaa on Jaapani rahvuspuuvili, mida kasvatatakse Aasias, Austraalias, Ameerikas ja Lõuna-Euroopas. Viljad kasvavad puu otsas, ühelt puult võib saada kuni 80 kilo saaki.

Välimuselt meenutab hurmaa veidi tomatit. Täisküps vili on läbipaistev, viljaliha mahlane ja pehme. Pruunid plekid tekitavad suhkrustumisest. Hurmaa on väga õrn, ei talu loopimist ega pörutamist, vili säilib 0–3-kraadise temperatuuri juures kaks nädalat.

Palju suhkrut ja A-vitamiini sisaldavat hurmaad süüakse lusikaga või nagu õuna koos koorega. Viljaliha kasutatakse puuviljasalatites ning siirupeid ja kompotte valmistades. Hurmaa võib olla lisandiks juustu, jogurti, riisi, linnuliha ja jäätise kõrvale ning sobib hästi apelsini ja banaaniga.

Tamarillo

Tamarillo kodumaa on Peruu, kuid teda leidub ka Lõuna-Ameerikas, Aafrikas, Lõuna-Aasias ja Euroopas. Tomatiga samasse perekonda kuuluva tamarillo viljad on ovaalsed ja kollakasoranžid, kuid valmides muutuvad punaseks. Mõni sort on heledam, teine jällegi tumedam punane.

Pooltoored viljad valmivad toatemperatuuril paari päevaga. Maitsetl on tamarillo veidi eriline, värskelt hapukas, koore juurest veidi mõru. Sobib värskelt salatitesse, grillimiseks ja lihatoitude lisandiks või magustoiduks.

Granadill

Kanamunasuuruse ja -kujulise granadilli koore värvus kõigub oranžikas-kollasest pruunikasvioletseni. Viljaliha on mahlane, želeetaoline, koosnedes paljudest väikestest mustadest seemnetest. Granadill ehk passioon on väga kiudainerikas.

Sileda läikiva koorega granadill on toores. Söödavaks muutub see alles siis, kui koor on kortsuline, vili on aga raske ja koor väga kõva. Toasoojuses küpseb toores vili nädala jooksul. Maitse poolest peetakse granadilli parimaks troopiliseks puuviljaks. Kollane viljaliha on magushapu ja aromaadne, meenutades maasikat, ananassi ning apelsini. Sisu süüakse enamasti lusikaga otse koorest, püreestatud sisu saab kasutada magusroogade ja kastmete valmistamisel, kohupiimasegudes, pudingites ja kreemides, magusates tarretistes, kokteilides ning punšides.

Tabel

	Hurmaa	Tamarillo	Granadill ehk passioon
Päritolu			
Värvus			
Suurus			
Kuju			
Konsistents			
Maitse			
Säilitamine			
Kasutamine			

RÄÄKIMINE

26. Võrrelge ülesandes 25 kirjeldatud puuvilju omavahel. Kasutage seejuures ka järgmisi väljendeid.

... ja ... värvus/kuju/... on täiesti erinev.
 ... on üsna sarnane.
 ... on peaaegu ühesugune.
 ... on täiesti ühesugune.

... on sama suur/ ... kui ...
 ... on natuke suurem/väiksem / ... kui ...
 ... on palju suurem/väiksem / ... kui ...

RÄÄKIMINE

27. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Valmistuge tutvustama üht head puuvilja. Pange märksõnad kirja.

- Tutvustage puuvilja teistele. Ärge öelge puuvilja nime. Teised arvavad ära, mis puuviljast te räägite.
- Valige parim tutvustus.

SÕNAVARA

28. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

TEINE TEST

3. ja 4. peatükk

1. Hinnake ennast 5-pallisel skaalal (5 – väga hästi; 4 – hästi; 3 – saan hakkama, aga võiks veel harjutada; 2 – veidi, aga on vaja veel palju harjutada; 1 – üldse mitte).

	1	2	3	4	5
1. Oskan nimetada lihasorte.					
2. Oskan vastata ostja küsimustele lihatoodete kohta.					
3. Oskan ostjale lihatooteid soovitada.					
4. Oskan nimetada lihatükke.					
5. Oskan kirjeldada liha rasvasust.					
6. Oskan võrrelda erinevaid lihasid.					
7. Oskan soovitada, mis lihast mis toitu valmistada.					
8. Saan aru lihatoodete etiketil olevast infost.					
9. Oskan nimetada kalu ja mereande.					
10. Oskan kala- ja lihatooteid kiita ning laita.					
11. Oskan nimetada puuvilju, köögivilju, marju ja seeni.					
12. Oskan vastata ostja küsimustele puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente kohta.					
13. Oskan puuvilju, köögivilju, marju ja seeni ostjale soovitada.					
14. Oskan kirjeldada puuviljade, köögiviljade, marjade ja seente häid ning halbu külgi.					

2. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

Ostja: Tere! Ma sooviksin osta liha grilliõhtu jaoks suuremale seltskonnale. Mida te mulle soovitaksite?

Müüja: _____

Ostja: Ma ei oskagi valida. Mis teie arvates kõige maitsvam on?

Müüja: _____

Ostja: Minu abikaasal tuleb sünnipäev ja siis teeme aiapeo, kuhu on kutsutud umbes kolmkümmend inimest.

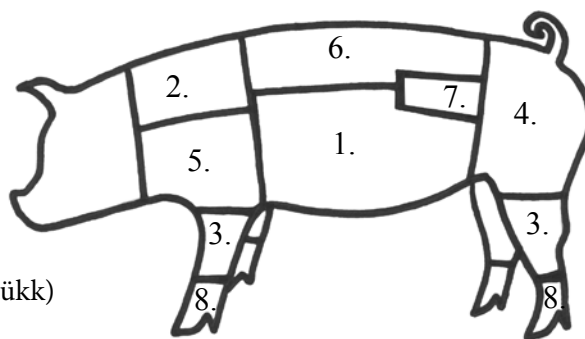
Müüja: _____

Ostja: Jah, võib-olla tõesti. Ma võtaksin siis nii sealiha kui loomaliha.

- Müüja: _____
- Ostja: Ise marineeritud on vist ikka parem?
- Müüja: _____
- Ostja: Jah. Aga ma vist eelistaksin ikka ise liha marineerida.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, ma arvan ka nii. Ja võtaksin siis kaht sorti liha. Aga kui palju peaks ühe külalise peale keskmiselt liha varuma?
- Müüja: _____
- Ostja: Jah. Aga oi, ma täiesti unustasin, et mõned külalised ju liha üldse ei söö, nad on taimetoitlased.
- Müüja: _____
- Ostja: Aitäh hea nõu eest. Lähen kindlasti aedviljaosakonda ka.
- Müüja: _____
- Ostja: Mul on tegelikult ükskõik. Need kõik tunduvad ilusad.
- Müüja: _____
- Ostja: Ikka natuke rasva võiks vist ka olla.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, palun siis seda.
- Müüja: _____
- Ostja: Tore, siis võtan seda ka.
- Müüja: _____
- Ostja: Suur tänu teile.

3. Kirjutage lihatüki juurde õige number.

- kaelakarbonaad
- abatükk
- seljatükk (kondiga karbonaad ja välisfilee)
- küljetükk (ribi ja peekon)
- sisefilee
- tagaosas (tagaosas lihased, kondi ja kamaraga praetükk)
- koot
- seajalad

4. Tõmmake joon alla sõnale/fraasile, mis kirjeldab rasvasemat liha.

- 1) ei ole üldse rasvane – väherasvane
- 2) rasvatu – natuke rasvane
- 3) ülirasvane – üsna rasvane
- 4) veidi rasvane – küllaltki rasvane
- 5) pisut rasvane – päris rasvane
- 6) rasvane – väga rasvane

5. Millist liha soovitaksite ostjale, kui tal on järgmine soov? Mis soovitusi veel annaksite?

1. Ta tahab teha šašlõkki.

2. Ta tahab liha grillida.

3. Ta tahab liha pannil praadida.

6. Kirjeldage üht head lihatoodet.

7. Nimetage seitse kala ja viis mereandi.

8. Pange kirja kolm toiduaineid kiitvat ja kolm laitvat väljendit.

9. Tõlkige eesti keelde.

1. облeписа _____
2. брюква _____
3. крыжовник _____
4. лисичка _____
5. чечевица _____
6. дыня _____
7. лук-резанец _____
8. хрен _____
9. лук-порей _____
10. ежевика _____
11. сельдерей _____
12. цикорий _____
13. спаржа _____
14. шпинат _____

10. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

- Müüja: _____
- Ostja: Head? Ma just mõtlen, kas võtta või mitte, sest eelmisel nädalal ostsin siitsamast täiesti maitsetuid viinamarju ja enam ei tahaks küll niimoodi alt minna.
- Müüja: _____
- Ostja: Siis nad on vist kõvasti mürgitatud, et nii ilusad välja näevad.
- Müüja: _____
- Ostja: Ma ei tea, ma vist ikka neid ei võta.
- Müüja: _____
- Ostja: Mmm. Jah, Eesti kaup mulle meeldib. Ja tikrid on minu lemmikmarjad. Aga miks nad nii kummalist värvi on?
- Müüja: _____
- Ostja: Ja kas nad on magusad või hapud?
- Müüja: _____
- Ostja: Hea meelega maitseksin, aga need on ju pesemata.
- Müüja: _____
- Ostja: Olgu, võtan siis neid pool kilo.
- Müüja: _____
- Ostja: Ma tahaks veel eestimaiseid õunu, aga teil kindlasti neid ei ole.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah? See on küll ebaharilik, et teil nii palju Eesti kaupa on. Aga need on ju nii plekilised ja mõned tunduvad isegi ussitanud.
- Müüja: _____
- Ostja: Olgu. Veensite mind ümber. Võtan jah neid õunu. Need on kindlasti tervisele kasulikud ja eks ole vaja Eesti tootjaid ka toetada.
- Müüja: _____
- Ostja: Ei tea, ei neid ma ikka täna ei osta.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, aitäh teile. Nägemist.
- Müüja: _____

11. Tõlkige eesti keelde.

1. горький _____
2. сырой _____
3. тусклый _____
4. испорченный _____
5. заплесневелый _____

6. червивый _____
7. вонючий _____
8. пятнистый _____

12. Kirjutage sõnad mitmuse vormis, mis vastab küsimusele *mida*?

Kas teil on ...?

- a) suured pirnid _____
- b) väiksed õunad _____
- c) magusad põldmarjad _____
- d) head peedid _____
- e) hapud jõhvikad _____
- f) heledad kurgid _____
- g) rohelised oad _____
- h) kõvad kabatšokid _____
- i) soolased kurgid _____
- j) lahjad ahvenad _____

13. Kirjeldage üht köögivilja ja üht puuvilja.

Nimetus		
Päritolu		
Värvus		
Suurus		
Kuju		
Maitse		
Säilitamine		
Kasutamine		

5

RUKIS, NISU, ODER, KAER

Selles peatükis õpime:

- teraviljade ja teraviljatoodete nimetusi;
- kirjeldama pastat;
- kirjeldama torte;
- soovitada toitumiskiiranguga ostjale sobivaid tooteid.

SÕNAVARA

1. Pange kirja tooteid, mida tehakse teraviljadest.

rukis, rukki

Rukkist tehakse leiba, _____

nisu, - _____

oder, odra _____

kaer, -a _____

riis, -i _____

mais, -i _____

tatar, tatra _____

hirss, hirsi _____

KIRJUTAMINE

2. Mida teate pastast? Täitke järgnev tabel oma arvamuse põhjal.

Pasta

Pasta päritolumaa	
Pasta koostisosad	
Pasta keetmine	
Pastatoitude valmistamiseks vajalikud toiduained	
Pasta liigid	
Pasta juurde sobivad kastmed	

KUULAMINE

3. Kuulake teksti 15. Täiendage ülesande 2 tabelit.

KUULAMINE. LUGEMINE

4. Kuulake teksti 15 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 3 vastuseid.

Kui tahate söögiks valmistada midagi kiiret, lihtsat, tervise- ja rahakotisõbralikku, on üks variante pasta. Pasta on pärit Itaaliast ja tähendab itaalia keeles tainast. Itaalia köögis eristatakse viit suurt klassi pastasid: pikk pasta, väikesed pastad, täidetud pastad, vigurnuudlid ja idamaised nuudlid. Kõige levinum – pikk pasta – jaguneb omakorda kõrspastaks (spagetid) ja ribapastaks (lintnuudlid). Vee ja durumjahu baasil valmistatud pastade lisandiks kasutatakse tihti muna. Värvilised pastad saadakse toonimisel safraniga (kuldkollane värvus), spinatiga (roheline) ning punapeedi ja tomatiga (punane). Täidetud ja kihiliste pastade hulka kuuluvad tortelliinid, ravioolid ja lasanjeplaadid. Vigurnuudleid ehk pastinat (kõikvõimalikke sõlmekesi, tähestikku ja tähekesi) kasutatakse peamiselt suppides ja puljongites.

Rusikareegel ütleb, et pastat ei tohi keeta liiga kaua – siis kaovad sellest vitamiinid ja pasta muutub vesiseks. Soovitatav on keeta pool minutit või minut vähem kui pakil kirjas. Valmis pastat maitses peab see jääma *al dente*. Valmis pastat tuleb külma veega loputada ainult siis, kui seda on kavas kasutada külmade roogade valmistamiseks või kui seda ei serveerita kohe keetmise järel. Valmis pasta

säilib külmkapis kolm kuni viis päeva. Keedetud pastale võib kokkukleepumise vältimiseks lisada üks-kaks teelusikatäit õli.

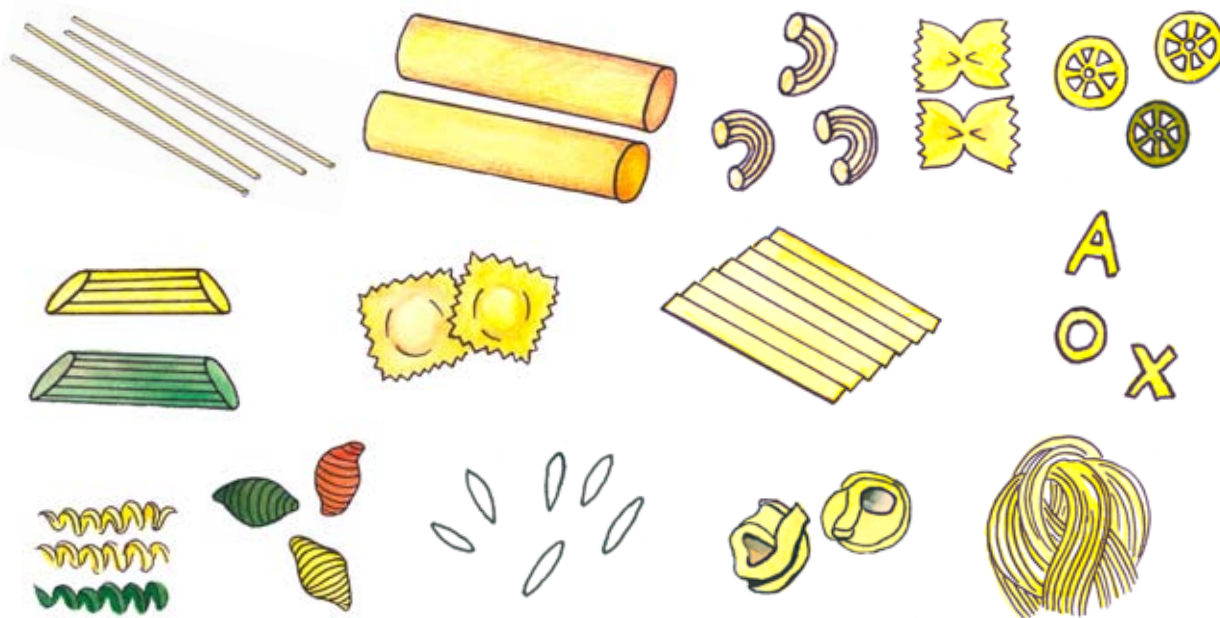
Üheksakümne protsendi pastatoitude valmistamisel on hädavajalikud kolm toiduainet: basiilik, oliiviõli ja Parmesani juust. Makaronide maitsustamiseks sobivad üldiselt kõik Itaalia köögis enimas kasutatavad maitseained, kuid populaarseim näib olevat basiilik. Pastatoitudes on asendamatu ka värske peeneks hakitud petersell. Ka ei tohi ühestki retseptist välja jätta küüslauku.

Väga maitsev on pasta juurde tavaline tomati-basiilikukaste. Värskest purustatud tomatitele tuleb lisada varsellerit, porgandit, veidi head punast veini. Ja ei mingit koort! Itaalia road on niigi rammusad. Ning vein peab olema nii kvaliteetne, et kõlbaks ka toidu kõrvale serveerida. Pika pasta kõrvale sobib väga hästi ka traditsiooniline õlikaste – pesto. Väiksemate torumakaronide (näiteks teokarpide) juurde pakutakse tihti juustukastet. Nuudlid aga lausa nõuavad enda kõrvale võikastet.

Kaire Kenki järgi, Õhtuleht

SÕNAVARA

5. Ühendage pasta ja nimetus. Kirjutage pildi juurde õige number.

1. kannelloonid
2. lasanje
3. lipsud
4. nuudlid

5. rattad
6. ravioolid
7. riisipasta
8. spiraalid

9. sarvekesed
10. spagetid
11. teokarbid
12. tortelliinid

13. torukujulised
14. tähed

RÄÄKIMINE

6. Töötage paaris järgmiste punktide järgi.

- Paariline A, olete ostja. Paariline B, olete müüja. Tutvuge oma rollikaardiga. Koostage dialoog.
- Vahetage rollid ja koostage uus dialoog.

Ostja

Teil on plaanis korraldada oma sõpradele Itaalia stiilis pidu, kus kavatsete pakkuda erisuguseid pastatoite.

- Mõelge välja paar võimalikku toitu.
- Minge kauplusse pastat ostma. Vestelge müüjaga, küsige talt nõu pastasortide (kuju, koostis, valmistamisviis) ja lisandite kohta.
- Tehke oma valik.

Müüja

Töötate kaupluses, kus on müügil suur valik pastasorte. Teie juurde tuleb ostja.

- Kuulake ostja soov ära.
- Vastake ostja küsimustele.
- Rääkige, mille poolest pastasordid erinevad ja mis milleks paremini sobib.
- Soovitage ostjale ka mõnda uutset pastat.

SÕNAVARA

7. Joonistage järgmised tooted numbritega tähistatud kastidesse segamini järjekorras. Laske paarilisel öelda, mida olete kujutanud.

kook
küpsis
leib

pirukas
sai
sepik

tort
vahvel

1	2	3	4

5	6	7	8

KIRJUTAMINE

8. a. Kirjutage ülesande 7 iga pildi all olevasse kasti selle toote kirjeldus. Kasutage ka järgmisi väljendeid. NB! Kirjeldus peab rõhutama erinevusi teistest toodetest.

tehtud ... jahust
maitse on ...
sisaldab ...
netomass alla/üle ... grammi
kuju on ...

b. Lugege oma kirjeldus paarilisele ette. Paariline ütleb, mis toode see on.

SÕNAVARA

9. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Kirjutage iga teraviljatoote juurde nii palju alaliike, kui teate.
- Võrrelge oma loetelusid kaaslastega ja täiendage neid.

Leib	Sai	Pirukas
<i>rukkileib</i>		
Tainas	Tort / Kook	Küpsised

SÕNAVARA. KUULAMINE

10. Kuulake teksti 16. Täiendage oma loetelusid vajaduse korral.

SÕNAVARA. KUULAMINE

11. Kuulake teksti 16. Jälgige samal ajal vajaduse korral teksti. Kontrollige oma vastuseid.

Leibadest on meil müügil koorikleivad, kuivikleivad, peenleivad, riivleivad, rukkileivad ja teraleivad.

Saiadest pakume lauasaiu, magusaid saiu, röstsaiu ja väikesaiu.

Pirukatest on meil nii kinniseid pirukaid kui lahtiseid pirukaid.

Kui soovite tainast, siis võite valida lehttaina, piparkoogitaina, pärmilehttaina ja pärmitaina vahel.

Torte ja kooke on meil väga suur valik. Saadaval on beseetordid, galetid, keeksid, kohupiimatordid, kreemitoridid, kringlid, marjatordid, plaadikoogid, puuviljatordid, rullbiskviidid, sefiiritordid, stritslid, šokolaaditoridid, tordipõhjad, tükikoogid ja vahvlitoridid.

Küpsistest pakume beseesid, biskviitküpsiseid, kihilisi küpsiseid, kreekereid, liivaküpsiseid, piparkooke, präänikuid ja vahvleid.

<http://www.leivaliit.ee>

SÕNAVARA. RÄÄKIMINE

12. Töötage paaris.

Paariline A, valige üks toode ülesandest 9. Vastake paarilise küsimustele *ei või jah*.

Paariline B, arvake *kas*-küsimuste abil ära, mis toode see on.

GRAMMATIKA

13. Täitke tabel näidise järgi.

Ainsus I vorm <i>Mis?</i>	Ainsus II vorm <i>Mille?</i>	Ainsus III vorm <i>Mida?</i>	Mitmus III vorm <i>Mida?</i>
1.			
küpsis	küpsise	küpsist	küpsiseid
kinnine			
vahvel	vahvli		
kringel			
pirukas	piruka		
tainas			
präänik	prääniku		
kihiline	kihilise	kihilist	kihilisi
2.			
bese	bese	beseed	beseesid
3.			
sai	saia	saia	saiu
leib	leiva		
keeks	keeksi	keeksi	keekse
kook	koogi		
tort	tordi		

RÄÄKIMINE

14. Õelge, millised üllesande 10 toodetest a) on teie lemmikud, b) ei maitse teile eriti. Põhjendage oma valikuid.

GRAMMATIKA

15. a. Tutvuge näitedialoogidega. Õelge, mis vormis on kursiivkirjas sõnad.

I (Ainsus)

A: Mis *leiba* teil on?B: Meil on *rukkileiba*, *teraleiba* ja *peenleiba*.*Millist* te soovite?A: Siis ma võtan *ühe teraleiva* ja *ühe peenleiva*.

B: Palun.

II (Mitmus)

A: Mis *küpsiseid* teil on?B: Meil on *biskviitküpsiseid*, *kihilisi küpsiseid*, *piparkooke* ja *beseesid*. Kõik on pakitud.Vaadake palun. *Milliseid* te soovite?A: Ma võtan *need beseed*.

B: Palun.

III (Ainsus)

A: Mis *leiba* sa sööd?B: *Teraleiba*.A: Kas sa sööd kogu *selle leiva* ära?

B: Jah.

IV (Mitmus)

A: Mis *küpsiseid* sa sööd?B: *Piparkooke*.A: Kas sa sööd kõik *need piparkoogid* ära?

B: Jah.

b. Vastake küsimustele.

1. Mis vormis on sõna ainsuses, kui kirjeldame tegevusprotsessi?
2. Mis vormis on sõna mitmuses, kui kirjeldame tegevusprotsessi?
3. Mis vormis on sõna ainsuses, kui kirjeldame tegevuse resultaati?
4. Mis vormis on sõna mitmuses, kui kirjeldame tegevuse resultaati?

GRAMMATIKA

16. Moodustage dialooge ülesande 15 a-osa eeskujul. Kasutage sõnu ülesannetest 9 ja 13.

KUULAMINE

17. a. Kuulake teksti 17 ja märkige ära, mis järjekorras torte tutvustatakse.

Mustika-jogurtitort

Tordil on liivapõhi, mis on kaetud maasikamoosiga, sellel on omakorda biskviidikiht ja mustikad ning vahukoore-jogurtikreem. Kaunistatud mustikate ja želegega. Tort on ümmarguse kujuga, keskmine kaal 1,0 kg.

100 g toote toiteväärtus:

valgud 2,2%

rasvad 10%

süsivesikud _____ %

energia _____ kcal

Säilimisaeg temperatuuril +2...+6 °C on _____ t.

Sefiiritort

Koosneb kahest biskviidikihist, vahel on vahukoorekreeam ja banaanid, peal aprikoosimaitseline sefiir. Tort on ümmarguse kujuga, keskmine kaal 1 kg.

100 g toote toiteväärtus:

valgud _____%

rasvad 8,1%

süsivesikud 52,8%

energia _____ kcal

Säilimisaeg temperatuuril +2...+6 °C on 48 t.

Kohupiimatort

Koosneb kahest biskviidikihist, vahel on kohupiimakreeam ja õunakompoti tükikesed, peal kohupiimakreeam ja šokolaadikaunistus, pealt ja külgedelt kaetud päklikipuruga. Tort on ümmarguse kujuga, keskmine kaal 1 kg või erikujuline vastavalt tellija soovile.

100 g toote toiteväärtus:

valgud 7,6%

rasvad _____%

süsivesikud 27,1%

energia _____ kcal

Säilimisaeg temperatuuril +2...+6 °C on 48 t.

Trühveltort

Koosneb kahest kakaobiskviidi kihist, vahel šokolaadibesee, kihitatud trühvelkreeamiga ja metspähklitega, peal ja külgedel trühvelkreeam, all ääres purustatud metspähklid. Trühvelkreeam on valmistatud ehtsast Eesti taluvõist, maitsestatud konjaki ja kohviga. Kaunistatud šokolaadi ja martsipaniroosiga. Tort on ümmarguse kujuga, keskmine kaal 0,9 kg.

100 g toote toiteväärtus:

valgud 5,1%

rasvad 29,8%

süsivesikud 42,6%

energia _____ kcal

Säilimisaeg temperatuuril +2...+6 °C on _____ t

www.pihlaka.ee

b. Kuulake teksti 17 veel kord. Täitke lüngad.

LUGEMINE**18. a. Täitke tabel ülesande 17 tekstide põhjal.**

Tordi nimetus				
Kihid				
Kreem				
Puuviljad ja lisandid				
Kuju				
Kaal				
Kalorisisaldus				
Rasvasisaldus				
Valgusisaldus				
Süivesikute sisaldus				
Säilitamis-temperatuur				
Säilimisaeg				

RÄÄKIMINE**19. Vastake küsimustele ülesande 18 põhjal.**

1. Milline tort on kõige raskem? Milline tort on kõige kergem?
2. Milline tort on kõige kaloririkkam? Milline tort on kõige kalorivaesem?
3. Milline tort säilib kõige kauem?
4. Millist torti on teie arvates kõige keerukam valmistada? Miks?
5. Millist torti on teie arvates kõige lihtsam valmistada? Miks?
6. Milline tort on teie arvates kõige ilusam?
7. Milline tort on teie arvates kõige maitsvam?
8. Millise tordi teie ostaksite? Miks just selle?

RÄÄKIMINE. KIRJUTAMINE

20. Töötage paaris või rühmas järgmiste punktide järgi.

- Mõelge välja üks eriti hea tort.
- Joonistage selle pilt ja koostage kirjeldus ülesande 16 eeskujul.
- Mõelge välja tordi reklaam.
- Tutvustage oma torti teistele.

Pilt	Kirjeldus
Reklaam	

LUGEMINE

21. a. Tutvuge kolme märgiga, mida antakse Eesti toiduainetele. Leidke vastused küsimustele.

Parim toiduaine

1. Märki annavad välja Eesti Toiduainetööstuse Liit ja Tallinna Tehnikaülikooli toiduainete instituut.
2. Märk antakse välja üks kord aastas.
3. Märk antakse välja absoluutsena ja parimatele toodetele uhinnakategooriates.
4. Märgi andmise eesmärk on 1) tutvustada tarbijale ja kaubandusele uusi toiduaineid ning nende tootjaid, 2) ergutada toiduainetööstust oma tooteid arendama.
5. Tooteid valivad ekspertide komisjonid, kuhu kuuluvad toitumisteadlased, toiduajakirjanikud, peakokad ning terviseekspertid.
6. Hinnatakse toote maitset, väljanägemist ja toorainet.

Tunnustatud Eesti Maitse

1. Märki annab välja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK).
2. Märk antakse välja üks kord aastas – sügisel. Märk kehtib järgmise aastani.
3. Märgi saanud toote põhitooraine peab olema 100% eestimaise päritoluga.
4. Tooteid hinnatakse kindlate kriteeriumite alusel.

Tunnustatud Maitse

1. Märki annab välja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK).
2. Märk antakse välja üks kord aastas – sügisel. Märk kehtib järgmise aastani.
3. Toode peab olema valmistatud Eestis.
4. Tooraine päritolu pole oluline.

Küsimused

1. Millist märki ei anta toodetele, mille tooraine on pärit välismaalt?
2. Milliseid kaht märki annab välja sama organisatsioon? Mis organisatsioon see on?
3. Millist märki annavad välja kaks organisatsiooni koos? Mis organisatsioonid need on?
4. Kes kuuluvad parimat toiduainet valivasse komisjoni?

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

22. a. Tutvuge järgmise toote etiketiga ja vastake küsimustele.

1. Mis märki see toode kannab?
2. Miks on see toode teie arvates selle märgi saanud?

b. Käige kauplustes ja pange kirja tooteid, mis kannavad ülesandes 20 tutvustatud märke. Kommenteerige, miks tooted neid märke kannavad.

RÄÄKIMINE

23. Vastake küsimustele.

1. Kas järgmised jahusordid on tavalised või erilised? Miks te nii arvate?
 - tatrajahu
 - speltajahu
 - riisijahu
 - kanepijahu
2. Mida nendest olete kasutanud? Mille valmistamiseks? Kuidas jäite rahule?

RÄÄKIMINE

24. Õelge iga väite kohta, kas see on teie arvates õige või vale. Põhjendage.

1. Tatra-, spelta- ja riisijahu on tervislikud jahusordid.
2. Täisterajahu sisaldab vähem kiudaineid, vitamiine ja mineraalaineid kui tavaline jahu.
3. Tatra-, spelta- ja riisijahu maitsevad täpselt samamoodi nagu nisujahu.
4. Speltajahu sisaldab palju C-grupi vitamiine.
5. Speltajahust tooted kerkivad natuke vähem kui nisujahust tooted.
6. Tatrajahust küpsetatakse Vene pliine.
7. Tatrajahust tainast tehes soovitatakse seda teiste jahudega segada.
8. Riisijahu on gluteenita ning sobib seetõttu allergikutele.
9. Kanepijahu on punakat värvi ja kalamaitsega.

SÕNAVARA

25. a. Tõlkige.

aminohape
fosfor
gluteen
jääkained
kaalium
kaltsium
kerkima

kiudained
kloppima
küllastumata
magneesium
rasvhape
rasvlahustuv
seemnekest

soolestik
taastumisperiood
täisterajahu
valk
väävel

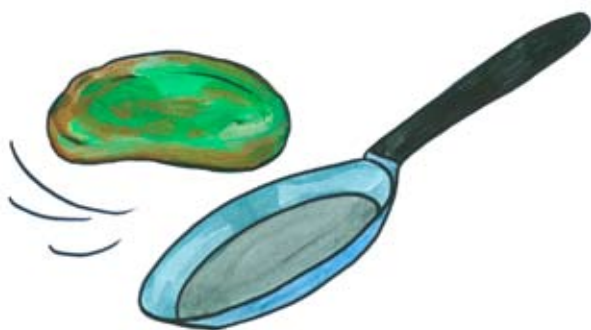
b. Nimetage a-osa sõnade hulgast

- keemilised elemendid,
- tervislike jahude koostisosad,
- sõnad, mis vastavad küsimusele *missugune?*
- sõnad, mis vastavad küsimusele *mida tegema?*

LUGEMINE

26. Lugege teksti ja kontrollige ülesande 24 vastuseid.

Rohelised pannkoogid. Head isu!

Nii ökotoidukauplustes kui ka suuremates toidupoodides on nisujahu kõrval müügil tatra-, spelta- ja riisijahu ning teised huvitavad jahusordid. Kuidas neid toiduks tarvitada?

Sellised täisterajahud sisaldavad tavalisest nisujahust rohkem kiudaineid, vitamiine ja mineraale ning on seega tervislikud. Täisterajahu puhastab soolestikku jääkainetest ja aitab kaalust alla võtta. Paljud niisugused jahud on aga üsna omapärase maitsega, seepärast soovitatakse neid vähemalt esialgu tarvitada toiduks tavalise nisujahuga segatuna.

Speltanisu sisaldab harilikust nisust kuni 50% rohkem valku ja energiat, palju on B-grupi vita-

miine ning kasulikke amino- ja rasvhappeid. Speltat soovitatakse lastele, vanuritele ja sportlastele taastumisperioodiks, speltas sisalduvat gluteeni taluvad allergikud. Jahu tarvitatakse nagu tavalist nisujahu kastmetes, kookides ja küpsetistes, sellest võib keeta putru. Täistera-speltajahust küpsetised kerkivad vähem, paremini sobib spelta nn lameleibadeks, karas-kiks ning krõbeda koorikuga kiirküpsetisteks.

Tatrajahu sisaldab palju kasulikke valke, kiudaineid ja mineraale, sellest küpsetatakse kuulsaid Vene pliine. Parema konsistentsiga taina saamiseks soovitatakse seda segada teiste jahudega. Tatrajahu on gluteenita ning sobib seetõttu allergikutele, kellele on nisujahu keelatud. Sama kehtib riisijahu kohta.

Kanepijahu on vahvalt roheka värvusega ning kergelt pähklike maitsega. Pannkoogitainasse segatuna annab kanep kookidele päris jubeda rohelse välimuse, aga maitse on hea. Kanepiseemned sisaldavad tervisele kasulikke küllastumata rasvhappeid, samuti kaaliumi, magneesiumi, fosforit, väävlit ja kaltsiumi, kiudaineid ning rasvlahustuvaid vitamiine.

Karin Klaus järgi, Pärnu Postimees

KUULAMINE

27. Kuulake teksti 18 ja lõpetage laused.

1. Ostja vaatas a) tervisetoodete riiulit. b) mahetoodete riiulit. c) maitseainete riiulit.
2. Ostja soovis osta toitu inimesele, kellel oli a) teraviljaallergia. b) laktoositalumatus. c) diabeet.
3. Müüja soovitas küpsiseid, mis sisaldavad a) piimaasendajat. b) suhkruasendajat. c) speltajahu.
4. Selliseid küpsiseid oli müügil a) üht sorti. b) kaht sorti. c) kolme sorti.
5. Ostja ostis a) Eestis toodetud küpsised. b) Saksamaal toodetud küpsised. c) mõlemad küpsised.
6. Ostja a) ei ostnud rohkem midagi. b) ostis veel kartulivahvlid. c) ostis veel kartulivahvlid ja karbi komme.

KUULAMINE. LUGEMINE

28. Kuulake teksti 18 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 27 vastuseid.

- Müüja: Olete vist juba midagi välja valinud?
- Ostja: Eee... Ma niisama vaatan.
- Müüja: Teid huvitavad just tervisetooted, jah?
- Ostja: Jah, ma nägin, et teil on siin selline huvitav eraldi riiul.
- Müüja: Jah, see on tõesti tervisetoodete osakond. Siin on meil mahetooted ja samuti näiteks spetsiaalsed tooted inimestele, kes mingit kindlat toiduainet ei talu.
Kas teil on mingi konkreetne soov või tunnete kõige vastu huvi?
- Ostja: Eee... Jah, ma sooviksin mingeid küpsiseid suhkruhaigele.
- Müüja: Nii. Siin on meil kahte sorti küpsiseid, mis sisaldavad suhkruasendajat ja sobivad seega just suhkruhaigetele väga hästi.
- Ostja: Oo. Väga tore. Aga kummad siis paremad on?
- Müüja: No mõlemad peaksid head olema. Ühed on Eesti oma toode ja teised on Saksamaalt.
- Ostja: Ma võtan siis Eesti omad. On ju vaja ikkagi meie tootjaid toetada.

- Müüja: Jah, see on küll õige. Siin on meil veel Eestis toodetud vahvlid, mis on valmistatud kartulihelvestest.
 Ostja: Oot. Ma vaatan. Need on vist väga kaloririkkad.
 Müüja: Ei tohiks olla. Need on tegelikult väga maitsvad ja tervislikud. Neid ostetakse päris palju.
 Ostja: Olgu. Võtan siis ka ühe karbi prooviks.

LUGEMINE. KIRJUTAMINE

29. a. Mida teate järgmiste terviseprobleemide kohta?

- Teraviljaallergia
- Tsöliaakia
- Diabeet
- Laktoositalumatus

b. Ühendage terviseprobleemi nimetus ja seletus.

1. Teraviljaallergia	A. See on ravimatu krooniline soolestikuhaigus, mille puhul tuntud teraviljades (nisu, oder, rukis) sisalduv gluteen tekitab soolestikus põletikulisi protsesse. Teraviljadest sobivad seda haigust põdevatele inimestele ainult kaeratooted, kuid need peavad olema “puhtad”, st ei tohi sisaldada teisi teravilju.
2. Tsöliaakia	B. See on ainevahetushäire. Haigetel on veresuhkru tase normist kõrgem, muutes raskematel juhtudel tervisele ohtlikuks. Seetõttu tuleb diabeedi kontrolli all hoidmiseks dieedi või insuliinisüstide abil tagada veresuhkru võimalikult stabiilne tase. Haigetel soovitatakse süüa vähese rasvasisaldusega ja kiudainerikkaid tooteid. Nad võivad harilikult kasutada vähesel määral sahharoosi ehk harilikku suhkrut, kuid traditsiooniliselt eelistavad nad fruktoosi ehk puuviljasuhkrut või täiesti suhkruvabu tooteid. Vähene kogus hariliku suhkruga maitsestatud saia või muid väherasvaseid kondiitritooteid on siiski enamasti lubatud. Toidu rohke rasvasisaldus ning eriti tahked loomsed rasvad on neile ohtlikud. Neil on kasulik süüa leiba. Maiustamiseks sobivad kõige paremini pärmitaigna-marjapirukad.
3. Diabeet ehk suhkurtõbi	C. Selle probleemi korral ei lõhustu piimasuhkur seedimisprotsessis. Tagajärjeks on gaasid, kõhupuhitus, vahel ka kõhulahtisus. See probleem pole alati täielik, paljudel juhtudel peab inimene sööma lihtsalt vähese piimasuhkrusisaldusega toitu.
4. Laktoositalumatus	D. Selle probleemi näol on tegemist organismi allergilise ehk kaitsereaktsiooniga, mis on vallandatud ühe või mitme teravilja poolt. Sümptomiteks võivad olla seedehäired, naha- või hingamisteede ärritus.

SÕNAVARA

30. a. Tõmmake maha tooted, mida selle terviseprobleemi puhul ei tohi(ks) tarbida.

1. Tsöliaakia – ananassi, banaani, sealiha, rukkileiba, kaerahelbeid, sulatatud juustu, hallitusjuustu, mett, halvaad, šokolaadi, müsli, kokat, kohvi, keeduvorsti, sinki, jogurtit, sojat, valget kastet, sarvekesi (pastatoodet), kohupiima, kodujuustu, pralineekomme
-
-

2. Teraviljaallergia – ananassi, banaani, sealiha, rukkileiba, kaerahelbeid, sulatatud juustu, hallitusjuustu, mett, halvaad, šokolaadi, müsliit, kokat, kohvi, keeduvorsti, sinki, jogurtit, sojat, valget kastet, sarvekesi (pastatoodet), kohupiima, kodujuustu, pralineekomme

3. Diabeet – ananassi, banaani, sealiha, rukkileiba, kaerahelbeid, sulatatud juustu, hallitusjuustu, mett, halvaad, okolaadi, müsliit, kokat, kohvi, keeduvorsti, sinki, jogurtit, sojat, valget kastet, sarvekesi (pastatoodet), kohupiima, kodujuustu, pralineekomme

4. Laktoositalumatus – ananassi, banaani, sealiha, rukkileiba, kaerahelbeid, sulatatud juustu, hallitusjuustu, mett, halvaad, šokolaadi, müsliit, kokat, kohvi, keeduvorsti, sinki, jogurtit, sojat, valget kastet, sarvekesi (pastatoodet), kohupiima, kodujuustu, pralineekomme

b. Lisage a-osasse iga probleemi juurde tooteid, mida soovitaksite keelatud toodete asemel.

LUGEMINE. KIRJUTAMINE

31. Pange kirja kauplustes või interneti teel müüdavaid tervisetooteid. Kirjutage iga toote juurde järgmine info.

- Nimetus
- Liik
- Kellele sobib?
- Mida sisaldab?
- Tootja
- Hind
- Kust võib osta?

SÕNAVARA

32. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

6

NAUDI MÕÕDUKALT

Selles peatükis õpime:

- saama aru infost kauba pakendil;
- kirjeldama ja ostjale soovitama alkohoolseid jooke;
- saama aru alkoholiseaduse ja tubakaseaduse olulisemast infost;
- kirjeldama ja ostjale soovitama mittealkohoolseid jooke;
- kirjutama sularahaarvet.

KUULAMINE

1. Kuulake teksti 19 küsimusi. Pange vastused kirja.

KUULAMINE. LUGEMINE

2. Kuulake teksti 19 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti.

Kumba eelistate, kas:

- punast veini või valget veini?
- heledat õlut või tumedat õlut?
- mõru šokolaadi või piimašokolaadi?
- musta kohvi või koorega kohvi?
- musta teed või rohelist teed?
- apelsinimahla või õunamahla?
- kokat või limonaadi?
- marmelaadikommi või iirist?
- smuutit või mineraalvett?
- šokolaadikommi või karamellkommi?
- brändit või džinni?
- martsipani või halvaad?

RÄÄKIMINE

3. Töötage paaris.

Valige ülesande 2 igast paarist see toode, mida teie arvates eelistas teie paariline. Vestelge paarilisega, kontrollige oma arvamusi ja laske paarilisel valikuid põhjendada.

RÄÄKIMINE

4. Vastake iga kommi kohta järgmistele küsimustele.

1. Mis kumm see on?
2. Millest see on valmistatud?
3. Kuidas kumm maitseb?
4. Mida oskate veel selle kohta öelda?

LUGEMINE

5. Lugege teksti ja märkige ära kommid, mida sooviksite maitsta.

Parimad kommid valmivad käsitööna**Café Chocolaterie**

Café Chocolaterie trühvlimeistri Peeter Reieri sõnul on trühvleid valmistades kõige olulisem tooraine kvaliteet. „Meie toome oma tooraine Belgiast,” ütleb mees. „Kõik trühvleid valmistame käsitsi ilma mingite vormideta. Õhtuks on käed päris väsinud.”

Peeter Reier ütleb, et päevas valmib paar-kolmsada kommi ning suurem osa toodangust saadetakse müügile Tallinna Kaubamaja toidukaupluse trühvliletti. „Valik on väga suur, umbes kuuskümmend sorti kindlasti,” kinnitab meister. „Pidevalt on müügis umbes pool sellest.” Saadaval on näiteks šokolaadi-, tšilli-, martsipani-, liri kohvi, hallitusjuustu-, kookose-, *nougat*-, vodka-, kirsikreemi-, õunakreemi- ja pähkli- kreemimaitselisi maiusi, millest kõige rohkem ostetakse tšilli-, piimašokolaadi- ja martsipanitrühvleid. Trühvlimeistri enda lemmikuks on samuti värtsikad tšillitrühvleid. „Alustan oma hommikut alati sellega, et süüa ära ühe tšillitrühvli ja tükikese šokolaadikooki ning joon sinna juurde tassi kohvi,” jutustab mees. Tema sõnul on prantsuspäraseid hõrgutavad trühvlikommid oma nime saanud haruldaste seente järgi. „Ega neil muud sarnasust ole peale selle, et kuju on samasugune,” täpsustab ta.

Kalev

ASi Kalev avalike suhete juht Ruth Roht ütleb, et käsitsi valmistatud maiustused on töömahukamad ja kallimad kui masstoodang. Kalevis töötavad osavate kätega meistrid, kelle tehtud käsitöökommidega ei suuda konkureerida ükski tootmisliin ega -seade. Käsitöökomme valmistatakse Kalevis endisaegsete retseptide järgi ning vanade töövõtetega. Vabriku toodangust moodustavad need umbes 1%. Kommid on ruudu- või ristkülikukujulised, ovaalsed, ümmargused või kolmnurksed. Pikantse maitse saamiseks lisatakse täidistele piiritust, brändit, kaneeli, tsitruskaadi, naturaalse puuviljade ja marjade kontsentreeritud mahla, tee- või kohviekstrakti. Kompvekitäidised kaetakse heleda või tumeda šokolaadiga – iga komm pistetakse eraldi sooja šokolaadi vanni. Seejärel vajutatakse kommile spetsiaalse kahvlikesega muster peale ning dekoreeritakse šokolaadi- või pähkli- või mitmesuguste pritsitud kaunistustega.

Pagaripoisid

Käsitsi valmistab kompvekke ka firma Pagaripoisid (vt pildil). Tootmisdirektori sõnul ostetakse kõige enam ümmargusi viski- ja konjakitäidisega kompvekke. Väga hinnatud on valge šokolaadi ja kaneeliga Kuldmusi ning magus India maius. Veel pakuvad nad pähkli- ja kirsimaiust, komme tavalise ja küpsetatud martsipaniga – kokku neljateist sorti. Päevatoodang on umbes kümme kilo. Kommid on saadaval kaunistes kinkekarpides, mida armastavad tellida ka paljud asutused. Karpides on komme tellija soovi järgi: võib panna ainult ühe kommi, aga enamjaolt soovitakse siiski umbes kolm kuni viis kommi.

Ketlin Priilinna järgi, <http://www.ap3.ee>

LUGEMINE

6. a. Lugege ülesande 3 teksti veel kord ning täitke tabel. Kui info puudub, siis tõmmake tabelisse kriips.

Firma nimi	<i>Café Chocolaterie</i>	<i>AS Kalev</i>	<i>Pagaripoisid</i>
Päevatoodang			
Sortide arv			
Sordid			

b. Võrrelge kolme firmat omavahel.

RÄÄKIMINE

7. Arutlege omavahel järgmiste küsimuste üle.

1. Miks toodetakse isegi tänapäeval osa komme käsitsi?
2. Kas teie arvates on käsitöökompekid maitsevamad kui tööstuslikult toodetud?
3. Milliseid käsitsi tehtud tooteid te veel teate? Mida oskate nende kohta rääkida?

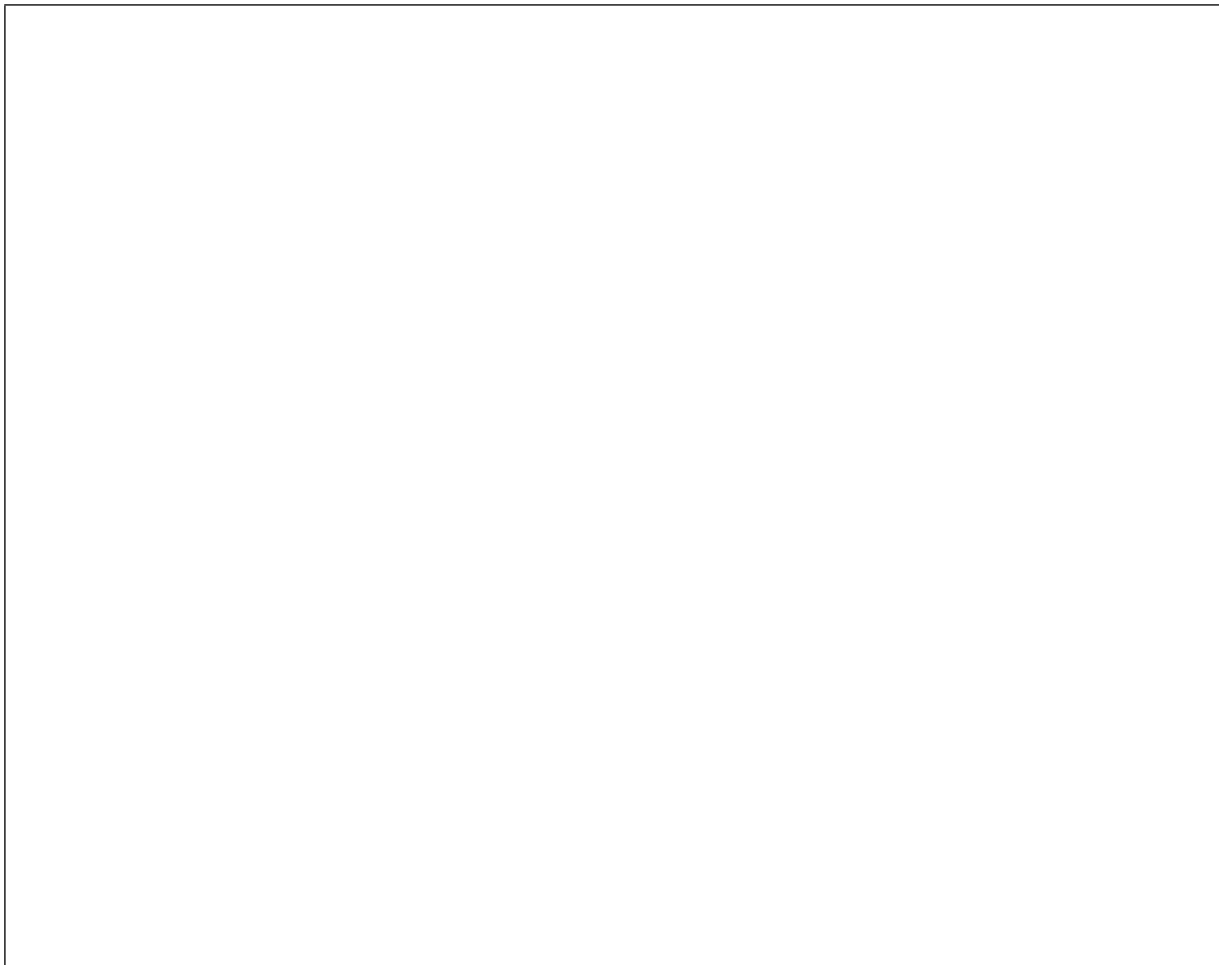
RÄÄKIMINE. KIRJUTAMINE

8. a. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi.

1. Milline pakend meeldib teile kõige rohkem? Miks?
2. Milline pakend meeldib teile kõige vähem? Miks?

b. Mõelge välja üks ilus ja sobilik kommipakend. Joonistage see. Kirjeldage seda.

RÄÄKIMINE

9. Arutage, milline info

- a) peab kindlasti olema iga toidukauba pakendil.
- b) peab olema mõne toidukauba pakendil.
- c) võib olla toidukauba pakendil.

LUGEMINE

10. Tutvuge toidukauba pakendil oleva infoga. Tehke rist vastavasse lahtrisse.

Toidukauba pakend

Info pakendil	Peab olema kõigil pakenditel	Peab olema mõnel pakendil
1. Eestikeelne teave, mis on hästi loetav ja kulumiskindel		
2. Kauba nimetus, mis väljendab toote olemust		
3. Kauba netokogus		
4. Koostisosad (sh lisaained)		
5. Tootja, töötleva või pakendaja nimi, asukoht ja aadress		
6. Importija nimi, asukoht ja aadress		
7. Tarvitamisõpetus ja valmistamisjuhend		
8. Maksimaalne võimalik soolakogus		
9. Säilitamistingimused		
10. Minimaalne säilimisaeg või realiseerimise ja tarvitamise lõpptähtaeg		
11. Alkoholi sisalduse protsent		
12. Energiasisaldus		
13. Valkude, rasvade, süsivesikute ja vitamiinide sisaldus		
14. Kvaliteediklass või sort		
15. Märge „Sisaldab fenüülalaniini”		

Tiiu Lieberti järgi, <http://www.ti.ttu.ee/toitumisest/pakend>

RÄÄKIMINE. KUULAMINE

11. a. Põhjendage ülesande 10 vastuseid.

b. Kuulake teksti 20 ja võrrelge oma vastustega.

LUGEMINE

12. Tooge tundi kaasa mõni toidukauba pakend. Mis info on sellel pakendil?

KIRJUTAMINE

13. Koostage kolme komisordi pakendi info. Kommid võite ka ise välja mõelda.

RÄÄKIMINE

14. Jagunege kaheks: ostjad ja müüjad. Tutvuge oma rollikaardiga.

Ostja

Mõelge välja järgmine info.

- Mis põhjusel soovite komme osta (kingituseks, endale maiustamiseks, lapsele, mingi magustoidu valmistamiseks vm)?

- Mis komme te eelistaksite (karamellkomme, sest need ei anna palju kaloreid vm)?

- Mis komme te mingil juhul ei soovi (pähklitega, sest teil on pähkliallergia; iiriseid, sest need lõhuvad hambaid vm)?

- Kui palju komme te soovite osta?

- Kas soovite lahtiseid komme või karbis komme?

- Käige iga müüja juures, esitage oma soov ja küsige nõu.

- Lõpuks tehke otsus, mis komme ja kelle käest ostaksite. Põhjendage oma otsust.

Müüja

Teie poes on müügil need kommisordid, mida te ülesandes 13 kirjeldasite.

- Teie juurde tulevad ostjad. Kuulake nende soove ja soovitage neile oma poe komme.

Teie eesmärk on võimalikult palju erinevaid komme maha müüa.

SÕNAVARA

15. a. Kirjutage iga jooginimetuse juurde joogi liik.

Enim müüdud alkohoolsed joogid maailmas

Teie jrk	Jrk	Joogi liik	Joogi nimetus	Müük (miljonit kasti*)
			Ballantines	
			Bacardi	
			Gordon's	
			Jack Daniels	
			Jim Beam	
			Johnnie Walker Red Label	
			J & B Rare	
			Presidente	
			Ricard	
			Smirnoff	

* Rahvusvahelise tava kohaselt mõõdetakse kange alkoholi müüki kastides. Iga kast sisaldab 9 liitrit alkohoolset jooki (nt 6 x 1,5 l; 9 x 1 l; 12 x 0,75 l jne).

<http://www.tmk.edu.ee>

b. Reastage joogid müügimahtude järgi maailmas oma arvamise järgi. Kirjutage numbrid esimesse tulpa.

KUULAMINE

16. Kuulake teksti 21. Parandage ja täiendage oma vastuseid ülesandele 15 b. Kuulake teksti veel kord. Täitke ülesande 15 a viimane lahter.

KIRJUTAMINE

17. a. Kirjutage järgmiste alkoholsete jookide lühikirjeldused. Märkige kindlasti järgmine info. Vajaduse korral otsige infot internetist või raamatutest.

- Millest ja kuidas on jook valmistatud?
- Mis värvi ja mis maitsega jook on?
- Mitu protsenti alkoholi jook sisaldab?
- Mis on joogi tuntumad sordid?
- Kuidas on jooki soovitatav tarbida?

Viski

Õlu

Vein

Viin

Brändi

Rumm

Džinn

b. Lugege kirjeldus kaaslastele ette ja laske neil ära arvata, mis jooki kirjeldate.

LUGEMINE. KUULAMINE

18. a. Tutvuge alkoholiseadusega. Pakkuge lünka sõna oma arvamuse järgi.

Alkoholiseadus

- Alkoholiga saatedokumentidele peab olema märgitud alkoholi _____, müügi- pakendi _____, etanoolisisaldus, tootjapoolne partii tähistus, alkoholi registrikande _____ ja kuupäev, alkoholi hulgemüüki või eksporti teostava ettevõtja registreeringu number.
- _____ isikutele on alkoholi jaemüük keelatud.

<http://www.riigiteataja.ee>

b. Kuulake teksti 22 ja kontrollige a-osa vastuseid.

LUGEMINE. KUULAMINE

19. a. Tutvuge tubakaseadusega, pakkuge punktiirile sõna oma arvamuse järgi.

Tubakaseadus

- Tubakatoote müügi- pakendil peab olema:
 - 1) _____ hoiatus;
 - 2) tubakatoote _____, kogus, mentoolisisaldus;
 - 3) sigarettide puhul nende _____- ja tõrvasisaldus;
 - 4) tootepartii _____ või tootmise kuupäev;
 - 5) tootja nimi ja _____;
 - 6) muu seadusega kehtestatud märgistus.
- Tubakatoote müük on keelatud:
 - 1) alla _____-aastasele alaealisele, müüja peab kahtluse korral nõudma ostjalt isikut tõendava dokumendi esitamist;
 - 2) kui tubakatoote kohta puudub korrektne _____;
 - 3) tükikaupa (välja arvatud sigarid), lahtiselt kaalu järgi või avatud müügi- pakendist.
 - 4) kui pakendil puudub nõuetekohane maksumärk või kui see on valesti paigaldatud.

<https://www.riigiteataja.ee>

b. Kuulake teksti 23 ja kontrollige a-osa vastuseid.

GRAMMATIKA

20. a. Otsustage, kummas lauses on kursiivkirjas sõna mitmuses. Mille järgi te otsustasite?

1. a) Müüja tutvus alkoholi *saatedokumentidega*. b) Müüja tutvus alkoholi *saatedokumentiga*.
2. a) Alaealisele *isikule* ei tohi alkoholi müüa. b) *Alaealistele isikutele* ei tohi alkoholi müüa.

b. Täitke tabel näidise järgi.

Ainsus I vorm <i>Kes? Mis?</i>	Ainsus II vorm <i>Kelle? Mille?</i>	Ainsus III vorm <i>Keda? Mida?</i>	Mitmus II vorm <i>Kelle? Mille?</i>	Teised mitmuse vormid
1.				
dokument	dokumendi	dokument <i>ti</i>	dokumentide	dokumentides dokumentidega
sigaret	sigareti	sigaretti		
vein	veini	veini		
NB! see	selle	seda	nende	nendes nendega
2.				
partii	partii	parti <i>id</i>	partiide	partiides partiides
hea	hea	head		
3.				
ostja	ostja	ostj <i>at</i>	ostjate	ostjatel ostjatel
müüja	müüja	müüj <i>at</i>		
toode	toote	toode <i>t</i>		
uus	uue	uut		

GRAMMATIKA
21. a. Kirjutage kursiivkirjas sõnad mitmuses.

1. *Selles dokumendis* on viga.

2. *Sellel sigaretil* on müügiluba olemas.

3. Me rääkisime *heast veinist*.

4. Müüja küsis *ostjalt* dokumenti.

5. Müüja rääkis *ostjale uuest tootest*.

6. Kas *sellel sigaretil* on müügiluba?

7. *Selles partiis* on väga head veinid.

8. Ma rääkisin *selle müüjaga*.

9. *Sellel uuel müüjal* on kogu aeg hea tuju.

10. Olen *selle uue tootega* väga rahul.

b. Töötage paaris. Paariline A, öelge lauseid a-osa eeskujul. Kasutage ainsust. Paariline B, öelge sama lause mitmuses.

RÄÄKIMINE. KIRJUTAMINE

22. a. Arutage omavahel järgmisi küsimusi.

1. Miks inimesed alkoholi tarbivad?
2. Millised on alkoholi tarbimise positiivsed ja millised negatiivsed tagajärjed?
3. Kui palju võiks täiskasvanud inimene teie arvates alkoholi juua?
4. Kas alkoholi müüki on vaja reguleerida ja kontrollida? Kes seda peaks tegema?
5. Miks inimesed suitsetavad?
6. Millised on suitsetamise positiivsed ja millised negatiivsed mõjud?
7. Mitu suitsu võiks täiskasvanud inimene teie arvates päevas suitsetada?
8. Kas suitsetamist on teie arvates vaja reguleerida ja kontrollida? Kes seda peaks tegema?

b. Mõelge, mida tahaksite muuta või täiendada alkoholiseaduses ja tubakaseaduses. Pange oma ettepanekud kirja.

RÄÄKIMINE

23. Nimetage kolm maitsvat mittealkohoolset jooki. Iseloomustage neid lühidalt.

LUGEMINE

24. Lugege teksti. Valige õige lauselõpp oma arvamuse järgi.

Mineraalvesi – parem kui kraanivesi

1. Poes müüdavad mineraalveed a) on alati maitsetud, värvusetud ja lõhnatud vedelikud b) ei ole alati maitsetud, värvusetud ega lõhnatud vedelikud.
2. Vesi a) ei sisalda kaloreid b) sisaldab veidi kaloreid.
3. Vesi a) on organismile hädavajalik toitaine b) ei ole organismile hädavajalik toitaine.
4. Looduslikule mineraalveele a) tohib lisada E-numbrikoodiga lisaaineid b) ei tohi lisada E-numbrikoodiga lisaaineid.
5. Erandina võib looduslikule mineraalveele a) lisada süsihappegaasi (E290) b) lisada hapnikku.
6. Tavaliselt eelistavad tarbijad a) suure kaaliumi- ja väikese naatriumisaldusega vett b) väikese kaaliumi- ja suure naatriumisaldusega vett.

KUULAMINE

25. Kuulake teksti 24 ja kontrollige ülesande 24 vastuseid.

LUGEMINE

26. a. Tutvuge nelja joogi etiketiga.

Värskas Originaal

Värskas Originaal on Värskas villitav looduslik karboniseeritud mineraalvesi. Vesi asub 470 meetri sügavusel ning seetõttu on Värskas Originaal mikrobioloogiliselt puhas, värskendava toimega ja tervistav mineraalvesi. Meeldivamaitseline Värskas Originaal sobib hästi janujoogiks. Vett raviotstarbel kasutades saab leevendust mao ülihappelisuse korral. On saadaval 1,5- ja 0,5-liitrises kvaliteetses plastpudelis.

Värskas Sidrunimaitseline Joogivesi

Koosneb joogiveest (kaevu sügavus 150 m), sidruniaroomist ja süsihappegaasist. Vee parimad maitseomadused kerkivad esile, kui vett juua jahutatult. On saadaval 1,5- ja 0,5-liitrises kvaliteetses plastpudelis.

Värsk Pluss Tikker

Uudistood Värsk Pluss Tikker on kergelt magustatud ja ehtsa marjamaitsega karboniseerimata joogivesi. On saadaval 1,0-liitrisel plastpudelil.

Uue maitse ja välimusega Setu Kali

Setu Kali on traditsiooniline leivakalja maitsega karastusjook, mis vastab kõigile kvaliteedinõuetele.

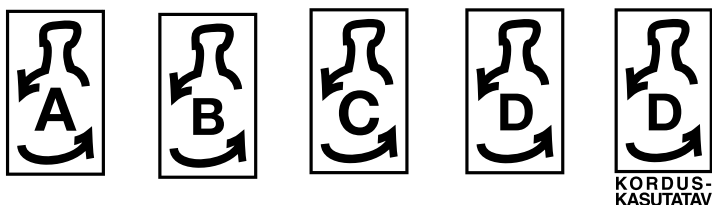
<http://www.varskavesi.ee>

b. Lugege inimeste soove ja soovitage neile sobivat vett.

1. Inimene soovib väikeses pudelis jooki.
2. Inimene soovib vett, aga talle ei meeldi täiesti maitsetu vesi.
3. Inimene soovib mingit maitsvat jooki.
4. Inimene soovib jooki trenni ajaks.
5. Inimene soovib proovida midagi uutset.
6. Inimene soovib midagi eestipärast.

RÄÄKIMINE

27. a. Mida tähendavad järgmised märgid?

b. Vastake küsimustele.

1. Kes peavad joogipakendid ostjatelt tagasi võtma?
2. Kas kõik joogipakendid võetakse tagasi?
3. Mida tähendab tagatiraha ehk pant?
4. Kui suur on tagatiraha?
5. Kas pakend peab olema terve, et ta tagasi võetaks?
6. Kas vöötkood võib olla rikunud?
7. Kas pudelil peab olema kork peal?
8. Kas metallpurk võib olla kokku surutud?
9. Kas pakend peab olema pestud?

KIRJUTAMINE

28. Täitke tšekk. Vajalik info mõelge ise välja.

ETTEVÕTTE NIMI:			
REG. NR.:		KMKR NR.:	
AADRESS:			
ARVE - KVIITUNG NR. _____			
OSTJA NIMI:			
AADRESS:			
KAUBA NIMETUS	KOGUS	HIND	SUMMA
KAUBA SUMMA:			
KÄIBEMAKS 20%:			
KOKKU:			
KUUPÄEV:			
MÜÜJA ALLKIRI:			

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

29. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Töötage üksi. Valige iga punkti juurde õige vastus.
- Tehke sama ülesanne koos paarilisega. Kui teie vastus on sama, siis põhjendage seda koos. Kui teil on erinevad vastused, peate jõudma ühisele seisukohale.
- Tehke sama ülesanne koos kogu õpperühmaga. Peate jõudma ühisele seisukohale.

Sularahaarve ehk jaemüügiarve

1. Arved peavad olema nummerdatud:

- a) arve number tuleb kindlasti kirjutada blanketile ostja nähes.
- b) arve number peab olema eelnevalt blanketile kirjutatud.
- c) arve number võib olla eelnevalt blanketile kirjutatud või selle võib kirjutada ka ostja nähes.

2. Andmed ostetud kaupade kohta märgitakse järgmiselt:

- a) iga kauba kohta koostatakse eraldi rida.
- b) sarnased kaubad esitatakse samal real.
- c) kõik kaubad esitatakse samal real.

3. Igale reale märgitakse:

- a) kauba võimalikult täpne nimetus, kogus, ühikuhind ja summa.
- b) kauba võimalikult täpne nimetus, kogus, ühikuhind, summa, käibemaksu määr ja mõõtühik.
- c) kauba võimalikult täpne nimetus, kogus, ühikuhind, summa, vajaduse korral ka käibemaksu määr ja mõõtühik.

4. Eestis on üldkehtiv käibemaksumäär:

- a) 0%.
- b) 9%.
- c) 20%.

5. 9% käibemaksumäär kehtib järgmistele kaupadele (vali kõik õiged vastused):

- a) ajalehed ja ajakirjad (välja arvatud reklaami- ja kuulutustelehed; erootika- ja pornograafiaväljaanded).
- b) Eestis toodetud maiustused;
- c) lahjad alkohoolsed joogid;
- d) mineraalvesi;
- e) raamatud, õpikud, töövihikud;
- f) suitsud;
- g) tervislikud toiduained;
- h) valmistoidud;
- i) sotsiaalministri määrusega kehtestatud nimekirjas olevad ravimid, rasestumisvastased vahendid, sanitaar- ja hügieenitooted ning puudega inimestele mõeldud vahendid.

6. Kui sul on vaja arvutada käibemaksuta summat 20% käibemaksumäära korral, siis:

- a) jaga käibemaksuga summa 1,2-ga.
- b) korruta käibemaksuga summa 1,2-ga.
- c) lahuta käibemaksuga summast 120.

7. Käibemaksuvabad on (vali kõik õiged vastused)

- a) pandipakendid;
- b) postmargid;
- c) matusetarbed.

8. Müügiga tegelevad asutused

- a) peavad alati arvel käibemaksu eraldi välja tooma.
- b) ei tohi käibemaksu eraldi välja tuua, kui nad pole käibemaksukohuslased.

9. Pandipakend:

- a) tuleb alati kirjutada samale reale kui temasse pakendatud toode.
- b) tuleb alati kirjutada eraldi reale.
- c) tuleb kirjutada sellele reale, kus on vaba ruumi.

10) Kui teed arve kirjutamisel kogemata vea, siis

- a) ära pööra sellele tähelepanu.
- b) tõmba vigane koht maha ja kirjuta kõrvale õigesti.
- c) võta uus blankett ja kirjuta uus arve.

Olavi Ennu järgi

KUULAMINE

30. Kuulake ülesande 29 vastuseid (tekst 25). Parandage oma vastuseid vajaduse korral.

KIRJUTAMINE

31. Kujutage ette, et olete joogiosakonna müüja. Pange kirja oma osakonnas müüdavad joogid koos lühikirjeldusega.

RÄÄKIMINE

32. a. Töötage paaris. Paariline A on ostja ja paariline B on müüja. Tutvuge oma rollikaardiga.

Ostja

Teil on vaja osta suuremas koguses erisuguseid jooke. Mõelge välja, mis jooke ja kui palju sooviksite. Seejärel vestelge müüjaga, küsige infot eri jookide kohta ja tehke oma valik. Lõpuks paluge kirjutada asutuse nimele arve.

Müüja

Teenindage ostjat. Pakkuge talle oma osakonna kaupa (vt ülesanne 31). Kui ostja palub, kirjutage talle arve.

b. Vahetage osad ja tehke rollimäng veel kord.

SÕNAVARA

33. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

KOLMAS TEST

5. ja 6. peatükk

1. Hinnake ennast 5-pallisel skaalal (5 – väga hästi; 4 – hästi; 3 – saan hakkama, aga võiks veel harjutada; 2 – veidi, aga on vaja veel palju harjutada; 1 – üldse mitte).

	1	2	3	4	5
1. Oskan nimetada teravilju ja teraviljatooteid.					
2. Oskan kirjeldada pastat.					
3. Oskan kirjeldada torte.					
4. Oskan soovitada toitumispiranguga ostjale sobivaid tooteid.					
5. Saan aru infost kauba pakendil.					
6. Oskan kirjeldada ja ostjale soovitada alkohoolseid jooke.					
7. Saan aru alkoholiseaduse ja tubakaseaduse olulisemast infost.					
8. Oskan kirjeldada ja ostjale soovitada mittealkohoolseid jooke.					
9. Oskan kirjutada sularahaarvet.					

2. Kirjeldage pastat.

Pasta päritolumaa	
Pasta koostisosad	
Pasta valmistamine	
Pastaga sobivad maitseained	

Pasta liigid	
Pasta juurde sobivad kastmed	

3. Pange kirja viis leivasorti ja viis küpsisesorti.

4. Kirjeldage üht maitsvat torti.

Tordi nimi	
Kihid	
Kreem	
Puuviljad ja lisandid	
Kuju	
Kaal	
Kalorisisaldus	
Valgusisaldus	
Süsivesikute sisaldus	
Säilitamis-temperatuur	
Säilimisaeg	

5. Tõlkige vene keelde.

- a) aminohape _____
- b) kaalium _____
- c) kiudained _____
- d) soolestik _____

6. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

Müüja: _____

Ostja: Eee... Ma niisama vaatan.

Müüja: _____

Ostja: Jah, ma nägin, et teil on siin selline huvitav eraldi riul.

Müüja: _____

Ostja: Eee... Jah, ma sooviksin mingeid küpsiseid suhkruhaigele.

Müüja: _____

Ostja: Oo. Väga tore. Aga kummad siis paremad on?

Müüja: _____

Ostja: Ma võtan siis ikka Eesti omad. On ju vaja ikka meie tootjaid toetada.

Müüja: _____

Ostja: Oot. Ma vaatan. Need on vist väga kaloririkkad.

Müüja: _____

Ostja: Olgu. Võtan siis ka ühe karbi prooviks.

7. Mida ei tohi tarbida nende haiguste korral?

A. Teraviljaallergia

B. Tsöliaakia

C. Diabeet

D. Laktoositalumatus

8. Märkige üles seitse asja, mis peavad olema kirjutatud iga toidukauba pakendile.

9. Kirjeldage üht veini ja üht õlut.

Joogi nimi		
Millest ja kuidas on jook valmistatud?		
Mis värvi ja mis maitsega jook on?		
Mitu protsenti alkoholi jook sisaldab?		
Kuidas on soovitatav tarbida?		

10. Vastake küsimustele.

1. Mis peab olema märgitud alkoholi saatedokumendile?

2. Kellele on alkoholi jaemüük keelatud?

11. Kirjutage sularahaarve koostamise meelespea (vähemalt viis lauset).

7

PUHAS JA ILUS

Selles peatükis õpime:

- nimetama puhastusvahendeid;
- nimetama juuksehooldusvahendeid;
- nimetama pesuvahendeid;
- saama aru puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendite etikettidel olevast infost;
- vastama ostja küsimustele puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendite kohta;
- soovitada ostjale puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendeid.

LUGEMINE

1. Kui tihti kasutate järgmisi vahendeid? Tehke mäрге tabeli vastavasse lahtrisse. Lisage veel kolm sobivat toodet.

	Iga päev	Paar korda nädalas	Paar korda kuus	Mõni kord aastas	Mitte kunagi
šampoon, -i, -i, -e					
juuksepalsam, -i, -it, -eid					
juukse/vaht, -vahu, -vahtu, -vahte					
juukse/lakk, -laki, -lakki, -lakke					
pesu/pulber, -pulbri, -pulbrit, -pulbreid					
pesuloputusvahend, -i, -it, -eid					
hambapasta, -, -t, -sid					
seep, seebi, seepi, seepe					
dušigeel, -i, -i, -e					
nõudepesuvahend, -i, -it, -eid					
tualetipuhastusvahend, -i, -it, -eid					

RÄÄKIMINE

2. Arutage paarilisega, mis vahendeid (firma, vahendi nimetus, toime) te kasutate ja miks eelistate just neid. Kasutage seejuures ka järgmisi väljendeid.

Olen sellega harjunud.

See mõjub / puhastab / peseb hästi.

See teeb ... hästi puhtaks / pehmeks / ilusaks / läikivaks.

Need kuuluvad ühte sarja.

... soovitab seda.

Juhuslikult.

See on kvaliteetne / soodsa hinnaga / mugavas pakendis / paraja suurusega / keskkonnasõbralik / tõhus / õrna toimega / tervislik.

RÄÄKIMINE

3. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi.

1. Kas on olemas puhastusvahend, mis puhastab kõike?
2. Mida saab puhastada leeliselise puhastusvahendiga?
3. Kas puhastusvahendit peab lahjendama?
4. Milline on hea puhastuslapp?
5. Kuidas saab eemaldada nätsuplekke?
6. Milliseid ettevaatusabinõusid tuleb puhastusvahendeid kasutades järgida?

KUULAMINE

4. Kuulake teksti 26 ja leidke vastused ülesande 3 küsimustele.

KUULAMINE. LUGEMINE

5. Kuulake teksti 26 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 4 vastuseid.

Ostja: Tere! Teate, mul oleks vaja üht väga tõhusat puhastusvahendit, sellist, mis kohe kõike puhastaks.

Müüja: Jah. Kindlasti saame teid aidata. Aga mida teil täpselt on vaja puhastada?

Ostja: No mul on selline lugu, et korter oli välja üüritud ja nüüd vajab kõik puhastamist. Ja siis ma mõtlesin, et ehk on välja mõeldud mingi selline universaalvahend, millega saab kohe üks-kaks-kolm kõik puhtaks.

Müüja: Jah. Meil on küll mõned universaalvahendid, aga päris kõike ikka ühe vahendiga puhastada ei saa. Aga vaatame siis, mis meil siin on. Soovitan teile kindlasti seda köögipuhastusvahendit. Sellega saate puhtaks kraanikausi ja pliidi. See on leeliseline ja eemaldab hästi rasva.

- Ostja: Tore. Selle võtan kindlasti. Kas seda peab lahjendama või võib kohe peale valada?
- Müüja: Ikka lahjendama. Näete, siin on suhe kirjas. Ja veel – kas teil hea puhastuslapp on olemas?
- Ostja: Mmm. Kas mingi tavaline riie ei sobi?
- Müüja: Eks sobib ka. Aga meil on olemas spetsiaalsed puhastuslapid. Näete, see on selline paraja suurusega, imab hästi ja on vastupidav.
- Ostja: Olgu. Võtan siis selle ka. Aga nüüd on mul veel vaja midagi vannitoa ja tualeti puhastamiseks ja suure toa jaoks ka.
- Müüja: Vaadake, see sobib hästi tualeti jaoks. Ja see vannitoale.
- Ostja: Jah, need võtan siis ka.
- Müüja: Ja siis te soovisite veel midagi toa jaoks. Teil on siis vaja ilmselt nii vaibapuhastus- kui põrandahooldusvahendit.
- Ostja: Ei, vaipa mul ei ole. On laminaatparkett. Aga probleem on diivaniga, seal on nätsu- ja viltpliiatsplekid.
- Müüja: Ahhaa. Selle jaoks on meil pakkuda üks uudne ja väga tõhus vahend. See eemaldab nätsu-plekid kergelt ja kiiresti.
- Ostja: Ja kuidas seda kasutama peab? Lihtsalt valan peale või?
- Müüja: Ei, seda tuleb pihustada pleki peale paari sentimeetri kauguselt. Ja seejärel saate nätsu kergesti maha kraapida.
- Ostja: Selge.
- Müüja: Aga sellega olge ettevaatlik, sest ta on kergesti süttiv. Nii et seda ei tohi kasutada toas, kui seal samal ajal suitsetatakse.
- Ostja: Sellega pole küll probleemi. Ma ei suitseta üldse. Aga ega see vahend mürgine ei ole?
- Müüja: Ei, see on ikka tervisekaitseameti poolt kinnitatud. Aga soovitatav on küll pärast vahendi kasutamist tuba korralikult tuulutada. See on ikkagi keemia.
- Ostja: Selge. Nüüd vist peaks kõik olema.
- Müüja: Aga te ütlesite, et teil on parkettpõrand. Selle hoolduseks on meil ka hea vahend pakkuda.
- Ostja: Ma ei tea. Parketiga nagu probleeme praegu pole.
- Müüja: Jah, see ei olegi puhastus-, vaid hooldusvahend. Kui seda peale panete, tekib selline kiht, mis kaitseb põrandat kulumise ja määrdumise eest.
- Ostja: Ei tea, ma vist seda ikka täna ei võta. Ehk mõni teine kord.
- Müüja: Olgu. Teeme nii.

SÕNAVARA

6. a. Leidke sobivad paarid.

1. See vahend on väga tõhus, ta	a. kasutada samal ajal, kui suitsetate.
2. See on leeliseline vahend, sellega	b. saab eemaldada rasvast mustust.
3. See on kergesti süttiv vahend, seda ei tohi	c. seda ei pea enne kasutamist mõõtu lõikama.
4. See vahend ei ole mürgine,	d. selle kasutamine ei kahjusta teie tervist.
5. See puhastuslapp on paraja suurusega,	e. teeb pinna täiesti puhtaks.

b. Lõpetage a-osa laused 1–5 oma sõnadega.

LUGEMINE**7. Valige igast paarist õige soovitus oma arvamuse järgi.****Puhastusainete kasutamise soovitusi**

1. a. Puhastusvahendit ostes on vaja mõelda, miks te tahate mustust eemaldada.
b. Puhastusvahendit ostes on vaja mõelda, mis mustust ja mis pinnalt tahate eemaldada.
2. a. Puhastusvahendit valides peab jälgima, kas see on aluseline, happeline või neutraalne.
b. Puhastusvahendit valides ei pea jälgima selle pH-d.
3. a. Igapäevast mustust saab eemaldada neutraalse puhastusvahendiga.
b. Igapäevast mustust saab eemaldada ainult kange puhastusainega.
4. a. Rasva eemaldamiseks on vaja osta aluseline vahend, katlakivi ja rooste jaoks happeline.
b. Rasva eemaldamiseks on vaja osta happeline vahend, katlakivi ja rooste jaoks aluseline.
5. a. Mikrokiust lappi või moppi peab kasutama koos puhastusainega.
b. Mikrokiust lappi või moppi võib kasutada ka ilma puhastusaineta.
6. a. Abrasiivset puhastusvahendit kasutades peab jälgima, et see ei kriimustaks pinda.
b. Abrasiivset puhastusvahendit tuleb kasutada samamoodi nagu teisi vahendeid.
7. a. Eelistada tuleks värvilisi lõhnastatud puhastusvahendeid.
b. Eelistada tuleks lõhnata ja värvita puhastusaineid.
8. a. Osta tasub aineid, mille kohta on antud piisavalt infot (pH, doseering, kasutus- ja säilitusjuhend, teave võimalikest ohtudest).
b. Osta tasub igasuguseid uusi aineid ka siis, kui info nende kohta pole täielik.
9. a. Vahendit võib mõnikord doseerida ka silma järgi.
b. Vahendit peab alati doseerima täpselt juhendi järgi.

10. a. Ainel peaks laskma mõjuda võimalikult kaua.
 b. Ainel peaks laskma mõjuda etteantud aja jooksul.
11. a. Pärast puhastamist ei tohi pinda loputada.
 b. Pärast puhastamist tuleb pinda loputada ohtra veega.

KUULAMINE

8. Kuulake eksperdi nõuandeid (tekst 27) . Kontrollige oma vastuseid ülesandele 7.

GRAMMATIKA

9. Täitke tabel näidise järgi lõpuni.

<i>Peab tegema</i>	<i>On vaja teha Tuleb teha</i>	<i>Mina teen</i>	<i>Sina tee! Sina ära tee!</i>	<i>Teie tehke! Teie ärge tehke!</i>
1.				
puhastama	puhastada	puhastan	puhasta ära puhasta	puhastage ärge puhastage
eemaldama	eemaldada		eemalda	eemaldage ärge eemaldage
lahjendama		lahjendan		lahjendage
kraapima	kraapida	kraabin		
2.				
vaatama	vaadata	vaatan	vaata ära vaata	vaadake ärge vaadake
ootama	oodata	ootan		
lahti keerama	lahti keerata	keeran lahti		
ostma	osta	ostan		ostke
laskma	lasta	lasen		laske

GRAMMATIKA

10. Lugege ülesande 7 soovitused käsu vormis.

Puhastusvahendit ostes mõelge, mis mustust ja mis pinnalt tahate eemaldada.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

11. Tutvuge järgmise puhastusvahendiga. Vastake ostja küsimustele.

Tugevatoimeline plastipuhastusvahend

Sobib kõikide plastpindade puhastamiseks nii sees kui ka väljas.

Kasutusvalmis.

Mõjub kiiresti, ei jäta triipe.

Lahustab igasugust kleepunud mustust (rasvad, sõrmejäljed, viltpliatsijooned jms).

Lõhnab hästi.

750 ml, kulub vähe.

Kasutamine: pihustada vahendit puhastuslapile või otse puhastatavale pinnale.

Lasta veidi mõjuda ning hõõruda üle puhta imava lapiga.

Ostja küsimused

1. Kas selle vahendiga võib kühvli puhastada?
2. Kas see vahend sobib vannitoa seinaplaatide puhastamiseks?
3. Kuidas seda vahendit tuleb lahjendada?
4. Kas selle vahendiga saab eemaldada pastapliatsiplekke?
5. Kui kauaks sellest pudelist jätkub?
6. Kas seda vahendit tuleb puhastatavale pinnale peale valada?
7. Kui kaua peab vahendil laskma mõjuda?
8. Kas pärast puhastamist tuleb pind loputada?

LUGEMINE

12. Ühendage pilt ja sõna. Kirjutage iga pildi juurde õige number.

Ohutunnused

1. Plahvatusohtlik
2. Oksüdeeriv

3. Tuleohtlik
4. Mürgine

5. Kahjulik, ärritav

6. Sööbiv
7. Keskkonnaohtlik

KIRJUTAMINE

13. Jätkake näidise järgi.

Kui palju ainet mitme liitri vee kohta?

1) 1 : 10 on *1 dl ainet 1 liitri vee kohta*

2) 1 : 50 on _____

3) 0,5% lahus = *5 ml ainet 1 liitri vee kohta*

4) 1% lahus = _____

5) 2% lahus = _____

6) 5% lahus = _____

KIRJUTAMINE

14. a. Otsige üks hea puhastusvahend. Kirjutage selle tutvustus. Kirjutage kindlasti järgmistest punktidest.

- mille puhastamiseks mõeldud
- koostis
- pakend
- maht
- kasutamine
- tõhusus
- lõhn
- kahjulikkus
- hoiutingimused
- ohtlikkus
- hind

b. Tutvustage vahendeid kaaslasele.

RÄÄKIMINE

15. Jagunege kaheks: müüjad ja ostjad. Töötage järgmiste punktide järgi.

Müüjad

- Mõelge välja kolm erinevat puhastusvahendit, mis on teie poes müügil. Iga vahendi kohta pange kirja:
 - mida see puhastab;
 - mis aineid sisaldab;
 - kuidas kasutada;

--	--	--

- Teie juurde tulevad ostjad. Vestelge nendega järgmise skeemi järgi:
 - tervitage;
 - kuulake ostja soovi;
 - esitage täpsustavaid küsimusi;
 - ettevaatusabinõud;
 - pakendi info;
 - muu, mida vajalikuks peate.
 - andke ostjale infot;
 - reklaamige ja soovitage oma poe kaupa.

Ostjad

- Mõelge välja kolm erinevat asja, mida teie kodus on vaja puhastada. Pange iga asja kohta kirja:
 - mis asi see on;
 - mis liiki mustus seal on;
 - kui tihti ja millega seda tavaliselt puhastate;
 - miks otsite mingit uut puhastusvahendit.

--	--	--

- Käige eri müüjate juures ja vestelge nendega järgmise skeemi järgi.
 - tervitage;
 - rääkige oma soovist;
 - vastake müüja küsimustele;
 - kuulake müüja juttu;
 - esitage täpsustavaid küsimusi (kasutamine, ohtlikkus, hind, kulu jm);
 - öelge oma arvamus pakutud vahendi kohta.

RÄÄKIMINE**16. Nimetage vahendeid, mida kasutatakse pesu pestes.**Enne pesu
leotusvahendid

Pesemiseks

Pärast pesu

KIRJUTAMINE**17. Mida teate pesupähklitest? Täitke tabeli lahtrid 1–3.****Pesupähklid**

1. Mida kindlasti tean?	
2. Mida arvan, et tean?	
3. Mida tahaksin teada saada?	
4. Mida sain teada?	

KUULAMINE**18. Kuulake teksti 28 ja täitke ülesande 17 lahter 4.**

KUULAMINE. LUGEMINE

19. Kuulake teksti 28 veel kord. Vajaduse korral jälgige trükitud teksti. Kontrollige ülesande 18 vastuseid.

Pesupähklid

Pesupähkel on bioloogiline pesuvahend, mis on pärit Indiast. Pesupähkclipuu ametlik nimi on Jaapani seebipuu. Pesemiseks kasutatakse puu otsas kasvavate pähklite koori, milles sisalduv saponiin toimib seebina. Pesupähklitega pesemine ei kahjusta ka õrna pesu, säilitab kõik värvid ega tekita allergiat. Vähetähtis pole ka see, et pähkleid kulub pesemiseks vähe. 350 g pähklitega saab masinaga pesta keskmiselt 70 korda, käsipesu korral veel rohkem.

Heldi Kikas, Sirje Mets, Epp Koger. Tööstuskaubaõpetus. Argo, 2007

KUULAMINE

20. Kuulake pesupähklitega pesemise juhist (tekst 29). Täitke lüngad.

Pähklikoored tuleb panna _____. Kui vesi on pehme või keskmise karedusega, kasutage _____ pähkli koori, kareda vee puhul _____ pähkli koori. Siduge kotike kinni ja asetage koos pesuga pesumasina _____. Kui pesete madala temperatuuriga, saate samu koori kasutada kuni _____ korda. Pärast kasutamist visake koored _____, kuivatage kotike ning kasutage _____. Kui pesu on väga määrdunud, võite lisada soodat või _____.

Heldi Kikas, Sirje Mets, Epp Koger. Tööstuskaubaõpetus. Argo, 2007

GRAMMATIKA

21. Täitke tabel näidise järgi.

Ainsus I ja II vorm <i>Mis? Mille?</i>	<i>Kuhu?</i>	<i>Kus?</i>	<i>Kust?</i>
1.			
kotike, -se	kotikesse	kotikeses	kotikesest
trummel, trumli			
pesumasin, -a			
pudel, -i			
2.			
kauss, kausi, kaussi	kaussi	kausis	kausist
karp, karbi, karpi			
vann, -i, -i			
kompost, -i, -i			
3.			
pind, pinna	pinnale	pinnal	pinnalt
pesu, -			
plekk, pleki			
laud, laua			
põrand, -a			
peegel, peegli			

GRAMMATIKA

22. Töötage paaris.

Paariline A, valige üks koht ülesandest 21.

Paariline B, esitage küsimusi järgmise mudeli järgi ning arvake ära, mis kohta paariline A mõtles.

Näidis

B: *Kas sa valasid vahendit lauale?*

A: *Ei.*

B: *Kas sa valasid siis vahendit pesumasinasse?*

Jne.

KIRJUTAMINE

23. Kirjutage ühe pesupulbri kasutusjuhend.

Kasutada (mis materjalist?) _____ riiete pesemiseks
(kuidas?) _____.

Ei ole soovitatav (mis materjalist?) _____ esemetele.

Lisada (kui palju?) _____ kilo pesu kohta (kui palju?) _____ pulbrit.

Pesta (kui kõrge?) _____ juures (mitu?) _____ minutit.

RÄÄKIMINE

24. Töötage paaris. Võrrelge pesupulbrit ja pesupähkleid.

Paariline A, kiitke pesupulbrit.

Paariline B, kiitke pesupähkleid.

Kasutage seejuures järgmisi väljendeid.

See on (Need on)

- tõhusam(ad)
- odavam(ad) / kallim(ad)
- keskkonnasõbralikum(ad) / keskkonnaaenulikum(ad)
- kahjulikum(ad) / kasulikum(ad)
- tervislikum(ad) / ebatervislikum(ad)
- ohtlikum(ad) / ohutum(ad)
- mugavam(ad) / ebamugavam(ad)
- keerulisem(ad) / lihtsam(ad)

SÕNAVARA

25. Leidke iga vahendi juurde sobivad sõnad / fraasid.

Sõnad ja fraasid

kahjustatud juustele / kuiv / kuivadele juustele / kuivale nahale / lõhnav / normaalsele nahale / päevitunud nahale / rasusele nahale / rasvastele juustele / raviv / tahke / tooniv / vedel / värvitud juustele

KUULAMINE

26. Kuulake teksti 30 ja lõpetage laused.

1. Müüja ütles ostjale, et neil on müügil _____
2. Neid šampoone tuleb käte vahel _____
3. Pärast nende šampoonide kasutamist jäävad juuksed _____
4. Ühe šampooniga saab lühikesi juukseid pesta _____
5. Neid šampoone on mugav reisile kaasa võtta, sest neil ei ole _____
6. Ostja otsis _____
7. Lõpuks ostis ostja _____

KUULAMINE. LUGEMINE

27. Kuulake teksti 30 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 26 vastuseid.

- Müüja: Tere! Need on meil siin jah väga huvitavad uudistooted – tahked šampooneid. Kas soovite lähemalt vaadata?
- Ostja: Eee... Jah, ma vaataksin küll. See tundub tõesti huvitav.
- Müüja: Jah, vaadake, need on sellised väikesed pallikesed. Te lihtsalt hõõrute neid käte vahel ja siis kannate pähe.

- Ostja: Väga originaalne. Ja lõhnab ka nii hästi.
- Müüja: Jah ja meil on veel kümme eri lõhna.
- Ostja: Aga kas need on ka juustele kasulikud?
- Müüja: Jah, neil on tõesti väga hea mõju. Juuksed jäävad pärast pesemist pehmeks ja siidiseks.
- Ostja: Aga need vist kuluvad väga ruttu ära.
- Müüja: Vastupidi, neist jätkub väga kauaks. Näiteks selle pallikesega saate pesta umbes kakskümmend korda kindlasti. Kui on sellised lühikesed juuksed nagu teil, pikkadele kulub muidugi rohkem.
- Ostja: Mhmh.
- Müüja: Ja mis on ka oluline – mugavus. Neid šampoone on nii kerge näiteks reisile kaasa võtta. Ei mingeid pudeleid. Kas te soovite endale osta või...?
- Ostja: Ei, tegelikult ma otsin kingitust. Sõbrannale sünnipäevaks. Tahaksin midagi huvitavat.
- Müüja: No siis peaks see küll sobima. Näitan teile kohe teisi variante ka.
- Ostja: Aitäh. Raske on valida, milline neist võtta. Kõik lõhnavad nii hästi, aga igal inimesel on ju oma maitse.
- Müüja: See siin on muide meie ostjate lemmik. See on värske looduse lõhnaline.
- Ostja: Olgu, ma võtan siis selle. See on tõesti selline õrn ja hõrk aroom.
- Müüja: Kohe. Selle juurde kuulub ka väga kaunis pakend. Kohe pakime ära.
- Ostja: Jah, kena tõesti. Aitäh.
- Müüja: Aga muuseas, meil on ka samasse sarja kuuluvad seep ja dušigeel.
- Ostja: Väga tore, aga täna ma rohkem midagi ei soovi.
- Müüja: Tänan teid ostu eest, külastage meid jälle!

GRAMMATIKA

28. Jätkake näidise järgi.

1.

raviv šampoon = šampoon, mis ravib

tooniv šampoon = _____

värviv šampoon = _____

lõhnav šampoon = _____

2.

lokitud juuksed = juuksed, mida on lokitud

värvitud juuksed = _____

kahjustatud juuksed = _____

GRAMMATIKA

29. Jätkake näidise järgi. Lisage kolm lauset.

1. See šampoon teeb teie juuksed (pehme) *pehmeks*.
2. See šampoon teeb teie juuksed (siidine) _____
3. See šampoon teeb teie juuksed väga (puhas) _____
4. See šampoon teeb teie juuksed (lõhnav) _____
5. _____
6. _____
7. _____

LUGEMINE. KIRJUTAMINE

30. Töötage järgmiste punktide järgi.

- Külastage internetilehte www.lush.ee.
- Tutvuge seal pakutavate kaupadega.
- Valige kolm meeldivat kaupa (eri liikidest).
- Kirjutage nende kohta lühitutvustused.

RÄÄKIMINE

31. Jagunege kaheks: ostjad ja müüjad. Tutvuge oma rollikaardiga.

Müüja

- Pange kirja, missuguseid huvitavaid seepe, šampoone, kreeme, deodorante, palsameid jms teie kaupluses müüakse.
- Teenindage teie juures käivaid ostjaid. Reklaamige ja pakkuge oma kaupu aktiivselt.

Ostja

- Te soovite osta kingituseks seepi, šampooni, kreemi, deodoranti, palsamit vm. - Mõelge ise välja, kellele kingitus mõeldud on (nt sõbrale, sugulasele, kolleegile).
- Käige kõikides kauplustes ja tutvuge seal pakutavaga. Tehke valik ning ostke parim kingitus.
 - Hinnake teid teenindanud müüjaid, nende suhtlemisoskust ja kompetentsust viiepallisüsteemis, kus 5 on kõige kõrgem hinne.
- Valige ühiselt parim müüja.

RÄÄKIMINE

32. Rääkige, mida teate ribakoodist.

LUGEMINE

33. Lugege ja võrrelge oma arvamusega ülesandes 32.

Vöotkood ehk ribakood on kõigil kaupadel, mida müüakse kauplustes. Kood koosneb eri jämedusega püstjoontest. Kood identifitseerib toote ning seda on võimalik lugeda koodilugejaga. Kaubale antakse kood üks kord ja selle järgi saab jälgida kauba liikumist tootjast müüjani.

Eesti kasutab koodistandardit EAN (European Article Numbering), mis on kasutusel rohkem kui 80 riigis.

Numbrite arv koodis (13 või 8) sõltub kaubapakendi suuruselt, kuhu kood tahetakse paigutada: põhiliselt on meie koodides 13 numbrit, pisipakenditel 8 numbrit. Kaupa vastu võttes võib kohata ka 14-numbrilist EANi koodi, millega märgistatakse rühmapakendeid.

13-numbrilises koodis näitavad kaks või kolm esimest numbrit valmistaja või pakendaja riiki (Eesti kood on 474), neli kuni kuus järgmist numbrit on ettevõtte tunnus, kaks kuni kuus järgmist numbrit on toote tunnus, viimane number on kontrollnumber, mis näitab, kas kauba kood on õige.

Olavi Ennu järgi

LUGEMINE

34. Otsige kauplusest 5 ribakoodiga kaupa ja jälgige pakendil olevat informatsiooni.

1. Mis riik on tootja või pakendaja EAN-koodi prefiksi alusel?
2. Mis ettevõtte on toote müüja (nt Saku Vichy Vesi)?
3. Mis riik ja võimalusel ettevõtte on toote tegelik tootja (nt SIA Aldaris, Läti)?

SÕNAVARA

35. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

8

TUHAT VAJALIKKU ASJA

Selles peatükis õpime:

- nimetama marketites müügil olevaid tööstuskaupu;
- neid tööstuskaupu kirjeldama;
- vastama ostja küsimustele nende tööstuskaupade kohta;
- lahendama ostja probleeme praakkaubaga;
- andma nõu keskkonnasõbralikuks tarbimiseks;
- saama aru olulisemast infost tarbijakaitseseaduses;
- kirjeldama kaupade paiknemist poes.

SÕNAVARA

1. Kirjutage tööstuskaupu, mis algavad vastava tähega.

A <i>ajakiri</i>	B <i>batuut</i>	D <i>diivanikate</i>	E <i>ehe</i>	F <i>film</i>
G <i>grill</i>	H <i>hüppenöör</i>	I <i>istepink</i>	J <i>juuksekumm</i>	K <i>kiik</i>
L <i>liim</i>	M <i>muruniiduk</i>	N <i>nuga</i>	P <i>puhketool</i>	R <i>rannapall</i>
S <i>säilituskarp</i>	T <i>teip</i>	U <i>ujumisrõngas</i>	V <i>voolik</i>	Õ, Ä, Ö, Ü <i>õng</i>

SÕNAVARA

2. Pange kirja viis tegevust. Lisage igale tegevusele viis kaup ülesandest 1, mida selle tegevuse puhul saaks kasutada.

matkamine – telk, magamiskott, madrats, kompass, sääsetõrjavedelik

KUULAMINE

3. Kuulake teksti 31. Valige õige lauselõpp.

- Ostja küsis, a) kas kaupluses on müügil möödulinte. b) mis materjalist möödulinte kaupluses pakutakse. c) kust võiks leida möödulinte.
- Müüja näitas ostjale kolme möödulinti ja ostja a) valis kohe ühe lindi välja. b) esitas lintide kohta küsimusi. c) ei leidnud sobivat möödulinti.
- Müüja ütles, et kõige kallim möödulint a) on ainuke, mis ei veni välja. b) peab võib-olla kauem vastu kui teised. c) on kõige ilusam.
- Müüja a) pakkus ostjale ka muid õmblustarbeid. c) tänas ostjat möödulindi ostu eest. c) soovitas ostjal külastada ka kaupluse teisi osakondi.
- Ostja ostis veel a) kaks paari kääre. b) paki haaknõelu. c) nõöbid.

KUULAMINE. LUGEMINE

4. Kuulake teksti 31 veel kord. Jälgige vajaduse korral teksti. Kontrollige ülesande 3 vastuseid.

Müüja: Tere! Kuidas saan teile täna kasulik olla?

Ostja: Tere! Õelge palun, kus teil on möödulindid.

- Müüja: Mõõdulindid. Kas te mõtlete metallist mõõdulinti?
- Ostja: Ei-ei, ikka sellist, millega inimest saab mõõta.
- Müüja: Selge. Need on meil siinpool. Tulge, ma näitan teile.
- Ostja: Jah, aitäh.
- Müüja: Nii, näete, siin on kolm mõõdulinti.
- Ostja: Kas need erinevad ka millegi poolest või pole neil mingit vahet?
- Müüja: Ega põhimõttelist vahet ei ole. Kõik on toodetud Hiinas. Väike hinnavahe on. See maksab kaheksa ja see kaksteist, aga see koguni kaksikümmend neli krooni.
- Ostja: Ma seda kõige odavamast vist ei võta, võib-olla pole see kvaliteetne. Äkki venib või midagi hakkab hargnema.
- Müüja: Ei, seda ma ei usu. Need kõik on ikka kvaliteetsed, aga võib-olla kallim peab lihtsalt kauem vastu.
- Ostja: Siis ma võtangi selle kõige kallima. See on kõige ilusam ka.
- Müüja: Jah, see on tõesti kena. Kas hakkate midagi õmblema, et teil mõõdulinti vaja on?
- Ostja: Eee ... jah. Mul on jah selline väike plaan.
- Müüja: Muuseas, siin riivilitel on ka teisi õmblustarbeid. Vaadake, palun.
- Ostja: Mhmh. Midagi oli mul nagu tõesti vaja, aga mis see oli?
- Müüja: Siin on erinevad nõelad: õmblusnõelad, haaknõelad, nõöpnõelad. Neid läheb ikka õmblemise juures vaja.
- Ostja: Jah, ma võtan ühe paki nõöpnõelu ja ühe õmblusnõelu ka.
- Müüja: Jah, annan teile kohe. See on tegelikult päris haruldane, et keegi meie ajal veel ise õmblemisega vaeva näeb. Tavaliselt ikka ostetakse kõik poest.
- Ostja: Jah, aga mulle lihtsalt meeldib õmmelda. See rahustab ja kui midagi ilusat valmis saab, on kohe nii hea meel.
- Müüja: Jah, muidugi. Siin on meil veel ühed head käärid ka. Need kuuluvad ka ära, kui õmblema hakkate.
- Ostja: Ei, kääre mul on juba kodus mitu paari ja ma olen nendega täiesti rahul.
- Müüja: Siis muidugi. Neid kääre küll ostetakse viimasel ajal väga palju. See ongi vist peaaegu viimane paar.
- Ostja: Huvitav, ei tea, miks need siis nii populaarsed on. Tunduvad tõesti kerged ja mugavad, aga ei, mul pole rohkem kääre küll praegu vaja. Aga mul tuli meelde, et otsin nõöpe. Ega neid vist siin poes küll pole.
- Müüja: On ikka. Näete, siin. Missuguseid teil täpselt vaja läheb? Suuremaid või väiksemaid?
- Ostja: Selliseid suuremaid kannaga ja tumerohelist värvi. Oh, need ongi sellised! Need ma võtan. Nüüd on küll kõik. Suur tänu teile abi eest.
- Müüja: Palun. Pole tänu väärt.

RÄÄKIMINE

5. Öelge iga väite kohta, kas

- olete sellega täiesti nõus;
- olete sellega pigem nõus;
- olete kahevahel;
- pigem ei ole sellega nõus;
- ei ole sellega üldse nõus.

Väited

1. Kui ostja siseneb kauplusse/osakonda, siis peaks müüja kohe tema poole pöörduma.
2. Kui ostja soovib mingit kaupa, peaks müüja seda igati kiitma.
3. Kui ostja soovib kaupa, mida poes/osakonnas ei ole, tuleks ostjale pakkuda midagi muud.
4. Kui ostja midagi ostab, tuleks talle veel midagi pakkuda.
5. Ostjat peab alati tänama.

SÕNAVARA

6. a. Valige üks osakond. Märkige loetelus (lk 158 ja 159) ära kaubad, mida selles osakonnas müüakse.

Osakonnad

1. Riided
2. Jalanõud
3. Matkatarbed
4. Spordikaubad
5. Trükiväljaanded ja kantseleikaubad
6. Muusika- ja arvutikaubad
7. Mänguasjad
8. Kodutehnika
9. Nõud ja köögiriistad
10. Pudukaubad
11. Mööbel ja kodutekstiil
12. Aiatarbed

Kaupade loetelu

aja/kiri, -kirja, -kirja, -kirju
 aja/leht, -lehe, -lehte, -lehti
 alustass, -i, -i, -e
 arvutimäng, -u, -u, -e
 bikiinid, bikiine
 desserttaldrik, -u, -ut, -uid
 dress, -i, -i, -e
 DVD, -, -d, -sid
 grill, -i, -i, -e
 grill/tangid, -tange
 haaknõel, -a, -a, -u
 hantlid, hantleid
 hüppenõör, -i, -i, -e

jakk, jaki, jakki, jakke
 jalgpall, -i, -i, -e
 joogitops, -i, -i, -e
 jope, -, -t, -sid
 kaabu, -, -t, -sid
 kaal, -u, -u, -e
 kahvel, kahvli, kahvliit, kahvleid
 kallurauto, -, -t, -sid
 karu, -, -, -sid
 kastekann, -u, -u, -e
 kauss, kausi, kaussi, kausse
 keedu/pott, -poti, -potti, -potte
 kiik, kiige, kiike, kiiki/kiikesid
 kiirliim, -i, -i, -e
 kiiver, kiivri, kiivrit, kiivreid
 kingad, kingi
 kirja/klambrid, -klambreid
 klotsid, klotse
 kohvimasin, -a, -at, -aid
 koka/nuga, -noa, -nuga, -nuge/nugasid
 korv, -i, -i, -e
 kummikud, kummikuid
 kuppel/telk, -telgi, -telki, -telke
 kõrva/klapid, -klappe
 käärid, kääre
 kõõgirätik, -u, -ut, -uid
 küünal, küünla, küünalt, küünlaid
 küünla/jalg, -jala, -jalga, -jalgu
 laud/lina, -lina, -lina, -linu/linasid
 linik, -u, -ut, -uid
 liu/mägi, -mäe, -mäge, -mägesid
 luulekogu, -, -, -sid
 magamis/kott, -koti, -kotti, -kotte
 mahlapress, -i, -i, -e
 marjakorv, -i, -i, -e
 mark, margi, marki, marke
 mikser, mikseri, mikserit, miksereid
 muinasjuturaamat, -u, -ut, -uid
 muruniidukiõli, -, -

mõõdu/lint, -lindi, -linti, -linte
 nuga, noa, nuga, nuge/nugasid
 nukk, nuku, nukku, nukke
 nõõp, nõõbi, nõõpi, nõõpe
 paber, -i, -it, -eid
 padi, padja, patja, patju
 paja/kinnas, -kinda, -kinnast, -kindaid
 paja/lapp, -lapi, -lappi, -lappe
 pastapliiats, -i, -it, -eid
 peegel, peegli, peeglit, peegleid
 pesu, -, -
 pipratops, -i, -i, -e
 pits, -i, -i, -e
 plätud, plätusid
 praetaldrik, -u, -ut, -uid
 puhketool, -i, -i, -e
 pump, pumba, pompa, pumpasid
 putuka/võrk, -võrgu, -võrku, -võrke
 põll, -e, -e, -i
 püss, -i, -i, -e
 rinnahoidja, -, -t, -id
 romaan, -i, -i, -e
 saapad, saapaid
 salvrätikud, salvrätikuid
 sandaalid, sandaale
 saunarätik, -u, -ut, -uid
 sokid, sokke
 soolatops, -i, -i, -e
 sukeldumismask, -i, -i, -e
 sukkpüksid, sukkpükse
 sulgpallireket, -i, -it, -eid
 supitaldrik, -u, -ut, -uid
 sussid, susse
 säilitus/karp, -karbi, -karpi, -karpe
 süütevedelik, -u, -ku, -ke
 tass, -i, -i, -e
 teip, teibi, teipi, teipe
 tekk, teki, tekki, tekke
 telekava, -, -, -sid

telk, telgi, telki, telke
 termos, -e, -t, -eid
 tossud, tossu
 trikoo, -, -d, -sid
 tsitrusmahlpress, -i, -i, -e
 T-särk, T-särki, T-särke
 tuhatoos, -i, -i, -e
 ujumis/prillid, -prille

vahvliküppetaja, -, -t, -id
 vibu, -, -, -sid
 vihma/keep, -keebi, -keepi, -keepe
 vihma/vari, -varju, -varju, -varje
 viltpliiats, -i, -it, -eid
 voodipesu, -, -
 voolik, -u, -ut, -uid
 ümbrik, ümbriku, ümbrikku, ümbrikke

b. Lugege oma osakonna kaubad ette. Kasutage järgmist mudelit.

Selles osakonnas müüakse *mida?* (III vorm).

SÕNAVARA

7. Töötage paaris.

Paariline A, esitage kaaslasele kümme küsimust järgmise mudeli järgi.

Mis osakonnas müüakse *plätusid?*

Paariline B, vastake küsimustele. Iga õige vastus annab punkti.

Plätusid müüakse jalatsiosakonnas.

SÕNAVARA

8. Kirjutage vastandsõna.

pehme	<i>kõva</i>
ühevärviline	
tuhm	
läbipaistmatu	
kandiline	
nüri	
õhuke	
peenike	
moodne	
keeruline	
raske	
vajalik	
kallis	
ilus	
mugav	

RÄÄKIMINE

9. Töötage paaris. Mängige äraarvamismängu.

Paariline A, valige üks kaup ülesandest 6. Kuulake kaaslaste küsimusi ja vastake neile „jaa“ või „ei“.

Paariline B, esitage kas-küsimusi ning arvake ära, mis kauba A valis. Kasutage seejuures ka järgmisi väljendeid.

Kas see on tehtud riidest / puust / metallist / klaasist / plastmassist/ kummist / ...?

Kas see on õhuke / paks / väike / suur / ...?

Kas see on kallim kui ... / suurem kui ... / ...?

Kas seda kasutavad kõik inimesed / rohkem mehed / rohkem vanemad inimesed / inimesed, kellel on koer / ...?

Kas seda kasutatakse peamiselt tööl / kodus / sees / väljas / puhkuse ajal / ...?

Kas inimesed söidavad sellega / söövad sellest / loevad seda / kuulavad seda / töötavad sellega ...?

GRAMMATIKA. KUULAMINE

10. a. Avage sulud. Kasutage sobivat vormi.

Ostja: Näidake palun (need pruunid kingad) _____ number 42.

Müüja: Palun. Aga vaadake (need hallid saapad) _____, need on ka väga kenad ja mugavad.

Ostja: Kas ma tohin (see pluus) _____ proovida?

Müüja: Jah, loomulikult. Kabiin on seal. Ja pärast tooge (pluus) _____ palun siia tagasi.

Müüja: Te otsite vist (pidulik ülikond) _____ ?

Ostja: Ei, ma vaatan lihtsalt niisama. Mul on tegelikult vaja hoopis (igapäevane särk) _____

Ostja: Kas siin osakonnas müüakse (seelik) _____ ?

Müüja: Ei, meie (naisteriided) _____ ei müü. Minge palun kolmandale korrusele, sealt leiate kindlasti ka (sobiv seelik) _____

Ostja: Ma ei oska endale kuidagi (sobivad teksased) _____ valida.

Müüja: Võtke (need mustad teksased) _____. Need sobivad teile väga hästi.

Ostja: Palun neli (roosa juuksekuum) _____

Müüja: Kahjuks on meil järel ainult kaks (roosa juuksekuum) _____, aga võtke veel kaks (punane) _____

Ostja: Ei, aitäh. (Punased) _____ ma ei soovi, võtan hoopis kaks (valge) _____

Ostja: Ma võtan (see müts) _____ ja (need kindad) _____

Müüja: Väga tore. Andke (need) _____ palun siia.

b. Kuulake teksti 32. Kontrollige vastuseid.

GRAMMATIKA

11. Lugege ülesande 10 dialooge. Asendage sulgudes olevad sõnad teiste kaupade nimetustega.

RÄÄKIMINE

12. Jagunege kaheks: ostjad ja müüjad. Tutvuge oma rollikaardiga.

Müüjad	Ostjad
- Valige ülesandest 6 kümme kaupa, mis teie poes müügil on.	- Valige ülesandest 6 kümme kaupa, mida sooviksite osta.
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
- Teie juurde tulevad ostjad. Vastake nende küsimustele ja soovitage oma kaupu. Kui ostja mingi kauba ostab, siis tõmmake see maha.	- Ostjad, käige kõigi müüjate juures ja proovige osta soovitud kaupu.

RÄÄKIMINE. KIRJUTAMINE

13. a. Kas olete järgmiste väidetega nõus? Kasutage väljendeid ülesandest 5.

Kuidas tarbida keskkonnahoidlikult?

1. Sisseostud viige koju paberkottides.
2. Ostke kõik riided kasutatud riiete poodidest.
3. Eelistage Eestis toodetud kaupu.
4. Kui ostate jalatseid, siis vaadake, et need sobiksid meie kliimaga.

b. Pakkuge veel ideid keskkonnahoidlikuks tarbimiseks.

KUULAMINE

14. Kuulake eksperdi arvamust (tekst 33). Pange kirja märksõnad. Võrrelge oma arvamusega.

KUULAMINE. LUGEMINE

15. a. Kuulake teksti 33 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 14 vastuseid.

Kuidas tarbida keskkonnahoidlikult?

Kõige keskkonnasõbralikum on muretseda endale riidest kott ja vältida igakordset kilekoti ostu. Riidekotil on kilekoti või paberkoti ees mitmeid eeliseid. Riidekotte toodetakse linast või puuvillast, mis on taastuvad loodusvarad, samas on riidekott ka pikema elueaga ja seda on lihtne pesta. Poodi minnes võiks ka kaasa võtta väikeseid kilekotte. Neid on mugav korduvalt kasutada puuviljade, saiakeste, juurviljade või muude lahtiste toodete ostmiseks. Kui võrrelda kilekotti ja paberkotti, siis võib neid oma keskkonnasõbralikkuselt võrdseks pidada, kuid tingimusel, et kilekotti kasutatakse korduvalt.

Paljud inimesed püüavad riietuda vastavalt moele, kuid trendid vahetuvad tihti. Seetõttu viskame tihti ära täiesti korralikud rõivad. Rõivatööstus valmistab pidevalt uusi tooteid, mis kulutavad loodusvarasid. Inimesed unustavad endalt küsida,

kas on vaja alati viimase moega kaasas käia. Tuleb leida oma stiil, endale sobivad riided ja neid hästi hoida. Kui teil on vaja midagi oma garderoobi lisada, siis astuge läbi Uuskasutuskeskusest või mõnest kasutatud riiete poest. Kui aga plaanite osta riideid tavapoest, siis eelistage sünteetilistele materjalidele looduslikke, nende tootmiseks ei ole kasutatud taastumatut maavara – naftat või maagaasi. Looduslikud materjalid on ka tervisele kasulikud. Eelistage kohalikku toorainet ja tootmist.

Enne ostu tasub läbi mõelda ka oma vajadused – kas soovite jalanõudega käia ainult linna siledatel tänavatel või ka looduses. Eesti tingimustes peaksid jalatsid vastu pidama külmale, niiskusele ja lumele. Ostke kvaliteetsed ja praktilise disainiga jalanõud, mis peavad kaua vastu. Koos jalanõudega ostke ka vajalikud hooldusvahendid.

<http://www.roheline.ee>

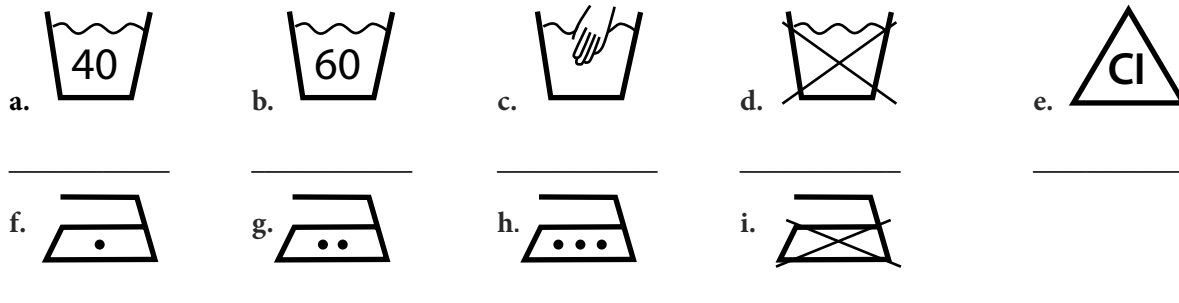
b. Leidke sama tähendusega fraas a või b.

1. tarbib keskkonnahoidlikult a) tarbib nii, et ei kahjusta keskkonda b) tarbib nii, et kahjustab keskkonda
2. kõige keskkonnasõbralikum a) kõige kahjulikum keskkonnale b) kõige kasulikum keskkonnale
3. muretsege endale riidest kott a) ostke endale riidest kott b) tundke muret oma koti pärast
4. vältige igakordset kilekoti ostu a) ostke iga kord kilekott b) ärge ostke iga kord kilekotti
5. need on taastuvad loodusvarad a) need loodusvarad ei taastu b) need loodusvarad taastuvad
6. trendid vahetuvad tihti a) moesuunad muutuvad sageli b) moesuunad muutuvad mõnikord
7. moega kaasas käia a) teada, mis on moes b) kanda seda, mis on moes
8. astuge läbi Uuskasutuskeskusest a) uurige välja, kus asub Uuskasutuskeskus b) külastage Uuskasutuskeskust

9. ei ole kasutatud taastumatut maavara a) ei ole kasutatud maavara, mis ei taastu b) ei ole kasutatud maavara, mis taastub
10. ostke jalanõud, mis peavad kaua vastu a) ostke jalatsid, mida saab kaua kanda b) ostke jalatsid, mis näevad head välja

LUGEMINE

16. a. Vaadake riiete hooldustähiseid. Seletage, mida need tähendavad.

b. Joonistage veel riiete ja jalatsite juurde kuuluvaid piktogramme. Laske kaaslastel öelda, mida need tähistavad.

RÄÄKIMINE

17. Vestelge järgmistel teemadel. Iga õppija räägib ühel teemal. Teised kuulavad ja esitavad küsimusi.

Õnnestunud ost	Ebaõnnestunud ost
Probleem ostetud kaubaga	Lemmikostukoht

KUULAMINE

18. Kuulake teksti 34 ja lõpetage laused.

- Ostja pöördus jalatsiosakonna _____ poole.
- Ostja näitas lapse saabast, mille _____.
- Ostja oli saapad ostnud _____.
- Ta arvas, et lukk peaks kuuluma _____.
- Müüja küsis, ega laps lukku ise _____.

6. Ostja oli juba ise proovinud lukule _____.
7. Müüja palus ostjal näidata ka _____.
8. Saapad saadeti _____.
9. Ostja saab saapad kätte _____.
10. Ostja tahtis ka teist saabast parandusse anda, aga müüja _____.

KUULAMINE. LUGEMINE

19. Kuulake teksti 34 veel kord. Vajaduse korral jälgige samal ajal teksti. Kontrollige ülesande 18 vastuseid.

- Müüja: Tere!
- Ostja: Kas te võite mulle öelda, kelle poole ma peaksin pöörduma, kui mul on probleem saabastega.
- Müüja: Te võite minuga rääkida. Olen jalatsiosakonna vanemmüüja Kristel Kask. Mis teile siis muret teeb?
- Ostja: Vaadake, sellel saapal läks lukk katki.
- Müüja: Jah? Kohe vaatame. Nii, see ei tööta jah. Need saapad on meie poest ostetud?
- Ostja: Jah.
- Müüja: Millal te need ostsite?
- Ostja: See oli novembris, siis umbes kaks kuud tagasi. Ma arvan, et see lukk peaks kuuluma garantii alla.
- Müüja: Jah, kuulub küll. Aga kuidas see lukk teil katki läks? See on lapse saabas, ega laps ise seda ära ei lõhkunud?
- Ostja: Ei, mis te nüüd. Ta on veel nii väike, et ma panen talle alati saapad ise jalga ja võtan ära ka. Ta on neid kaks kuud praktiliselt iga päev kandnud ja täna hommikul ei läinud lukk lihtsalt kinni ja kõik.
- Müüja: Ega te ise ei proovinud midagi ette võtta?
- Ostja: Proovisin natuke õli panna, aga miski ei aidanud. Need lukud on ju tõesti väga peenikesed ja õrnad. Oleksin pidanud seda juba ostes vaatama.
- Müüja: Selge. Näidake palun ostutšekki ka.
- Ostja: Palun.
- Müüja: Kõik on korras. Siis saadame saapa parandusse ja saate selle kätte kahe päeva pärast.
- Ostja: Väga tore. Kas pean teise saapa ka andma, et mõlemale saaks ikka ühesugused lukud?
- Müüja: Jah, andke palun. See lukk on korras, jah?
- Ostja: Jah, praegu küll. Aga ehk oleks targem see ka kohe ära vahetada, sest ega see ju ka tugevam ei ole. Nagunii läheb varsti katki.
- Müüja: Ei, kahjuks me ei saa vahetada muud kui ainult katkise luku. Aga teine lukk ei pea katki minema. Ta tundub küll korralik.
- Ostja: No olgu. Loodame siis parimat. Igal juhul aitäh teile.
- Müüja: Palun.

LUGEMINE. KUULAMINE

20. a. Lugege katkendit tarbijakaitseadusest. Tõlkige sõnastiku abil.

b. Kuulake teksti 35 ja kirjutage lünkadesse puuduvad sõnad.

Tarbijakaitseadus

Tarbijal on õigus:

- 1) saada kaupa, mis vastab nõuetele, on _____ tarbija elule, tervisele ja varale ning mille omamine ja kasutamine ei ole keelatud;
- 2) saada pakutavate kaupade kohta vajalikku ja tõest _____, et teha teadlik valik;
- 3) saada infot kaubaga seotud _____ kohta;
- 4) saada nõu ja _____, kui tema õigusi on rikutud;
- 5) nõuda endale tekitatud varalise ja mittevaralise kahju _____.

Kauba märgistuse üldnõuded on järgmised:

- 1) kaubal, pakendil või etiketil peab olema loetav ja arusaadav märgistus;
- 2) märgistusel peavad olema kauba kogus või _____ / kauba koostis ja koostisosade kogused, juhised kauba pesemiseks, puhastamiseks ja hooldamiseks, juhised kauba kasutamiseks ja kauba säilitamise tingimused; hoiatused ja ettevaatusabinõud.
- 3) kauba säilimisaeg või põhilised tehnilised andmed kauba kohta.

Kasutusjuhend

Tehniliselt _____, ohtlikke aineid sisaldavale või kasutamisel erioskust nõudvale kaubale peab tootja lisama kasutusjuhendi: kuidas kaupa kokku panna, _____, ühendada, kasutada, hooldada, säilitada.

Kauba hind

Kauba juures peab olema kauba müügihind ja _____ – kauba ühe kilogrammi, ühe liitri, ühe meetri, ühe ruutmeetri või ühe kuupmeetri lõpphind.

Puudusega kaup

Kaup on puudusega, kui see ei vasta õigusaktides kehtestatud nõuetele või muudele tehnilistele tingimustele. Kaup on puudusega ka juhul, kui kaubale märgitud minimaalne säilimistähtaeg, sealhulgas tähtaeg „parim enne”, on möödunud. Puudusega kaupa on _____ tarbijale pakkuda ja müüa ainult juhul, kui selline kaup on ohutu elule, tervisele ja varale ning tarbijat on _____ kauba puudusest.

<http://www.riigiteataja.ee>

RÄÄKIMINE

21. Selgitage ülesande 20 punkte võimalikult lihtsas keeles. Põhjendage iga punkti mõtet ja tooge näiteid.

SÕNAVARA

22. Tehke tabeli lahtrisse +, kui selle kaubaga võib selline probleem esineda. Lisage ise veel võimalikke probleeme.

	Riided	Jalanõud	Klaasesemed	Tehnikakaubad	Toidukaubad
lähevad katki	+				
lähevad rikki					
purunevad					
rebenevad	+				
venivad välja	+				
tõmbavad kokku	+				
kuluvad	+				

RÄÄKIMINE

23. Töötage paaris: ostja ja müüja. Järgige vestluskeemi.

- Ostja – Mõelge välja kaup, mille ostsite, ja probleem, mis sellega tekkis. Minge kauplusse ning pöörduge oma murega müüja poole.
- Müüja – Kuulake ostja mure ära. Esitage täpsustavaid küsimusi.
- Ostja – Vastake müüja küsimustele. Öelge, mida te soovite.
- Müüja – Langetage otsus, mida kaubaga teha. Selgitage oma otsust ostjale.
- Ostja – Otsustage, kuidas edasi käitute.

GRAMMATIKA

24. a. Täitke tabel.

Mitmuse käänded

Ainsus I vorm <i>Mis?</i>	Ainsus II vorm <i>Mille?</i>	Ainsus III vorm <i>Mida?</i>	<i>Mitmus</i> <i>Kuhu?</i>	<i>Mitmus</i> <i>Kus?</i>	<i>Mitmus</i> <i>Kust?</i>
1.					
kast	kasti	kasti	kastidesse kastidele	kastides kastidel	kastidest kastidelt
kapp	kapi	kappi			
karp	karbi	karpi			
laud	laua	lauda	laudadele	laudadel	laudadelt
lett	leti	letti			
2.					
riiul	riiuli	riiulit	riiulitesse riiulitele	riiulites riiulitel	riiulitest riiulitelt
pakend	pakendi	pakendit			
kõrge	kõrge	kõrget	kõrgetesse kõrgetele	kõrgetes kõrgetel	kõrgetest kõrgetelt
madal	madala	madalat			
suur	suure	suurt			
väike	väikse	väikest			

b. Töötage paaris. Paariline A, öelge lause a-osa sõnadega ainsuses. Paariline B, öelge sama lause mitmuses.

A: *Panen õunad kasti.*

B: *Panen õunad kastidesse.*

c. Moodustage lausekett.

A: *Ma panin õunad suurtesse kastidesse.*

B: *Õunad on suurtes kastides.*

C: *Ma võtan õunad suurtest kastidest ja panen*

RÄÄKIMINE

25. Töötage paaris.

Paariline A, kirjeldage ühe osakonna kaupade paigutust. Kasutage seejuures ka järgmisi väljendeid.

Paariline B, joonistage A kirjelduse järgi skeem.

kohe ukse juures
uksest vasakul pool
sissepääsust paremal pool
otse edasi
mõlemal pool
üंबर nurga
nurga taga
teises ruumis
ruumi keskel
seinte ääres
riiulite kohal
alumistel riiulitel
ülemistel riiulitel

LUGEMINE

26. a. Selgitage esimeses tulbas olevate mõistete tähendust oma sõnadega.

b. Ühendage mõiste ja definitsioon.

Mõiste	Definitsioon
1. Müüja	a. Sama/sarnase kasutusega toodete kogum (majapidamistarbed, lihatooted).
2. Kaup	b. Kaubad, mida ei sööda.
3. Klient	c. Samade kasutusomadustega tooted (nt valge viin, talvemantlid).
4. Hulgikaubandus	d. Sortimendi väikseim ühik – konkreetne müügiks pakutav toode (nt limonaad Kelluke 0,5 l PET).
5. Jaekaubandus	e. Kõik tooted, mida ettevõtte müüb.
6. Sortiment	f. Kaupleja nimel klienti teenindav füüsiline isik.
7. Toidukaup	g. Kauba müümine edasimüüjatele.
8. Tööstuskaup	h. Müügiks pakutav või müüdav vallasasi.
9. Tootegrupp	i. Tarbija tarbijakaitseseaduse tähenduses ja tarbijaks mitteolev isik, kes soovib teha või teeb tehingu kauplejaga.
10. Mudel/Sort	j. Kõik kaubad, mida saab süüa või millest saab süüa valmistada, + alkohol, tubakas ja lemmikloomatoit.
11. Artikkel	k. Müüakse kaupa ja selle müügiga seonduvat teenust lõpptarbijale.

Olavi Ennu järgi

LUGEMINE

27. Lugege mõistete seletusi. Pange kirja näiteid ühes kaupluses müüdavate kaupade põhjal.

1. Püsiv sortiment on tooted, mida ettevõtte pidevalt müüb.

2. Muutuv sortiment on hooajakaup, trendikaup ja erikampaaniatega müüdav kaup.

3. Esmatarbekaup on tööstuskaup, mida ostetakse sageli ning kindlaks kujunenud harjumuste põhjal.

4. Impulsskaup on kaup, mida ostetakse planeerimata hetketuju põhjal.

5. Hädaabikaup on kaup, mida ostetakse äkilise vajaduse korral.

KIRJUTAMINE

28. Pange kirja müüja töö plusse ja miinuseid.

+

-

KIRJUTAMINE

29. a. Kirjutage konkursitöö „Miks mulle meeldib töötada müüjana“.

b. Lugege kaaslaste töid. Valige oma rühma kolm huvitavamat tööd.

SÕNAVARA

30. Kirjutage siia selle peatüki uued sõnad ja fraasid, mis on teile vajalikud.

Minu sõnastik

NELJAS TEST

7. ja 8. peatükk

1. Hinnake ennast 5-pallisel skaalal (5 – väga hästi; 4 – hästi; 3 – saan hakkama, aga võiks veel harjutada; 2 – veidi, aga on vaja veel palju harjutada; 1 – üldse mitte).

	1	2	3	4	5
1. Oskan nimetada puhastusvahendeid.					
2. Oskan nimetada juuksehooldusvahendeid.					
3. Oskan nimetada pesuvahendeid.					
4. Oskan vastata ostja küsimustele puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendite kohta.					
5. Oskan ostjale soovitada puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendeid.					
6. Saan aru puhastus-, juuksehooldus- ja pesuvahendite etikettidel olevast infost.					
7. Oskan nimetada kauplustes müügil olevaid tööstuskaupu.					
8. Oskan neid tööstuskaupu kirjeldada.					
9. Oskan vastata ostja küsimustele nende tööstuskaupade kohta.					
10. Oskan lahendada ostja probleeme praakkaubaga.					
11. Oskan anda nõu keskkonnahoidlikuks tarbimiseks.					
12. Saan aru olulisemast infost tarbijakaitseseaduses.					
13. Oskan kirjeldada kaupade paiknemist poes.					
14. Oskan nimetada müüja töövahendeid.					

2. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

Ostja: Tere! Teate, mul oleks vaja üht väga tõhusat puhastusvahendit, sellist, mis kohe kõike puhastaks.

Müüja: _____

Ostja: No mul on selline lugu, et korter oli välja üüritud ja nüüd vajab kõik puhastamist. Ja siis ma mõtlesin, et ehk on välja mõeldud mingi selline universaalvahend, millega saab kohe üks-kaks-kolm kõik puhtaks.

Müüja: _____

Ostja: Tore. Selle võtan kindlasti. Kas seda peab lahjendama või võib kohe peale valada?

Müüja: _____

Ostja: Mmm. Kas mingi tavaline riie ei sobi?

Müüja: _____

Ostja: Olgu. Võtan siis selle ka. Aga nüüd on mul veel vaja midagi vannitoa ja tualeti puhastamiseks ja suure toa jaoks ka.

Müüja: _____

Ostja: Jah, need võtan siis ka.

Müüja: _____

Ostja: Ei, vaipa mul ei ole. On laminaatparkett. Aga probleem on diivaniga, seal on nätsu- ja viltpliiatsiplekid.

Müüja: _____

Ostja: Ja kuidas seda kasutama peab? Lihtsalt valan peale või?

Müüja: _____

Ostja: Selge.

Müüja: _____

Ostja: Sellega pole küll probleemi. Ma ei suitseta üldse. Aga ega see vahend mürgine ei ole?

Müüja: _____

Ostja: Selge. Nüüd vist peaks kõik olema.

Müüja: _____

Ostja: Ma ei tea. Parketiga nagu probleeme praegu pole.

Müüja: _____

Ostja: Ei tea, ma vist seda ikka täna ei võta. Ehk mõni teine kord.

Müüja: _____

3. Vastake küsimustele.

1. Millise puhastusvahendiga saab eemaldada igapäevast mustust?

2. Milline vahend sobib rasva eemaldamiseks?

3. Milline vahend sobib katlakivi ja rooste eemaldamiseks?

4. Kuidas tuleks puhastusvahendit doseerida?

5. Kui kaua peab puhastusvahendil laskma mõjuda?

4. Kirjeldage üht puhastusvahendit.

- 1) nimetus _____
- 2) mille puhastamiseks on mõeldud _____

- 3) koostis _____
- 4) pakend _____
- 5) maht _____
- 6) kasutamine _____
- 7) tõhusus _____
- 8) lõhn _____
- 9) kahjulikkus _____
- 10) hoiutingimused _____
- 11) ohtlikkus _____
- 12) hind _____

5. Avage sulud.

1. Valan pesupulbri (pesumasin) _____.
2. Võta vahendit (karp) _____.
3. Puhastataval (pind) _____ on palju plekke.
4. Määri vahendit (plekk) _____.
5. (Peegel) _____ on imelikud kriimud.

6. Tõlkige eesti keelde.

Этот шампунь подходит: _____

- 1) для повреждённых волос _____
- 2) для сухих волос _____
- 3) для крашенных волос _____
- 4) для жирных волос _____

Этот крем подходит: _____

- 1) для нормальной кожи _____
- 2) для загорелой кожи _____

7. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

- Müüja: _____
- Ostja: Jah, ma vaataksin küll. See tundub tõesti huvitav.
- Müüja: _____
- Ostja: Väga originaalne. Ja lõhnab ka nii hästi.
- Müüja: _____
- Ostja: Aga kas need on ka juustele kasulikud?
- Müüja: _____
- Ostja: Aga need vist kuluvad väga ruttu ära.
- Müüja: _____
- Ostja: Mhmm.
- Müüja: _____
- Ostja: Ei, tegelikult ma otsin kingitust. Sõbrannale sünnipäevaks. Tahaksingi midagi huvitavamat.
- Müüja: _____
- Ostja: Aitäh. Raske on valida, milline neist osta. Kõik lõhnavad hästi, aga igal inimesel on ju oma maitse.
- Müüja: _____
- Ostja: Olgu, ma võtan siis ka selle. See on tõesti selline õrn ja hõrk aroom.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, kena tõesti. Aitäh.
- Müüja: _____
- Ostja: Väga tore, aga rohkem ma midagi täna ei soovi.
- Müüja: _____

8. Tõlkige eesti keelde.

- 1) два журнала _____
- 2) много журналов _____
- 3) два футбольных мяча _____
- 4) много футбольных мячей _____
- 5) две качели _____
- 6) много качелей _____
- 7) две купольные палатки _____
- 8) много купольных палаток _____
- 9) два насоса _____
- 10) много насосов _____
- 11) две бадминтоновые ракетки _____
- 12) много бадминтоновых ракеток _____

9. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

- Müüja: _____
- Ostja: Tere! Õelge palun, kus teil on mõõdulindid.
- Müüja: _____
- Ostja: Ei, ikka sellist, millega inimest saab mõõta.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, aitäh.
- Müüja: _____
- Ostja: Kas need erinevad ka millegi poolest või pole neil mingit vahet?
- Müüja: _____
- Ostja: Ma seda kõige odavamast vist ei võta, võib-olla see pole kvaliteetne. Äkki venib või midagi hakkab hargnema.
- Müüja: _____
- Ostja: Siis ma võtangi selle kõige kallima. See on kõige ilusam ka.
- Müüja: _____
- Ostja: Eee ... jah. Mul on jah selline väike plaan.
- Müüja: _____
- Ostja: Mhmmh. Midagi oli mul nagu tõesti vaja, aga mis see oli.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, ma võtan ühe paki nõöpnõelu ja ühe õmblusnõelu ka.
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, aga mulle lihtsalt meeldib õmmelda. See rahustab ja kui midagi ilusat valmis saan, on kohe nii hea meel.
- Müüja: _____
- Ostja: Ei, kääre mul on juba kodus mitu paari ja ma olen nendega täiesti rahul.
- Müüja: _____
- Ostja: Huvitav, ei tea, miks need siis nii populaarsed on. Tunduvad tõesti kerged ja mugavad, aga ei, mul pole rohkem kääre küll praegu vaja. Aga mul tuli veel meelde, et otsin nõöpe. Aga neid vist siin poes küll pole.
- Müüja: _____
- Ostja: Selliseid suuremaid kannaga ja tumerohelist värvi. Oh, need ongi sellised! Need ma võtan. Nüüd on küll kõik. Suur tänu teile abi eest.
- Müüja: _____

10. Kirjutage vastandsõna.

- 1) kõva – _____
- 2) mitmevärviline – _____
- 3) terav – _____
- 4) ümmargune – _____
- 5) vajalik – _____
- 6) lihtne – _____
- 7) kerge – _____

11. Kirjutage kolm keskkonnahoidliku tarbimise soovitus.

12. Täitke dialoogi tühjad kohad sobivalt.

Ostja: Tere!

Müüja: _____

Ostja: Kas te võite mulle öelda, kelle poole ma peaksin pöörduma, kui mul on probleem saabastega.

Müüja: _____

Ostja: Vaadake, lapse saapal läks lukk katki.

Müüja: _____

Ostja: Jah.

Müüja: _____

Ostja: See oli novembris, siis umbes kaks kuud tagasi. Ma arvan, et see lukk peaks kuuluma garantii alla.

Müüja: _____

Ostja: Ei, mis te nüüd. Ta on veel nii väike, et ma panen talle alati saapad ise jalga ja võtan ära ka. Ta on neid kaks kuud praktiliselt iga päev kandnud ja täna hommikul ei läinud lukk lihtsalt kinni ja kõik.

Müüja: _____

Ostja: Proovisin natuke õli panna, aga miski ei aidanud. Need lukud on ju tõesti väga peenikesed ja õrnad. Oleksin pidanud seda juba ostes vaatama.

Müüja: _____

Ostja: Palun.

- Müüja: _____
- Ostja: Väga tore. Kas pean teise saapa ka andma, et mõlemale saaksid ikka ühesugused lukud?
- Müüja: _____
- Ostja: Jah, praegu küll. Aga ehk oleks targem see ka kohe ära vahetada, sest ega see ju ka tugevam ei ole. Nagunii läheb varsti katki.
- Müüja: _____
- Ostja: No olgu. Loodame siis parimat. Igal juhul aitäh teile.
- Müüja: _____

13. Tõlkige eesti keelde.

1. Часы сломались.

2. Пальто порвалось.

3. Кофта растянулась.

4. Джинсы сели.

5. Ваза разбилась.

14. Avage sulud. Kasutage mitmust.

1. Pane saapad (karbid) _____.
2. Kõikidel (lauad) _____ on ilusad lilled.
3. Võta kaubad (pakendid) _____ välja.
4. Pane need kaubad (kõrged riulid) _____.
5. Mis siin (väiksed kastid) _____ on?

15. Pange kirja seitse müüja töövahendit.

ÜLESANNETE VASTUSED

Esimene peatükk

3. ülesanne 1. c 2. a 3. c 4. b 5. a 6. b 7. a 8. a 9. c 10. a

7. ülesanne

<i>Mitmes?</i>	<i>Mitmendal?</i>	<i>Mitmes?</i>	<i>Mitmendal?</i>
1. esimene	esimesel	11. üheteistkümnes	üheteistkümnendal
2. teine	teisel	12. kaheistkümnes	kaheistkümnendal
3. kolmas	kolmandal	13. kolmeteistkümnes	kolmeteistkümnendal
4. neljas	neljandal	14. neljateistkümnes	neljateistkümnendal
5. viies	viiel	15. viieteistkümnes	viieteistkümnendal
6. kuues	kuuel	20. kahekümnes	kahekümnendal
7. seitsmes	seitsmendal	21. kahekümne esimene	kahekümne esimesel
8. kaheksas	kaheksandal	22. kahekümne teine	kahekümne teisel
9. üheksas	üheksandal	23. kahekümne kolmas	kahekümne kolmandal
10. kümnes	kümnendal	30. kolmekümnes	kolmekümnendal
<i>Mitmes?</i>	<i>Mitmendal?</i>		
1989. tuhande üheksasaja kaheksakümne üheksas		tuhande üheksasaja kaheksakümne üheksandal	
2000. kahetuhandes		kahetuhandendal	
2008. kahe tuhande kaheksas		kahe tuhande kaheksandal	

9. ülesanne 1981. aastal ta sündis; 1988. aastal ta läks esimesse klassi; 1996. aastal ta lõpetas põhikooli ja astus kutseõppeasutusse müüja erialale; 1998. aastal ta sai kutseõppeasutuse tunnistuse ja läks tööle kaubanduskeskusesse; 1999. aastal kaubanduskeskus suleti ja ta pidi töökohta vahetama; 2000. aastal ta käis praktikal välismaal; 2002. aastal ta võitis kutsevõistlused; 2005. aastal ta abiellus; 2006. aastal tal sündis laps ja ta jäi koju; 2009. aastal ta tuli tagasi tööle; 2010. aastal ta edutati osakonnajuhatajaks

10. ülesanne Sa õppisid. Ta õppis. Me õppisime. Te õppisite. Nad õppisid. Ei õppinud. Sa said. Ta sai. Me saime. Te saite. Nad said. Ei saanud.

11. ülesanne a-osa **si-minevik**: abiellusin, alustasin, hakkasin, kirjutasin, käisin, lugesin, lõpetasin, läksin, müüsin, ostsin, pidasin, sõitsin, sündisin, töötasin, võitsin, õppisin **i-minevik**: jõin, jäin, nägin, olin, panin, pesin, pidin, sain, sõin, tegin, tõin, tulin **b-osa** alustasite, käisite, müüsite, hakkasite, lõpetasite, nägite, jõite, tulite, olite, ostsite, panite, pidite, saite, sõite, tõite, läksite, kirjutasite, lugesite

13. ülesanne a-osa 1. Täisminevikku. 2. Lihtminevikku. **b-osa** Ma olen töötanud. Sa oled töötanud. Ta on töötanud. Me oleme töötanud. Te olete töötanud. Nad on töötanud. Ei ole töötanud.

17. ülesanne a-osa edev, -a; kaval, -a; noor, -e; tark, targa; tugev, -a; maitseka/s, -a; tööka/s, -a; korrekt/ne, -se; täp/ne, -se; loominguli/ne, -se; sõbralik, -u; tagasihoidlik, -u; kokkuhoidlik, -u; tähelepanelik, -u

18. ülesanne a-osa ausad, edevad, kavalad, noored, targad, tugevad, viisakad, maitsekad, töökad, aktiivsed, korrektsed, täpsed, loomingulised, rahulikud, sõbralikud, tagasihoidlikud, kokkuhoidlikud, tähelepanelikud, andekad, elurõõmsad, ettevaatlikud, häbelikud, ilusad, iseseisvad, julged, jutukad, kannatlikud, kiired, kohanemisvõimelised, kohusetundlikud, koostöövalmis, kriitilised, lahked, laisad, lõbusad, murelikud, osavad, otsustusvõimelised, paindlikud, positiivsed, ranged, suhtlemisvalmis, tolerantsed, uudishimulikud, vaiksed, vastupidavad, viisakad

20. ülesanne kõvasti, ilusasti, halvasti, rangelt, osavalt, lõbusalt, vaikselt, positiivselt, ettevaatlikult, kannatlikult, jutukalt, viisakalt

24. ülesanne 1. Iga sent, mis kauplusse tuleb, käib müüja käest läbi. Ja mida targem on müüja, seda rohkem raha tema kätest läbi käib. 2. Kui juhuslik külastaja näeb, et temasse suhtutakse hästi, siis tuleb ta mõni teine kord siia tagasi ja ka ostab midagi. 3. 10 %. Keskmiselt tuleb ühe ostja kohta üheksa niisama läbijalutajat. 4. Tegelikult tuleks

kliendiga veidi pikemalt vestelda. 5. Küsida võiks, mis otstarbeks klient kaupa vajab ja mida ta seni kasutanud on. Samuti oleks kasulik uurida, kas klient on oma eelmiste ostudega rahul või mitte. Kui klient ei ole rahul, siis on vaja teada saada, mis teda konkreetselt häiris. 6. Kui soovitud kaupa ei ole, siis peab müüja midagi sobivat asemele soovitava. 7. ja 8. Kui õiget toodet siiski pole, siis ei soovita hea müüja kliendile ebasobivat kaupa, vaid vabandab ja ütleb, missugusest poest soovitud kaupa saab. 9. Õige on, kui müüja saab vähemalt poole sissetulekust tulemuspalgana.

27. ülesanne 1. a 2. b 3. b 4. a

Teine peatükk

2. ülesanne juustu; suure, suurt; jäätise, jäätist; jogurtit; keefirit; odavat; magusa, magusat; maitsvat; soolast; rasvase, rasvast; hea, head; muu, muud

3. ülesanne Saame mitmuse nimetava vormi. Need on väga head piimad, kallid juustud, maitsvad jäätised, lahjad petid, soolased võided

8. ülesanne 1. Kauba esitleja. 2. Poes. 3. Uudistoodetest kohukestest. 4. Tutvustab ja reklaamib kohukesti, et inimesed neid ostaksid. 5. Kõvasti, energiliselt, rõõmsalt.

11. ülesanne

	Classic vanilliiniga	Black Mama Cherry
Kui palju kaalub?	43 g	38 g
Mitu % kohupiima sisaldab?	64%	44%
Kui suur on glasuuri %?	20%	20%
Kas sisaldab suhkrut?	jah	jah
Millist rasva sisaldab?	hüdrogeenitud taimset rasva	hüdrogeenitud taimset rasva
Kas sisaldab lõhna- ja maitseaineid?	jah	jah
Kas sisaldab säilitusaineid?	ei	jah
Mida veel sisaldab?	kakaopulbrit, emulgaator letsitiini, vanilliini	kakaopulbrit, emulgaator letsitiini, marju, sidrunhapet, paksendajaid
Kui palju sisaldab energiat 100 gr kohta?	320 kcal	324 kcal
Valke saja grammi kohta?	13,6 g	8,7 g
Süivesikuid saja grammi kohta?	26,5 g	29,6 g
Rasva saja grammi kohta?	17,7 g	18,9 g

14. ülesanne a-osa

Maitse	Lõhn	Temperatuur	Rasvasus	Hind	Konsistents
hapu	aromaatne	jahe	kaloririkas	kallis	kõva
hõrk	lõhnatu	kuum	lahja	kallivõitu	pehme
kibe	lõhnav	külm	rasvarohke	odav	tahke
mage		leige		odavapoolne	vedel
magus		soe			õhuline

16. ülesanne

Ainsus			Mitmus		
I	II	III	I	II	III
suur, -e	suurem	kõige suurem	suured	suuremad	kõige suuremad
magus, -a	magusam	kõige magusam	magusad	magusamad	kõige magusamad
odav, -a	odavam	kõige odavam	odavad	odavamad	kõige odavamad
pehme, -	pehmem	kõige pehmem	pehmed	pehmemad	kõige pehmemad
soola/ne, -se	soolasem	kõige soolasem	soolased	soolasemad	kõige soolasemad
tervislik, -u	tervislikum	kõige tervislikum	tervislikud	tervislikumad	kõige tervislikumad
kõva, -	NB! kõvem	kõige kõvem	kõvad	kõvemad	kõige kõvemad
külm, -a	külmem	kõige külmem	külmad	külmemad	kõige külmemad
lahja, -	lahjem	kõige lahjem	lahjad	lahjemad	kõige lahjemad
NB! hea	parem	kõige parem	head	paremad	kõige paremad

19. ülesanne 2. parim 4. odavam 5. pehmeim

20. ülesanne väiksema, väiksemat; odavama, odavam

21. ülesanne kilepiim, maitsestatamata jogurt, neljasajamilliliitrine jogurt, Eesti või, vähendatud rasvasisaldusega või

24. ülesanne a-osa kahesajagrammine võipakk, neljasajagrammine jogurtitops, kilone juustukera, kahekilone lihatükk, pooleliitrine piimapudel, liitrine keefripakk, kaheliitrine petipakk

27. ülesanne a-osa Müüja töövahendid: grillahi, hakklihamasin, hinnapüstol, juustulõikur, kaal, kaarditerminal, kassaaparaat, kaubakäru, kaubik, kilepakendaja, kombiahi, külmseadmed, lihasaag, rahakontrollimiseseade, tekstipüstol, tõstuk, viilutaja, võotkoodilugeja

Pildil: 1. hinnapüstol 2. kilepakendaja 3. kaal 4. viilutaja 5. võotkoodilugeja 6. kaarditerminal

28. ülesanne Võimalikud küsimused A 1. Mida toodavad Aigar ja Vello Brett? 2. Mitu lehma on nende talus? 3. Kui palju juustu nad kuus valmistavad? 4. Miks ehitatakse uus juustukelder? 5. Mis maitsega juustu nad toodavad? 6. Missugust uut juustu nad tootma hakkavad? 7. Kuidas tuli(d) välja esimene (ja teine) sulatatud juustu partii?

B 1. Millised Soya Foodsi tooted võitsid võistlusel „Parim toiduaine 2007”? 2. Mitu toodet on Soya Foodsi tootenimekirjas? 3. Kuidas valmib enamik toodangust? 4. Kui kaua on naturaalne sojamajonees tootmises olnud? 5. Kas sojamajonees on tervislik? 6. Millal said inimesed esimest korda maitsta tofukuubikuid Itaalia kastmes? 7. Kuidas saab tofukuubikuid tarvitada?

30. ülesanne A 1. a 2. a 3. b 4. a 5. a 6. a **B** 1. b 2. a 3. b 4. b 5. a 6. a

Kolmas peatükk

3. ülesanne 1. c 2. c 3. a 4. a 5. c 6. b 7. c 8. b

6. ülesanne a-osa 1. kaelakarbonaad 2. abatükk 3. seljatükk (kondiga karbonaad ja välisfilee) 4. küljetükk (ribi ja peekon) 5. sisefilee 6. tagaosa (tagaosa lihased, kondi ja kamaraga praetükk) 7. koot 8. seajalad

7. ülesanne 1. ei ole üldse rasvane / rasvatu 2. natuke rasvane / pisut rasvane / veidi rasvane / väherasvane 3. küllaltki rasvane / üsna rasvane 4. rasvane 5. päris rasvane 6. väga rasvane 7. ülirasvane

8. ülesanne Punasem on veiseliha. Rasvasem on sealih. Mahlasem on sealih. Sitkem on veiseliha. Taisem on veiseliha.

9. ülesanne a-osa grillitud liha, küpsetatud liha, maitsestatud liha, pruunistatud liha, paneeritud liha, vasardatud liha, praetud liha, tükkideks lõigatud liha, keedetud liha **b-osa** 1. Grillitud 2. Keedetud 3. Paneeritud 4. maitsestatud 5. Praetud 6. lõigatud

10. ülesanne b-osa

<i>Missugune?</i>	<i>Mida tehakse?</i> <i>(Olevik)</i>	<i>Mida ei tehta?</i> <i>(Olevik)</i>	<i>Mida tehti?</i> <i>(Lihtminevik)</i>	<i>Mida ei tehtud?</i> <i>(Lihtminevik)</i>
valmista/tud	valmistatakse	ei valmistata	valmistati	ei valmistatud
maitsesta/tud	maitsestatakse	ei maitsestata	maitsestati	ei maitsestatud
laagerda/tud	laagerdatakse	ei laagerdata	laagerdati	ei laagerdatud
tükelda/tud	tükeldatakse	ei tükeldata	tükeldati	ei tükeldatud
prae/tud	praetakse	ei praeta	praeti	ei praetud
NB! teh/tud	tehakse	ei tehta	tehti	ei tehtud
NB! söö/dud	süüakse	ei sööda	söödi	ei söödud
joo/dud	juuakse	ei jooda	joodi	ei joodud
too/dud	tuuakse	ei tooda	toodi	ei toodud
NB! pan/dud	pannakse	ei panda	pandi	ei pandud

11. ülesanne a-osa 1. valmistatakse 2. maitsestatakse 3. laagerdatakse 4. tükeldatakse 5. praetakse 6. tehakse 7. süüakse 8. juuakse 9. tuuakse 10. pannakse

17. ülesanne krokodilliliha, kanguruliha, vutiliha, faasaniliha, härjaliha, metskitseliha, hirveliha, metssealiha, jaanilinnuliha, hailiha, tuviliha, karuliha, konnakoivad, veiseliha, sealih, kilpkonnaliha, maoliha, ahviliha

18. ülesanne b-osa 1. b 2. a 3. a 4. b 5. a 6. b 7. a 8. b

19. ülesanne 1. b 2. c 3. c 4. a 5. b

20. ülesanne kana; kala; riba; fondüü, fondüüd; kamarat; kuubikut; liharulli, liharulli; šašlõki, šašlõkki; lõiku; konti

23. ülesanne Võimalikke vastuseid A – ahven, angerjas, auster; H – haug, heeringas; K – koha, koger, kaheksajalg, karp, kalmaar, kalamari, kiisk, krabi, krevett; L – lest, luts, latikas; M – makrell, merekapsas; P – putassuu; R – räabis, räim; S – siig, silm, särg; T – tigu, tint, tursk; V – vähk, vimb

27. ülesanne kaheksajalg õlis +; kalmaar õlis –; merekapsasalat õliga –; rannakarbid mereannikastmes +; rannakarbid veinikastmes –; söödav rannakarp soolvees +; vähisabad soolvees +

28. ülesanne + Täiesti söödav. Täitsa hea. Üks lemmikutest. Maitseb nagu ... Hõrk, mahe ja hea maitse. Mõjusid oma naturaalsusega. Maitse on täiesti olemas. Vaieldamatu lemmik. Sööks kohe lusikaga.

– Meenutab kalamaksaõli. Häirib õline maitse. Liiga soolane. Ei näe hea välja ega maitse hästi. Hapu. Maitse on mari-naadiga täiesti tapetud. Maitseb nagu piiritus. Näeb välja nagu koerakonserv. Õline ja maitsetu.

Neljas peatükk

1. ülesanne Puuviljad: apelsin, aprikoos, banaan, granaatõun, greip, kirss, laim, mandariin, sidrun, nektariin, pirn, ploom, virsik, õun **Köögiljad:** arbuus, avokaado, baklažaan, bataat, hernes, Hiina kapsas, kaalikas, kabatšokk, kartul, kurk, kõrvits, küüslauk, lillkapsas, lääts, maapirn, melon, murulauk, mustjuur, must rõigas, mädarõigas, naeris, paprika, pastinaak, patisson, peakapsas, peet, petersell, porgand, porru, rabarber, redis, rooskapsas, rõigas, salat, seller, sibul, sigur, sojauba, spargel, spinat, till, tomat, uba **Marjad:** ananass, aroonia, astelpaju, jõhvikas, karumari, kibuvitsamari, maasikas, murakas, must sõstar, mustikas, pohl, punane sõstar, põldmari, sinikas, vaarikas, viinamari **Seened:** austerservik, kukeseen, pilvik, puravik, riisikas, sirmik, šampinjon, trühvel

3. ülesanne 1. V 2. Õ 3. V 4. V 5. ? 6. V 7. Õ 8. V 9. V 10. Õ 11. Õ 12. ? 13. Õ 14. V 15. V 16. V

5. ülesanne Omadussõnad: väga head, maitsetud, maitsvad, tavalised, suurepärase, magus, hapukas, ühtlased, läikivad, mürgitatud, ilusad, eestimaised, keemiavabad, kummaline, sügavillad, hapud, maguhapukad, plekilised, ussitatud, kõvad, puhtad, tervislikud, kasulikud, mürgivabad, omapärase, tublid, tavaline, ebaharilik, huvitavad, imelikud, kibedad, magedad

6. ülesanne 1. hapu, kibe, mõru – magus 2. magus, mage – soolane 3. pehme – kõva 4. pooltoores, küps – toores 5. vigastusteta – vigastatud 6. tuhm – läikiv 7. katkine – terve 8. mädanenud, riknenud – terve 9. ebaharilik – ühtlane 10. maitsetu – maitsev 11. haisev – lõhnata 12. kõrvallõhnaga – kõrvallõhnata 13. kõrvalmaitsega – kõrvalmaitseta 14. vana – värske 15. hallitanud, ussitatud – puhas 16. plekiline – puhas

10. ülesanne b-osa ilusaid; austerservikuid; kaalikaid; herneid; väikesi/väikseid; tavalisi; suuri; apelsine; greipe; peete; marju; musti; pikki; piklikke; avokaadosid; hapusid, kõvasid

11. ülesanne

suuri	väikesi/väikseid	ilusaid	kalleid	odavaid	magusaid
maitsvaid	värsked	kollaseid	punaseid	siniseid	rohelisi
tavalisi	häid	imelikke	heledaid	tumedaid	kibedaid
musti	keskmisi	valgeid	piklikke	ümmargusi	mahlaseid
pruune	huvitavaid	hapusid	pikki	lühikesi	küpseid
soolaseid	terveid	läikivaid	pehmeid	kõvasid	tooreid

ahvenaid	õunu	peete	banaane	herneid	kabatšokke
jõhvikaid	tigusid	kurke	ubasid	austerservikuid	pirne
pistaatsiapähkleid	lillkapsaid	sõstraid	pohli	porrusid	põldmarju

13. ülesanne b-osa värskete ja töötlemata; tarbijatel; tootjaid; kvaliteeti; aiamarjadel; Euroopa Liidu

17. ülesanne 1. Saue 2. kolm miljonit 3. jookkoodiga 4. ainulaadsed 5. vitamiine, mineraaloolasid 6. klaas 7. porgandimahl 8. kasulikud 9. mõõdukas 10. maitseb 11. ebameeldiv

22. ülesanne + See on lihtsalt imeline! Smuutid on nii head. Minu lemmik on õuna-porgandimahla segu. Hapukapsad on ülihead. Smuuti-mahlajoogid on üle prahi. Täna teid maitseva porgandimahla eest!!! Täna teid kogu südamest, et töite turule nii maitseva ja tervisliku joogi.

– Porgandid on olnud nii kibedad, et ei kõlba süüa. Beebiporgandid on kohe peale paki avamist käärima läinud. Teie punapeedimahl, millele on kirjutatud kõlblik kuni järgmine päev, on tegelikult juba vana, isegi klimpis. Segus nagu midagi rikuks maitse natuke ära.

24. ülesanne Esimene rida: mango, melon, füüsal **Teine rida:** guajaav, passioon e granadill, granaatõun, kiivi

Kolmas rida: tamarillo, rambutan, viigimari; **Neljas rida:** hurmaa, kaktusevili, tähtvili e karamboola

25. ülesanne

	Hurmaa	Tamarillo	Granadill
Päritolu	Aasia, Austraalia, Ameerika ja Lõuna-Euroopa	Peruu, Lõuna-Ameerika, Aafrika, Lõuna-Aasia ja Euroopa	Malaisia, Brasiilia
Värvus	lähbipaistev, pruunide plekkidega	kollakasoranž, punane	oranžikaskollasest pruunikas-violetseni
Suurus	Nagu tomatil	pikkus 2–8 cm	kanamunasuurune
Kuju	Nagu tomatil	Ovaalne	kanamunakujuline
Konsistents	Mahlane, pehme	mahlane, pehme	mahlane, želeetaoline
Maitse		värskelt hapukas, koore juurest veidi mõru	parim troopiline puuvili, magushapu, aromaadne, meenutab maasikat, ananassi ja apelsini

Säilitamine	0...+3-kraadise temperatuuri juures kaks nädalat	+2...+5 kraadi juures	Toasoojuses küpseb toores vili nädala jooksul.
Kasutamine	Süüakse paljalt, kasutatakse puuviljasalatites, siirupite ja kompottide tegemisel, lisandiks juustu, riisi, linnuliha ja jäätise kõrvale.	Sobib värskelt salatitesse, grillimiseks ja lihatoitude lisandiks või magustoiduks.	Sisu süüakse otse koorest, püreeritud saab kasutada magusroogade ja kastmete valmistamisel, kohupiimasegudes, pudingites ja kreemides, magusates tarretistes, kokteilides ja punšides.

Viies peatükk

2. ülesanne

Pasta päritolumaa	Itaalia
Pasta koostisosad	Vesi, durumjahu, muna (safran, spinat, peet, tomat)
Pasta keetmine	Keeta nii, et jääks <i>al dente</i> . Valmis pastat loputada külma veega, kui seda kohe ei serveerita.
Pastatoitude valmistamiseks vajalikud toiduained	Basiilik, oliiviõli, Parmesani juust, värske peeneks hakitud petersell, küüslauk
Pasta liigid	Pikk pasta – kõrspasta (spagetid) ja ribapasta (lintnuudlid); täidetud ja kihilised pastad – tortelliinid, raviolid ja lasanjeplaadid vigurnuudlid – sõlmekesed, tähed, tähekesed jm
Pasta juurde sobivad kastmed	Tomati-basiilikukaste, traditsiooniline õlikaste – pesto, juustukaste, võikaste

5. ülesanne Esimene rida: spagetid, kannelloonid, sarvekesed, lipsud, rattad **Teine rida:** torukujulised, raviolid, lasanje, tähed **Kolmas rida:** spiraalid, teokarbid, riisipasta, tortelliinid, nuudlid

9. ülesanne Leib: koorikleib, kuivikleib, peenleib, riivleib, rukkikleib, teraleib **Sai:** lauasai, magus sai, röstsai, väikesai **Pirukas:** kinnine pirukas, lahtine pirukas **Tainas:** lehttainas, piparkoogitainas, pärmilehttainas, pärmitainas **Tort / Kook:** beseetort, galetid, keeks, kohupiimatort, kreemitort, kringel, marjatort, plaadikook, puuviljatort, rullbiskviit, sefiiritort, stritsel, šokolaaditort, tordipõhi, tükikook, vahvlitort **Küpsised:** beseed, biskviitküpsised, kihilised küpsised, kreekerid, liivaküpsised, piparkoogid, präänikud, vahvlid

13. ülesanne kinnise, kinnist, kinniseid; vahvlit, vahvleid; kringli, kringlit, kringleid; pirukat, pirukaid; taina, tainast, tainaid; präänikut, präänikuid; leiba, leibu; kooki, kooke; torti, torte

15. ülesanne b-osa 1. III vormis 2. III vormis 3. II vormis 4. I vormis

17. ülesanne A – valgud 4,3%, energia 297 kcal B – rasvad 13,9%; energia 276 kcal C – energia 474 kcal, säilimisaeg 48 tundi D – süsivesikud 27,1%, energia 190 kcal, säilimisaeg 72 tundi

18. ülesanne

Tordi nimi	Sefiritort	Kohupiimatort	Trühveltort	Mustika-jogurtitort
Kihid	kaks biskviidikihti	kaks biskviidikihti	kaks kakaobiskviidikihti	liivapõhi, biskviidikiht
Kreem	vahukoorekreem ja banaanid	kohupiimakreem	kihitatud trühvelkreem	vahukoore-jogurtikreem
Puuviljad ja lisan-did	banaanid, aprikoosi-maitseline sefir	õunakompoti tükikesed, šokolaadi-kaunistus, pähklipuru	šokolaadibese, metsapähklid, šokolaad, martsipaniroos	maasikamoos, mustikad, žele
Kuju	ümmargune	ümmargune või erikujuline	ümmargune	ümmargune
Kaal	1 kilo	1 kilo	0,9 kilo	1 kilo
Kalorisaldus	297 kcal	276 kcal	474 kcal	190 kcal
Rasvasaldus	8,1%	13,9%	29,8%	10%
Valgusaldus	4,3%	7,6%	5,1%	2,2%
Süsivesikute sisaldus	52,8%	27,1%	42,6%	27,1%
Säilitamis-temperatuur	+2...+6 kraadi	+2...+6 kraadi	+2...+6 kraadi	+2...+6 kraadi
Säilimisaeg	48 tundi	48 tundi	48 tundi	72 tundi

19. ülesanne 1. Kõige raskemad on sefiiritort, kohupiimatort ja mustika-jogurtitort. Kõige kergem on trühveltort. 2. Kõige kaloririkkam on trühveltort. Kõige kalorivaesem on mustika-jogurtitort. Kõige kauem säilib mustika-jogurtitort.

21. ülesanne 1. Tunnustatud Eesti maitse 2. Tunnustatud Eesti Maitse ja Tunnustatud Maitse; Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK) 3. Parim toiduaine; Eesti Toiduainetööstuse Liit ja Tallinna Tehnikaülikooli toiduainete instituut 4. toitumisteadlased, toiduajakirjanikud, peakokad ning terviseekspertid

24. ülesanne 1. õige 2. vale 3. vale 4. vale 5. õige 6. õige 7. õige 8. õige 9. vale

27. ülesanne 1. a 2. c 3. b 4. b 5. a 6. b

29. ülesanne b-osa 1. D 2. A 3. B 4. C

Kuues peatükk

6. ülesanne

Firma nimi	<i>Café Chocolaterie</i>	<i>AS Kalev</i>	<i>Pagaripoisid</i>
Päevatoodang	200–300 kommi	1% Kalevi kogutoodangust.	umbes 10 kilo
Sortide arv	umbes 60		14
Sordid	šokolaadi-, tšilli-, martsipani-, liri kohvi, hallitusjuustu-, kookose-, nugati-, vodka-, kirsikreemi-, õunakeemi- ja pähklikreemimaitsetelised kommid	piirituse, brändi, kaneeli, tsitruskaadi, naturaalse puuviljade ja marjade kontsentreeritud mahla, tee- või kohviekstrakti lisandiga kommid	viski- ja konjakitüüdisega kompvekid, valge šokolaadi ja kaneeliga Kuldmusi ning magus India maius, pähklipraline, kirsimaius, kommid tavalise ja küpsetatud martsipaniga

10. ülesanne

Info pakendil	Peab olema kõigil pakenditel	Peab olema mõnel pakendil
1. Eestikeelne teave, mis on hästi loetav ja kulumiskindel	+	
2. Kauba nimetus, mis väljendab toote olemust	+	
3. Kauba netokogus	+	
4. Koostisosad (sh lisaaained)		+
5. Tootja, töötaja või pakendaja nimi, asukoht ja aadress	+	
6. Importija nimi, asukoht ja aadress		+
7. Tarvitusjuhend ja valmistamisjuhend		+
8. Maksimaalne võimalik soolakogus		+
9. Säilitamistingimused		+
10. Minimaalne säilimisaeg või realiseerimise ja tarvitamise lõpptähtaeg	+	
11. Alkoholi sisalduse %		+
12. Energiasisaldus	+	
13. Valkude, rasvade, süsivesikute ja vitamiinide sisaldus	+	
14. Kvaliteediklass või sort		+
15. Märge "sisaldab fenüülalaniini"		+

15. ülesanne

Teie jrk	Jrk	Joogi liik	Joogi nimetus	Müük (miljonit kasti*)
	9	Šoti viski	Ballantine's	5,1
	1	rumm	Bacardi	20
	6	džinn	Gordon's	5,9
	10	Ameerika viski	Jack Daniels	4,6
	8	Bourboni viski	Jim Beam	5,3
	4	Šoti viski	Johnnie Walker Red Label	6,7
	5	Šoti viski	J & B Rare	6,2
	7	brändi	Presidente	5,3
	3	aniisiviin	Ricard	7,4
	2	viin	Smirnoff	14,8

17. ülesanne Viski destilleeritakse teraviljast (nt odrast, nisust, rukkist, maisist) ning lastakse seista tammevaatides. Viskid erinevad alkoholikoguse, tootmisaine ja kvaliteedi poolest. **Õlu** kääratakse teraviljast (odrast, nisust,

riisist, maisist vm) või muust tärkliiserikkast toorainest. Õlle alkoholiprotsent on tavaliselt 1–7. **Vein** kääratakse marja- või puuviljamahlast. Veini tehakse peamiselt viinamarjadest. Eestis on veini tegemiseks kasutatud kohalikke vilju. Maitse järgi liigitatakse veine kolme rühma: kuivad, poolkuivad ja magusad veinid. Värvide järgi jaotuvad veinid punasteks, roosadeks ja valgeteks. Lisaks kasutatakse veini valmistamisel mitmesuguseid, tihti piirkondlikest iseärasustest tingitud spetsiifilisi tehnoloogiaid, mille tulemuseks on näiteks portveinid, vahuveinid, šerrid, burgunderid jt. Mõned tuntud sordid: Riesling, Chardonnay, Sauvignon Blanc, Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot Noir, Gewürztraminer, Muscat, Syrah jt. **Viina** toodetakse viljast (põhiliselt odrast ja nisust), kartulist, riisist, veinitööstuse jääkidest. Viina alkoholisisaldus on 35%–80%. Eesti tuntud viinasordid Viru Valge, Saaremaa Viin ja Laua Viin. **Brändit** kääratakse viinamarjadest, veinist või veinitööstuse jääkidest, destilleeritakse ja laagerdatakse tammevaadis. Tavaliselt sisaldab 35%–60% alkoholi. Piirkondlikud brändisordid on konjak, armanjakk, vinjakk. Õuna-brändit nimetatakse kalvadosseks. **Rummi** tehakse fermenteerimise ja destilleerimise teel kas suhkruruumelassist või suhkruruumahlast ja -siirupist. Rumm on kange, kuni 96% alkoholisisaldusega. **Džinn** destilleeritakse kääritatud teraviljadest (mais, oder, nisu, rukis) ja maitsestatakse kadakamarjade, puuviljade, tsitruseliste koorte, ürtide ning vürtsidega. Alkoholisisaldus on 40–50%. Tuntud sorte: Beefeater, Gordon's.

18. ülesanne a-osa Alkoholi saatedokumentidele peab olema märgitud alkoholi **liik**, müügipakendi **maht**, etanoolisisaldus, tootjapoolne partii tähistus, alkoholi registrikande **number** ja kuupäev, alkoholi hulgimüüki või eksporti teostava ettevõtja registreeringu number. **Alaealistele** isikutele on alkoholi jaemüük keelatud.

19. ülesanne a-osa Tubakatoote müügipakendil peab olema: 1) **terviseohu** hoiatus; 2) tubakatoote **nimetus**, kogus, mentoolisisaldus; 3) sigarettide puhul nende **nikotiini-** ja tõrvasisaldus; 4) tootepartii **number** või tootmise kuupäev; 5) tootja nimi ja **asukohamaa**; 6) muu seadusega kehtestatud märgistus.

Tubakatoote müük on keelatud: 1) alla 18-aastasele alaealisele, müüja peab kahtluse korral nõudma ostjalt isikut tõendava dokumendi esitamist; 2) kui tubakatoote kohta puudub korrektne **saatedokument**; 3) tükikaupa (välja arvatud sigarid), lahtiselt kaalu järgi või avatud müügipakendist; 4) kui pakendil puudub nõuetekohane maksumärk või kui see on valesti paigaldatud.

20. ülesanne a-osa 1. a. 2. b **b-osa** sigarettide, sigarettides, sigarettidega; veinide, veinides, veinidega; heade, heades, headega; müüjate, müüjatel, müüjatega; toodete, toodetel, toodetega; uute, uutel, uutega

21. ülesanne a-osa 1. Nendes dokumentides 2. Nendel sigarettidel 3. headest veinidest 4. ostjatel 5. ostjatele 6. nendel sigarettidel 7. Nendes partiides 8. nende müüjatega 9. Nendel uutel müüjatel 10. nende uute toodetega

24. ülesanne 1. b 2. a 3. a 4. b 5. a 6. b

27. ülesanne b-osa 1. Eesti Pandipakendi süsteemi kuuluv joogipakend on tagastatav igal pool, kus müüakse jooki, või müügikoha vahetus läheduses olevas vastuvõtukohas, millele müüja on kohustatud viitama. 2. Kõik Eesti Pandipakendi süsteemi kuuluvad joogipakendid on märgistatud Eesti Pandipakendi embleemiga. 3. Ettevõtjad arvestavad jookide müümisel jaemüüjatele kauba müügihinna juurde ka tagatisraha ehk pandi. Ettevõtte maksab tagatisraha OÜ-le Eesti Pandipakend. Jaemüüja saab tagatisraha võrra enammakstud summa tagasi tarbijalt, kellele ta kauba müüb. Kui tarbija pakendi tagastab (kas jaemüüjale või EPP süsteemi kuuluvasse pakendite tagastuspunkti), on tal õigus saada pakendi eest makstud tagatisraha tagasi täies mahus. 4. a) plastist ühekorrapakend mahuga 0,5 liitrit või väiksem (0,5 EEK) – A b) plastist ühekorrapakend, mille maht on suurem kui 0,5 liitrit (1 EEK) – B c) metallist ühekorrapakend (0,5 EEK) – C d) klaasist ühekorrapakend (1 EEK) – D e) klaasist korduskasutuspakend (1 EEK) – D korduskasutatav 5. Jah. 6. Ei. 7. Ei. 8. Ei. 9. Ei.

29. ülesanne 1. c 2. a 3. c 4. c 5. a, e 6. a 7. a, b 8. b 9. b 10. c

Seitsmes peatükk

3. ülesanne 1. Ei ole. 2. Rasvast pinda, nt kraanikaussi, pliiti. 3. Jah 4. Imab hästi ja on vastupidav. 5. Tuleb pihustada vahendit pleki peale paari sentimeetri kauguselt. Seejärel saab nätsu kergesti maha kraapida. 6. Kergesti süttivaid vahendeid ei tohi kasutada toas, kui seal samal ajal suitsetatakse. Soovitav on pärast vahendi kasutamist tuba korralikult tuulutada.

6. ülesanne a-osa 1. e 2. b 3. a 4. d 5. c

7. ülesanne 1. b 2. a 3. a 4. a 5. b 6. a 7. b 8. a 9. b 10. b 11. b

9. ülesanne eemaldan, ära eemalda; lahjenda, ära lahjenda, ärge lahjendage; kraabi, ära kraabi, kraapige, ärge kraapige; oota, ära oota, oodake, ärge oodake; keera lahti, ära keera lahti, keerake lahti, ärge keerake lahti; osta, ära osta, ärge ostke; lase, ära lase, ärge laske

10. ülesanne 1. Puhastusvahendit ostes mõelge, mis mustust ja mis pinnalt tahate eemaldada. 2. Puhastusvahendit valides jälgige, kas see on aluseline, happeline või neutraalne. 3. Igapäevast mustust eemaldage neutraalse puhastusvahendiga. 4. Rasva eemaldamiseks ostke aluseline vahend, katlakivi ja rooste jaoks happeline. 5. Mikrokiust lappi või moppi kasutage soovi korral ilma puhastusaineta. 6. Abrasiivset puhastusvahendit kasutades jälgige, et see ei kriimustaks pinda. 7. Eelistage lõhnata ja värvita puhastusaineid. 8. Ostke aineid, mille kohta on antud piisavalt infot (pH, doseering, kasutus- ja säilitusjuhend, teave võimalikest ohtudest). 9. Vahendit doseerige alati täpselt juhendi järgi. 10. Ainel laske mõjuda etteantud aja jooksul. 11. Pärast puhastamist loputage pinda ohtra veega.

11. ülesanne 1. Jah, kui kühvel on plastmassist. 2. Ei sobi. 3. Ei tule lahjendada. 4. Jah. 5. Kauaks. 6. Seda tuleb pihustada. 7. Veidi aega. Ei tule.

12. ülesanne 1. Tuleohtlik 2. Oksüdeeriv 3. Plahvatusohtlik 4. Mürgine 5. Keskkonnoohtlik 6. Kahjulik, ärritav 7. Sööbiv

13. ülesanne - 1 : 50 on 1 dl ainet 5 liitrile veele; 0,5% lahus = 5 ml ainet 1 liitrile veele; 1% lahus = 10 ml ainet 1 liitrile veele; 2% lahus = 20 ml ainet 1 liitrile veele; 5% lahus = 50 ml ainet 1 liitrile veele

20. ülesanne Pähklikoored tuleb panna **riidest kotikesse**. Kui vesi on pehme või keskmise karedusega, kasutage **nelja kuni kuue** pähkli koori, kareda vee puhul **kaheksa** pähkli koori. Siduge kotike kinni ja asetage koos pesuga pesumasina **trumliisse**. Kui pesete madala temperatuuriga, saate samu koori kasutada kuni **neli** korda. Pärast kasutust visake koored **komposti**, kuivatage kotike ning kasutage **teine kord uuesti**. Kui pesu on väga määrdunud, võite lisada soodat või **pesuvalgendajat**.

21. ülesanne trumliisse, trumliis, trumlist; pesumasinasse, pesumasinas, pesumasinast; pudelisse, pudelis, pudelist; karp, karbis, karbist; vann, vannis, vannist; komposti, kompostis, kompostist; pesule, pesul, pesult; plekile, plekil, plekilt; lauale, laual, laualt; põrandale, põrandal, põrandalt; peeglile, peeglil, peeglit

26. ülesanne 1. tahked šampoonid 2. hõõruda 3. pehmeks ja siidiseks 4. umbes kakskümmend korda 5. pudeleid 6. sõbrannale sünnipäevakingitust 7. värske looduse lõhnalise šampooni

28. ülesanne 1. raviv šampoon = šampoon, mis ravib; tooniv šampoon = šampoon, mis toonib; värviv šampoon = šampoon, mis värvib; lõhnav šampoon = šampoon, mis lõhnab; 2. lokitud juuksed = juuksed, mida on lokitud; värvitud juuksed = juuksed, mida on värvitud; kahjustatud juuksed = juuksed, mida on kahjustatud

29. ülesanne 2. siidiseks 3. puhtaks 4. lõhnavaks

Kaheksas peatükk

1. ülesanne Võimalikke vastuseid

A ajakiri, ajaleht, alus- tass, arvutimäng	B batuut, bikiinid	D diivanikate, dress, doomino, DVD	E ehe	F film, fotoalbum, fanfaar
G grill, grillisüsi, grill- tangid	H hüppenöör, haak- nõel, hantlid	I istepink, ihukreem	J juukse-kumm, jakk, jope, jalgpall, juukse- kumm	K kiik, kaabu, kaal, kah- vel, kallurauto, käru, kiiver, klamber
L liim, laudlina, linik, luulekogu	M muruniiduk, magamiskott, mõõdulint, mikser	N nuga, nukk, nõõp	P puhketool, padi, pastapliiats, peegel, pesu	R rannapall, reket, ro- maan, ribakardin
S säilituskarp, saapad, salvrätikud, soola- tops, sokid	T teip, tualettpaber, tuhatoos, T-särk	U ujumisrõngas, ujumisprillid, uk- selink	V voolik, vahvliküsetaja, vihmavari, viltpliiats	Õ, Ä, Ö, Ü õng, õli, ämber, õölamp, ümbrik, ülikond

3. ülesanne 1. c 2. b 3. b 4. a 5. c

6. ülesanne 1. Riided: bikiinid, jakk, jope, kaabu, pesu, rinnahoidja, sokid, sukkipüksid, T-särk, trikoo 2. Jalanõud: kingad, kummikud, plätud, saapad, sandaalid, sussid, tossud 3. Matkatarbed: joogitops, kaus, kuppeltek, magamiskott, nuga, pump, putukavõrk, sukeldumismask, süütevedelik, telk, termos, vihmakeep 4. Spordikaubad: dress, hantlid, hüppenöör, jalgpall, kiiver, püss, sulgpallireket, ujumisprillid, vibu 5. Trükiväljaanded ja kantseleikaubad: ajakiri, ajaleht, luulekogu, kiirliim, käärid, mark, muinasjuturaamat, paber, pastapliiats, romaan, teip, telekava, viltpliiats, ümbrik 6. Muusika- ja arvutikaubad: arvutimäng, DVD, kõrvaklapid 7. Mänguasjad: kallurauto, karu, kiik, klotsid, liumägi, nukk 8. Kodutehnika: kaal, kohvimasin, mahla-press, mikser, tsitrusmahlapress, vahvliküsetaja 9. Nõud ja köögiriistad: alustass, dessertaldrik, keedupott, kokanuga, korv, laudlina, köögirätik, pajalapp, pipratops, pits, paja-

kinna, praetaldrik, põll, salvrätikud, sooltops, supitaldrik, säilituskarp, tass, tuhatos 10. Pudukaubad: haaknöel, kirjalambrid, küünal, küünlajalg, mõõdulint, nõõp, vihmavari 11. Mööbel ja kodutekstiil: padi, peegel, saunarätik, tekk, voodipesu 12. Aiatarbed: grill, grilltangid, kastekann, marjakorv, muruniidukiõli, puhketool, voolik

8. ülesanne Võimalikud vastused: ühevärviline – mitmevärviline, tuhm – ere, läbipaistmatu – läbipaistev, kandle – ümmargune, nüri – terav, õhuke – paks, peenike – paks, moodne – vanamoodne, keeruline – lihtne, raske – kerge, vajalik – ebavajalik, kallid – odav, ilus – kole, mugav – ebamugav

10. ülesanne neid pruune kingi, neid halle saapaid; seda pluusi, pluus; pidulikku ülikonda, igapäevast särki; seelikuid, naisteriideid, sobiva seeliku; sobivaid teksaseid, need mustad teksased; roosat juukse-kummi, roosat juukse-kummi, punast, punaseid, valget; selle mütsi, need kindad; need

15. ülesanne b-osa 1. a 2. b 3. a 4. b 5. b 6. a 7. b 8. b 9. a 10. a

16. ülesanne a – lubatud pesu kuni 40-kraadise temperatuuriga b – lubatud pesu kuni 60-kraadise temperatuuriga c – lubatud ainult käsitsipesu d – pesemine keelatud e – lubatud valgendamise kloori sisaldavate vahenditega f – lubatud triikimistemperatuur kuni 110 °C g – lubatud triikimistemperatuur kuni 150 °C h – lubatud triikimistemperatuur kuni 200 °C i – triikimine keelatud

18. ülesanne 1. vanemmüüja 2. oli lukk katki 3. umbes kaks kuud tagasi 4. garantii alla 5. lukku ära ei lõhkunud 6. oli panna 7. ostutšekki 8. parandusse 9. kahe päeva pärast 10. ei võtnud

20. ülesanne ohutu, teavet, riskide, abi, hüvitamist, mõõtmel, keerukale, paigaldada, ühikuhind, lubatud, teavitatud

22. ülesanne

	Riided	Jalanõud	Klaasesemed	Tehnikakaubad	Toidukaubad
lähevad katki	+	+	+	+	+
lähevad rikki				+	
purunevad			+		
rebenevad	+	+			
venivad välja	+	+			
tõmbavad kokku	+	+			
kuluvad	+	+			

24. ülesanne kappidesse, kappidele, kappides, kappidel, kappidest, kappidelt; karpidesse, karpidele, karpides, karpidel, karpidest, karpidelt; lettidele, lettidel, lettidelt; pakenditele, pakenditel, pakenditelt; madalatesse, madalatele, madalates, madalatel, madalatest, madalatel; suurtesse, suurtele, suurtes, suurtel, suurtest, suurte; väikestesse, väikestele, väikestes, väikestel, väikestest, väikestelt

26. ülesanne 1. f 2. h 3. i 4. g 5. k 6. e 7. j 8. b 9. a 10. c 11. d

Testide vastused

Esimene test

2. ülesanne 1) предприятие розничной торговли 2) профессиональная подготовка 3) профессиональный рост 4) современная рабочая среда 5) конкурентоспособная зарплата

4. ülesanne 1. kahekümne kaheksandal juunil tuhande üheksasaja kaheksakümne esimesel aastal 2. tuhande üheksasaja üheksakümne üheksandal aastal 3. kahe tuhande seitsmendal aastal

6. ülesanne 1. Мне нравится раскладывать товар в торговом зале, предлагать покупателям товар и продавать кондитерские изделия. 2. Мне нравится упаковывать товар рассчитывать сумму покупки и выписывать счета. 3. Мне не нравится принимать товар, продавать мясные изделия и убирать торговый зал.

7. ülesanne 1) väikesed (väikesed) kohukesed 2) odavad juustud 3) soolased võided 4) maitsvad jäätised 5) lahjad jogurtid 6) head piimatooted

8. ülesanne

1. seda väikest kohukest 2. seda odavat jäätist 3. seda soolast võiet 4. seda suurt jogurtit 5. seda lahjat petti

10. ülesanne 1. magus 2. odavavõitu 3. kalorivaene 4. rasvatu 5. lõhnav 6. kõva 7. vedel

12. ülesanne 1. lahjem 2. külmem 3. magusam 4. rasvasem 5. kallim 6. maitsvam

14. ülesanne b) kolmesajagrammine c) poolekilone d) pooleliitrine e) liitrine

Teine test

- 3. ülesanne** 1. küljetükk (ribi ja peekon) 2. kaelakarbonaad 3. koot 4. tagaosa (tagaosa lihased, kondi ja kamaraga praetükk) 5. abatükk 6. seljatükk (kondiga karbonaad ja välisfilee) 7. sisefilee 8. seajalad
- 4. ülesanne** 1) väherasvane 2) natuke rasvane 3) ülirasvane 4) küllaltki rasvane 5) päris rasvane 6) väga rasvane
- 9. ülesanne** 1. astelpaju 2. pohl 3. tikker (karusmari) 4. kukeseen 5. lääts 6. melon 7. murulauk 8. mädarõigas 9. porru 10. põldmari 11. seller 12. sigur 13. spargel 14. spinat
- 11. ülesanne** 1. kibe, mõru 2. toores 3. tuhm 4. riknenud 5. hallitanud
- 12. ülesanne** a) suuri pirne b) väikseid õunu c) magusaid põldmarju d) häid peete e) hapusid jõhvikaid f) heledaid kurke g) rohelisi ubasid h) kõvasid kabatšokke i) soolaseid kurke j) lahjasid ahvenaid

Kolmas test

2. ülesanne

Pasta päritolumaad	Itaalia
Pasta koostisosad	Vesi, durumjahu, muna, safran, punapeet, spinat, tomat
Pasta valmistamine	Pastat on soovitatav keeta pool minutit või minut vähem kui pakil kirjas. Valmis pastat maitstes peab see jääma <i>al dente</i> . Valmis pastat tuleb külma veega loputada ainult siis, kui seda on kavas kasutada külmade roogade valmistamiseks või kui seda ei serveerita kohe keetmise järel. Valmis pasta säilib külmkapis kolm kuni viis päeva. Keedetud pastale võib kokkukleepumise vältimiseks lisada üks-kaks teelusikatäit õli.
Pastaga sobivad maitseained	Kõik Itaalia köögis enimkasutatavad maitseained. Populaarseim on basiilik. Palju kasutatakse ka värsket peeneks hakitud peterselli ning küüslauku.
Pasta liigid	Pikk pasta: kõrspasta (spagetid) ja ribapasta (lintnuudlid). Täidetud ja kihiline pasta: tortelliinid, raviolid ja lasanjeplaadid. Vigurnuudlid: sõlme-kesed, tähestik ja tähekesed.
Pasta juurde sobivad kastmed	Tomati-basiilikukaste. Pika pasta kõrvale sobib pesto. Väiksemate torumakaronide juurde sobib juustukaste. Nuudlite juurde sobib võikaste.

- 5. ülesanne** a) аминокислота b) калий c) волокнистые вещества d) кишечник
- 7. ülesanne** A – Teravilja, mille suhtes haige on allergiline. B – Teravilju, välja arvatud kaer. C – Rasvarohkeid ja suhkrurohkeid tooteid. D – Piimatooteid.
- 10. ülesanne** 1. Alkoholi liik, müügipakendi maht, etanoolisisaldus, tootjapoolne partii tähistus, alkoholi registrikande number ja kuupäev, alkoholi hulgemüüki või ekspordi teostava ettevõtja registreeringu number. 2. Alaealistele isikutele.

Neljas test

- 3. ülesanne** 1. Neutraalse puhastusvahendiga. 2. Aluseline puhastusvahend. 3. Happeline puhastusvahend. 4. Täpselt juhendi järgi. 5. Etteantud aja jooksul.
- 5. ülesanne** 1. pesumasinasse 2. karbist 3. pinnal 4. plekile 5. peeglil
- 6. ülesanne** See šampoon sobib 1) kahjustatud juustele. 2) kuivadele juustele. 3) värvitud juustele. 4) rasvastele juustele. See kreem sobib 1) normaalsele nahale. 2) päevitunud nahale.
- 8. ülesanne** 1. kaks ajakirja 2. palju ajakirju 3. kaks jalgpalli 4. palju jalgpalle 5. kaks kiike 6. palju kiikesid/kiiki 7. kaks kuppeltelki 8. palju kuppeltelke 9. kaks voolikut 10. palju voolikuid 11. kaks sulgpallireketit 12. palju sulgpallireketeid
- 10. ülesanne** 1. pehme 2. ühevärviline 3. nüri 4. kandiline 5. ebavajalik 6. keeruline 7. raske
- 13. ülesanne** 1. Kell läks katki. 2. Mantel rebenes. 3. Kampsun venis välja. 4. Teksased tõmbasid kokku. 5. Vaas purunes.
- 14. ülesanne** 1. karpidesse 2. laudadel 3. pakenditest 4. kõrgetele riulitele 5. väikestes kastides

KASUTATUD MATERJALIDE TÄPSED VIITED

Esimene peatükk

25. ülesanne

Eha Laanepere „Iga sent käib müüja käest läbi”,

http://www.ap3.ee/Default2.aspx?PaperArticle=1&code=2049/rubr_artiklid_204901

27.11.2001

Teine peatükk

9. ülesanne

<http://www.tere.eu/products/tooted/kohuke>

27. ülesanne

Vilja Kohler „Vennad Bretid teevad tavalisi asju pisut teisiti”,

http://tartu.postimees.ee/080207/tartu_postimees/maaelu/index.php, 08.02.2007

Anne Pöder „Sojatooted võitsid esikohti”,

<http://www.jt.ee/060407/esileht/tarbija/20005397.php>, 05. 04. 2007

Kolmas peatükk

6. ülesanne

<http://www.rlk.ee/index.php?main=87>

11. ülesanne

<http://www.rlk.ee/index.php?main=97>

17. ülesanne

Dagmar Lamp „Kauplused pakuvad krokodilli ja kangurut”,

<http://www.ohtuleht.ee/index.aspx?id=215039>, 16.01.2007

26. ülesanne

Eva Klaas „Eksootilised mereannid rikastavad toidulauda” http://www.tarbija24.ee/020307/esileht/olulised_teemad/tarbija24/toit/247778.php, 02.03.2007

Neljas peatükk

13. ülesanne

<http://www.aiandusliit.ee/default.asp?id=137>

18. ülesanne

<http://www.kadarbiku.ee/>

21. ülesanne

<http://www.kadarbiku.ee/>

25. ülesanne

Tea Raidsalu „Võõrapärane puuvili jääb tundmatu maitse hirmus poodi”

http://www.tarbija24.ee/101106/esileht/olulised_teemad/tarbija24/toit/227525.php, 08.11.2006

Viies peatükk

4. ülesanne

Kaire Kenk „Nicola Tanda „Spagettide keetmine on terve teadus””,

<http://www.ohtuleht.ee/index.aspx?id=114173>, 13.11.2001

10. ülesanne

<http://www.leivaliit.ee/files/1194958283.doc>

16. ülesanne

http://www.pihlaka.ee/kat.php?action=view&page_id=39

24. ülesanne

Karin Klaus „Rohelised pannkoogid ja pruunid makaronid”, <http://www.parnupostimees.ee/070806/esileht/tarbija/10066656.php>, 05.08.2006

Kuues peatükk

5. ülesanne

Ketlin Priilinn „Käsitöökompvekid pakuvad luksulikku maitseaudingut”,

http://www.ap3.ee/Default2.aspx?PaperArticle=1&code=2797/rpp_toit_279702, 28.01.2005

10. ülesanne

Tiiu Liebert „Pakend”, <http://www.ti.ttu.ee/toitumisest/pakend>, 12.11.2006

15. ülesanne

<http://www.tmk.edu.ee/~milla/alkoholid.html>

18. ülesanne

<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=832173>

19. ülesanne

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=728954>

26. ülesanne

<http://www.varskaesi.ee/index.php?id=52>

Seitsmes peatükk

19. ja 20. ülesanne

Heldi Kikas, Sirje Mets, Epp Koger. 2007. Tööstuskaubaõpetus. Tallinn, Kirjastus Argo

Kaheksas peatükk

15. ülesanne

<http://www.roheline.ee/content/view/30/67/lang.et/>

20. ülesanne

<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=757827>